

ความท้าทายเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

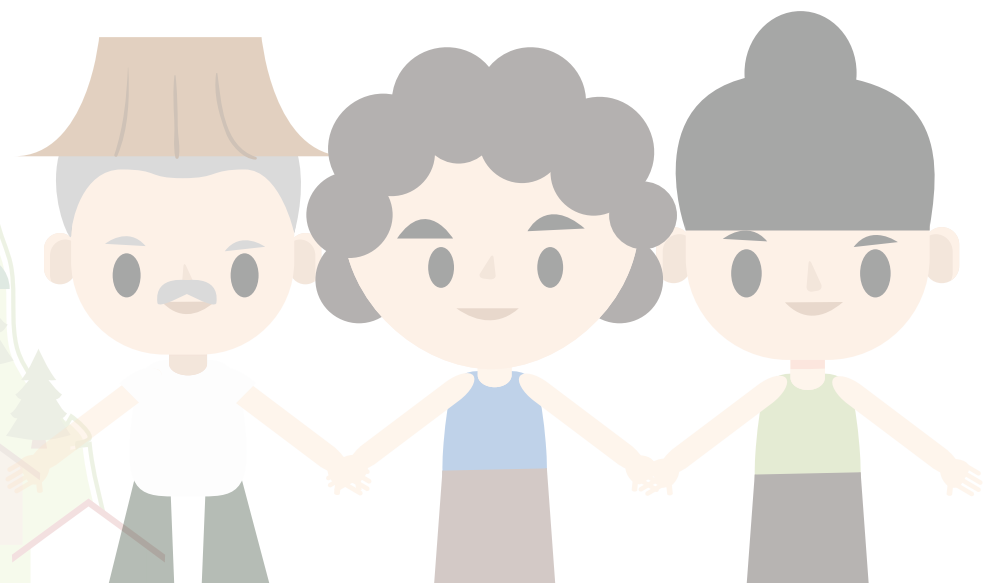

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
[พอช. - CODI]

ความท้าทายเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น
ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

ความท้าทายเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ที่ปรึกษา	พลากร วงศ์ทองแก้ว ธีรพล สุวรรณรุ่งเรือง
บรรณาธิการ/เรียบเรียง	นาวิน โสภากูมิ สุวิมล มีแสง
พิสูจน์อักษร	สมจิตร จันทร์เพ็ญ นิตติพงษ์ ศรีระพันธ์
ศิลปกรรม	ห้างหุ้นส่วนสามัญบ้านยังฟิล์ม
ปีที่พิมพ์	กันยายน 2560
จำนวนพิมพ์	1,500 เล่ม
พิมพ์ที่	บริษัท มาตา การพิมพ์ จำกัด 77/261 หมู่ 4 ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
ISBN	978-616-91362-4-8
ผลิตโดย	สำนักงานยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงขบวนชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) 912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทร. 0-2378-8300-9 Website : https://www.codi.or.th

คำนำ

รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจำนวน 10 พื้นที่ เมื่อปี 2557 เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดน และแก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยอาศัยโอกาสจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ขึ้นมาบริเวณชายแดนเพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเร่งด่วน

ความเร่งรีบในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมา ทั้งในเรื่องการจัดหาที่ดิน การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชายแดนซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม การส่งเสริมนักลงทุนข้ามชาติ การส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ให้ได้เปรียบด้านการลงทุนมากกว่าผู้ประกอบการเดิมในท้องถิ่น การเปิดให้ใช้แรงงานข้ามชาติ และการมุ่งส่งเสริมให้เศรษฐกิจท้องถิ่นเติบโตอย่างรวดเร็วในระยะสั้น มากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เติบโตอย่างยั่งยืน ทำให้ประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบโดยตรงจากการจัดหาที่ดินเพื่อให้เอกชนเช่า และหลายคนห่วงกังวลถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพที่อาจจะเกิดขึ้นจากนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ขณะที่โมเดลการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนโดยหวังพึ่งการลงทุนจากภายนอกนั้น กลับไม่ได้ผลเท่าใดนัก เนื่องจากมีนักลงทุนสนใจลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนน้อยกว่าที่คาดหวัง ที่ผ่านมารัฐบาลได้ตระหนักถึงข้อจำกัดของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน และเพิ่มมาตรการส่งเสริมการลงทุนแก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลมีการปรับปรุงนโยบาย และเปิดพื้นที่ให้กับผู้ประกอบการรายย่อยมากขึ้น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากมากขึ้น

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษต้องคำนึงถึงหลักการพัฒนาที่นำไปสู่การจัดการอย่างสมดุลกับคุณภาพชีวิตของผู้คน และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจะต้องผสมผสานความเป็นชุมชนท้องถิ่น และแบบแผนการพัฒนาแบบใหม่จากนโยบาย ที่ชุมชนท้องถิ่นควรมีสิทธิเสนอทางเลือกการพัฒนา การกำหนดอนาคตของตนเองโดยใช้ยุทธศาสตร์พื้นที่เป็นฐานสำคัญต่อการพัฒนาในยุคสมัยปัจจุบัน เพื่อให้ทันต่อการปรับตัวท่ามกลางสถานการณ์นี้

เอกสารฉบับนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและบริบท โดยสังเขปของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้ง 10 พื้นที่ นำเสนอข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ผ่านมาและคาดว่าอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งเสนอแนวทางข้อเสนอการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ให้ความสำคัญแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกลายเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่เข้มแข็งและยั่งยืน ช่วยสร้างงาน และกระจายรายได้แก่คนทุกกลุ่ม รวมทั้งไม่ก่อผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยหวังว่า เนื้อหาในเอกสารจะเป็นประโยชน์ต่อการชวนคิดชวนคุยเพื่อช่วยกันปรับปรุงนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างความมั่นคง ความมั่งคั่งและยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ ต่อไป

พลากร วงศ์กองแก้ว
และคณะผู้จัดทำ

สารบัญ

3	คำนำ
4	สารบัญ
5	1 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
6	ความเป็นมาของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
9	กลไกการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
10	หลักการดำเนินงานการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
11	การดำเนินการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
21	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ : พื้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน
22	2 รู้จักพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
23	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก
27	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนุกาหาร
30	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
34	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด
37	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา
40	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย
44	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย
47	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม
51	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี
55	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส
59	3 ผลกระทบจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
61	ความขัดแย้งจากการแย่งยึดที่ดิน
64	ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้
66	ความขัดแย้งในการจัดการน้ำ
68	ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม
70	ปัญหาระบบบริการสุขภาพไม่เพียงพอ
71	โรคติดต่อข้ามพรมแดน
73	ผลกระทบต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น
74	4 เศรษฐกิจสร้างสรรค์และเศรษฐกิจท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
78	แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเศรษฐกิจท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
78	การส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษเกษตรอินทรีย์
83	เขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองสมุนไพร : การส่งเสริมธุรกิจและผลิตภัณฑ์สมุนไพร
86	การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม
89	การส่งเสริมวิสาหกิจร้านค้าชุมชนข้ามพรมแดน
93	การส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
96	การส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
100	บทที่ 5 บทสรุปการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
103	เอกสารอ้างอิง

ความเป็นมา ของเขตพิเศษ

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ความเป็นมาของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการจัดตั้ง “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นแนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ เพื่อให้มีการกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ที่จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างรวดเร็ว โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายเป็นตัวนำการพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้เกิดการลงทุนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียง คำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” หมายถึงพื้นที่แห่งหนึ่งใดแห่งหนึ่งที่ได้รับการกำหนดและพัฒนาขึ้นมาภายใต้กฎหมายและการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ โดยภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ พร้อมทั้งให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี อำนาจความสะดวกในการดำเนินกิจการ และบริการขั้นพื้นฐานแก่ผู้ประกอบการที่ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ¹

ประเทศต่างๆ ได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในหลายลักษณะที่เอื้อประโยชน์ทั้งการค้าการลงทุนและการผลิตด้านอุตสาหกรรม โดยจะมีการกำหนดพื้นที่เฉพาะของเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมา มีการรวมศูนย์การจัดการและการบริหาร รวมทั้งการกำหนดให้สิทธิประโยชน์บางประการในพื้นที่ดังกล่าว ส่วนใหญ่เขตเศรษฐกิจพิเศษจัดตั้งขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ ดึงดูดการลงทุน เพิ่มการจ้างงานและการรับการลงทุนเทคโนโลยี และเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของประเทศ จากรายงานองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization - ILO) พ.ศ. 2550 มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3,500 แห่ง ใน 130 ประเทศ และจากรายงานของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) คาดว่าภายในปี 2558 จะมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ จำนวน 60 แห่ง โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษประมาณ 54 แห่งอยู่ใน สปป.ลาว และกัมพูชา

สำหรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนของประเทศไทย ได้เริ่มจากการผลักดันของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ภายใต้กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากโครงการระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridors) ADB ได้บรรจุแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้เป็นแผนปฏิบัติการเพื่อการเปลี่ยนระเบียบการขนส่ง (Transport Corridors) ให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridors) โดย ADB ได้ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อเสนอแนะเชิงเทคนิคและกลยุทธ์ในการสร้างและดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนุภูมิภาค ตลอดจนให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการเชื่อมโยงต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษต่างๆ ในอนุภูมิภาคเข้าด้วยกัน รวมถึงการเชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษไปยังท่าเรือ จุดกระจายสินค้า และตลาดปลายทาง

¹สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.2557.สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ .

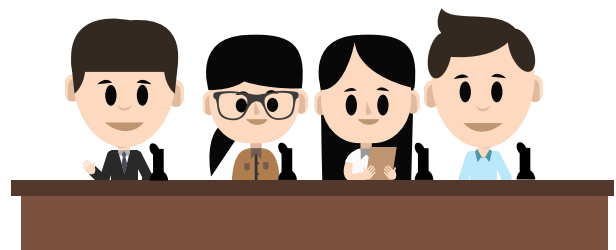
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : กรุงเทพฯ

ประเทศไทยมีความพยายามในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนตั้งแต่ปี 2547 โดยรัฐบาลได้เคยมีมติเห็นชอบในหลักการแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดตาก เมื่อ 19 ตุลาคม 2547 และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. เนื่องจากพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นมีเจตนารมณ์ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะให้เป็นเขตอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออกเท่านั้น ไม่ครอบคลุมการส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ร่าง พ.ร.บ. เขตเศรษฐกิจพิเศษฉบับนี้ ถูกคัดค้านจากภาคประชาชนและนักวิชาการอย่างกว้างขวาง เนื่องจากความกังวลถึงผลกระทบต่อด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอุตสาหกรรม และปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิงที่ดินที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จนรัฐบาลในขณะนั้นได้ยุติการผลักดัน ร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้

ต่อมาใน พ.ศ. 2556 สมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีนโยบายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น รวมทั้งจากการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่การดำเนินการชะงักไปด้วยปัญหาความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามาบริหารประเทศ ในปี 2557 ได้กำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทาง (Roadmap) สนับสนุนการพัฒนาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำและช่วยรักษาความมั่นคงของประเทศ และได้มีคำสั่งที่ 72/2557 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) โดยมีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (หน.คสช.) เป็นประธานกรรมการ มีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมเป็นกรรมการ

กนพ. ได้ออกประกาศกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 พื้นที่ เพื่อให้มีการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรวดเร็ว ประกอบไปด้วย จังหวัดตาก มุกดาหาร สระแก้ว สงขลา ตราด หนองคาย นครราชสีมา เชียงราย นครพนม และกาญจนบุรี โดยที่แต่ละจังหวัดต่างมีจุดเชื่อมโยงกับระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ทั้งนี้กนพ. ได้ให้ความหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษว่า *“เป็นพื้นที่ที่ กนพ. กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์ การลงทุน การบริหารแรงงานต่างชาติแบบไป-กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (one stop service) และบริการอื่นที่จำเป็น”*

องค์ประกอบสำคัญ

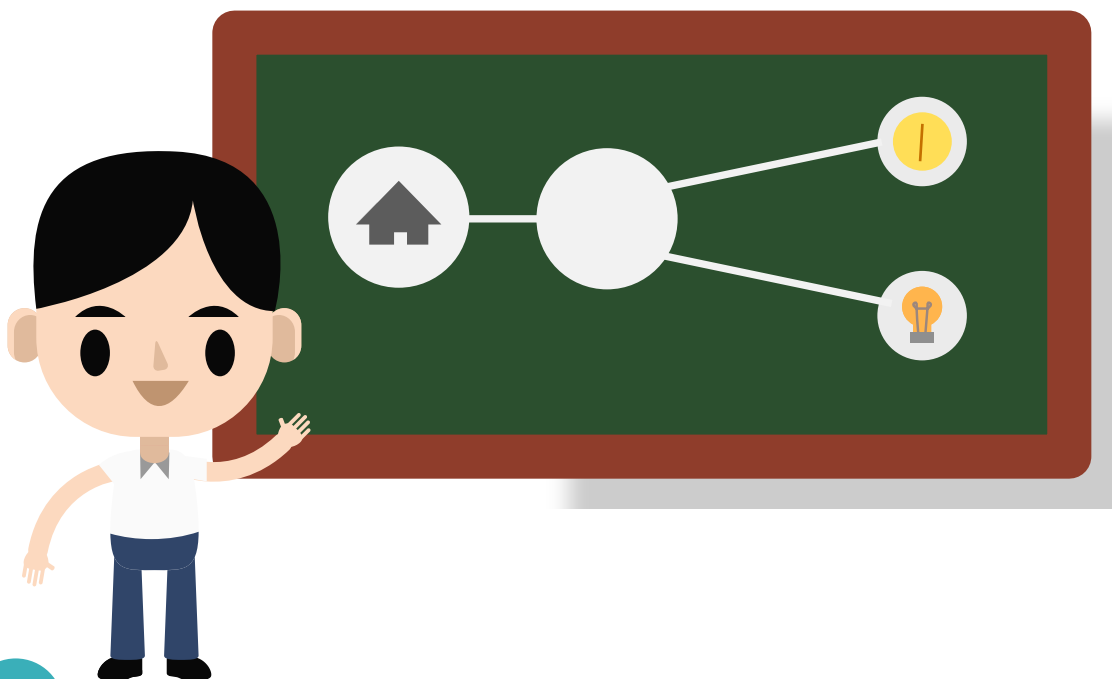
ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่พิเศษกว่าพื้นที่อื่น ได้แก่

- การกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจนในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนแก่นักลงทุน
- การจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) ด้านการลงทุน
- การบริหารจัดการด้านแรงงานข้ามชาติและการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนของประเทศ ยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งส่งผลให้พื้นที่ชายแดนมีบทบาทสำคัญในการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในภูมิภาค โดยต้องเร่งพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้สามารถรองรับการลงทุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามพรมแดน เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากการพัฒนา และบริหารจัดการผลกระทบอันอาจเกิดจากการพัฒนา

อาทิ

- การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน
- การลักลอบนำเข้า-ส่งออกสิ่งผิดกฎหมายข้ามพรมแดนเข้าสู่พื้นที่อื่นๆ ของประเทศ
- ประกอบกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่เพื่อรองรับการลงทุน จะช่วยลดการกระจุกตัวของการลงทุนในพื้นที่ภาคกลาง

กลไกการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีคณะกรรมการ 6 คณะ ซึ่งประกอบไปด้วยรัฐมนตรีและข้าราชการระดับปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด และข้าราชการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการเหล่านี้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในแต่ละด้าน และช่วยผลักดันให้นโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

หลักการดำเนินงานการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

การดำเนินงาน ภายใต้กรอบกฎหมายปัจจุบัน

โดยมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายศุลกากร กฎหมายแรงงาน กฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การกำหนดบทบาทภาครัฐ เอกชน และประชาชนอย่างชัดเจน

โดยภาครัฐเป็นผู้ให้สิทธิประโยชน์ จัดเตรียมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และปรับปรุงกฎระเบียบ ภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการพัฒนา

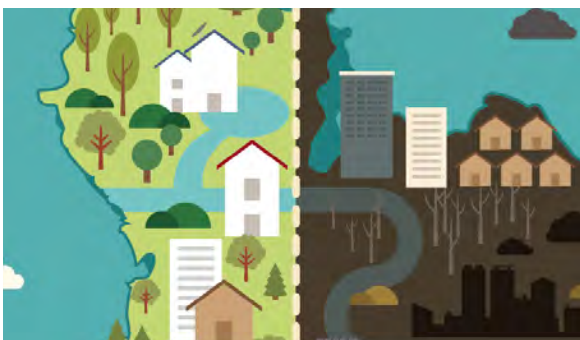
การกำหนดพื้นที่พัฒนา ตามเขตปกครอง

ในขอบเขตพื้นที่อำเภอ หรือตำบล เพื่อให้มีจุดยึดโยงทางภูมิศาสตร์ที่ชัดเจน และสามารถตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน

การดำเนินการพัฒนา ต้องมีความยืดหยุ่น

โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การพัฒนาต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และความมั่นคงของประเทศ

สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการบริหารจัดการและเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน

การดำเนินการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รัฐบาลมียุทธศาสตร์ในการดำเนินการที่สำคัญคือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่างๆ การพัฒนาจุดบริการเบ็ดเสร็จ การกำหนดสิทธิประโยชน์ต่างๆ ด้านการลงทุนแก่ผู้ประกอบการ โดยที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี 2557 – 2559 รัฐบาลได้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่างๆในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด ดังนี้

1.การกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1 และ 2 รวม 10 พื้นที่

1) การออกประกาศคณะกรรมการ นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(กนว.) ที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม 2558 เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1 ในพื้นที่จังหวัดตาก สระแก้ว มุกดาหาร ตราด และสงขลา

2) การออกประกาศ กนว. ที่ 2/2558

ลงวันที่ 24 เมษายน 2558 เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2 ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย นครราชสีมา เชียงราย นครพนม และกาญจนบุรี

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1		
จังหวัด	พื้นที่	เนื้อที่
01 ตาก	อ.แม่สอด, อ.พบพระ, อ.แม่ระมาด (14 ตำบล)	1,419 ตร.กม. (886,847 ไร่)
02 สงขลา	อ.สะเดา (4 ตำบล)	552.3 ตร.กม. (345,187 ไร่)
03 มุกดาหาร	อ.เมือง, อ.ห้วยใหญ่, อ.ดอนตาล (11 ตำบล)	578.5 ตร.กม. (361,542 ไร่)
04 สระแก้ว	อ.อรัญประเทศ, อ.วัฒนานคร (4 ตำบล)	332 ตร.กม. (207,500 ไร่)
05 ตราด	อ.คลองใหญ่ (3 ตำบล)	50.2 ตร.กม. (31,375 ไร่)
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2		
06 หนองคาย	อ.เมือง, อ.สระใคร (13 ตำบล)	473.67 ตร.กม. (296,042 ไร่)
07 นครราชสีมา	อ.สุโขทัย, อ.ดงใหญ่, อ.วัง, อ.ยี่งอ, อ.เมือง (4 ตำบล)	235.17 ตร.กม. (146,995.62 ไร่)
08 เชียงราย	อ.แม่สาย, อ.เชียงแสน, อ.เชียงของ (21 ตำบล)	1,526.63 ตร.กม. (952,266.46 ไร่)
09 นครพนม	อ.เมือง, อ.ท่าอุเทน (13 ตำบล)	794.79 ตร.กม. (495,743.75 ไร่)
10 กาญจนบุรี	อ.เมือง (2 ตำบล)	260.79 ตร.กม. (162,993.75 ไร่)
รวม		3,886,493 ไร่

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.การจัดหาที่ดินและการบริหารจัดการ

หลังจากรัฐบาลประกาศพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษออกไป ส่งผลให้ราคาที่ดินในเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนทั้ง 10 พื้นที่ มีราคาพุ่งสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ทำให้ต้นทุนด้านที่ดินของนักลงทุนเพิ่มขึ้นมาก มีนักลงทุนซื้อที่ดินเองค่อนข้างน้อย จนทำให้เกิดความล่าช้าในการลงทุน รัฐบาลจึงใช้คำสั่ง คสช. สั่งการเรื่องการจัดหาที่ดินเพื่อการใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งในส่วนของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ด้านศุลกากร และนิคมอุตสาหกรรมเพื่อให้ภาคเอกชนเข้าดำเนินกิจการ การจัดหาที่ดินของรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มีการดำเนินงานดังนี้

(1) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

พื้นที่ 2 แปลง แปลงที่ 1 จำนวน 1,346-0-77 ไร่ และแปลงที่ 2 จำนวน 836-2-87 ไร่ อยู่ระหว่างดำเนินการออกโฉนด เดิมเป็นพื้นที่ป่าสงวน ป่าไม้ถาวร และที่ดินสาธารณประโยชน์ แต่มีชาวบ้านถือครองเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน มีการพยายามผลักดันชาวบ้านออกจากที่ดิน เพื่อให้ได้ที่ดินมาจัดการให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) และภาคเอกชนเช่า

(2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

พื้นที่ 2 แปลง แปลงที่ 1 จำนวน 525-3-00 ไร่ และแปลงที่ 2 จำนวน 660-2-23 ไร่ ออกโฉนดให้กรมศุลกากรใช้เป็นพื้นที่สำหรับพิธีการศุลกากร และให้ กนอ.เช่า และเตรียมการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมในปี 2560-2561 เดิมเป็นพื้นที่ป่าสงวน ป่าไม้ถาวร และที่ดินสาธารณประโยชน์

(3) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร

พื้นที่ 2 แปลงรวม 1,085-2-57 ไร่ ออกโฉนดแล้ว และกรมธนารักษ์ อยู่ระหว่างสรรหาผู้ลงทุน เดิมเป็นพื้นที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และที่ดินของหน่วยงานรัฐ

(4) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด

พื้นที่จำนวน 888-2-72 ไร่ เดิมเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ มีการออกโฉนดแล้ว และ กรมธนารักษ์ ได้ให้บริษัท พร็อพเพอร์ตี้ เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน) เช่าที่ดิน

(5) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

พื้นที่ 2 แปลงรวม 1,196-2-20 ไร่ เป็นที่ดินยึดทรัพย์ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) มีชาวบ้านบางส่วนเช่าที่ดินจาก ปปง. ใช้ประโยชน์อยู่ อยู่ระหว่างแก้ไขปัญหา

(6) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

พื้นที่จำนวน 718-0-35.8 ไร่ เดิมเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ มีการออกโฉนดแล้ว และกรรมสิทธิ์อยู่ระหว่างสรรหาผู้ลงทุน

(7) เขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส

ที่ดินเอกชนในตำบลละหาร อำเภอเยื้อง และตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส เนื้อที่ประมาณ 2,277 ไร่ กนอ. อยู่ระหว่างศึกษาความเป็นไปได้

(8) เขตเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

ที่สาธารณประโยชน์โคกภูกระแต ในตำบลอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม เนื้อที่ประมาณ 1,400 ไร่ โดยการถอนสภาพพื้นที่ที่ดินสาธารณประโยชน์เฉพาะบริเวณที่ไม่มีหน่วยงานราชการขอใช้และไม่มีการบุกรุกครอบครองในเนื้อที่

(9) เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

จำนวน 2 พื้นที่ ประกอบด้วย (1) ที่สาธารณประโยชน์ ที่เลี้ยงสัตว์บ้านทุ่งจั่ว ในตำบลสถาน อำเภอเชียงของ เนื้อที่ประมาณ 531 ไร่ และ (2) ที่ราชพัสดุ (โรงงานยาสูบ) ในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย เนื้อที่ประมาณ 870 ไร่ โดยการส่งคืนพื้นที่ประมาณ 720 ไร่

(10) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี

ที่ราชพัสดุ (ที่สงวนหวงห้ามใช้ในราชการทหาร) ในตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี เนื้อที่ประมาณ 8,273 ไร่ ซึ่งเมื่อได้พิจารณาในเรื่องความมั่นคงด้วยแล้ว คงเหลือพื้นที่ที่มีความเหมาะสมประมาณ 8,193 ไร่

3. การให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน

สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุน

มาตรการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ครอบคลุมทั้งสิทธิประโยชน์ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (กกท.) ที่ 2/2557 เรื่องนโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน ซึ่งให้สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนเป็นการทั่วไปทั่วประเทศ และสามารถขอรับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม (ตามประกาศ กกท. ที่ 4/2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ) โดยแบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่ (1) กรณีเป็นกิจการทั่วไปตามประกาศ กกท. ที่ 2/2557 และ (2) กรณีเป็นกิจการเป้าหมายตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) กำหนด

สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

กรณีเป็นกิจการทั่วไป ตามประกาศ กกท. ที่ 2/2557	กรณีเป็นกิจการเป้าหมาย ตามกที่ กนพ. กำหนด
<ul style="list-style-type: none"> ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ปกติ 3 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 8 ปี (จำกัดวงเงินไม่เกินร้อยละ 100)
<ul style="list-style-type: none"> หากเป็นกิจการในกลุ่ม A1 หรือ A2 (ซึ่งได้ยกเว้นภาษีเงินได้ นิติบุคคล 8 ปีอยู่แล้ว) ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มอีก 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มอีก 5 ปี
<ul style="list-style-type: none"> หากเป็นกิจการในกลุ่ม A1 หรือ A2 (ซึ่งได้ยกเว้นภาษีเงินได้ นิติบุคคล 8 ปีอยู่แล้ว) ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มอีก 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ได้ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือจากการหักค่าเสื่อมราคาปกตินิติบุคคล ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ผลิตเพื่อส่งออกเป็นเวลา 5 ปี อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ สิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษีอากร เช่น การนำช่างฝีมือต่างด้าวมาทำงาน การถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน การส่งออกเงินตราต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> หักค่าขนส่ง ไฟฟ้าและประปา 2 เท่า เป็นระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ได้ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือจากการหักค่าเสื่อมราคาปกติ ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ผลิตเพื่อส่งออกเป็นเวลา 5 ปี อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ สิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษีอากร เช่น การนำช่างฝีมือต่างด้าวมาทำงาน การถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน การส่งออกเงินตราต่างประเทศ

กิจการเป้าหมายในการส่งเสริมการลงทุน

กิจการเป้าหมายฯ ที่รัฐบาลเห็นชอบ มี 13 กลุ่มกิจการ (62 ประเภทกิจการย่อย) และในภายหลังได้ให้ความเห็นชอบเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการย่อย เพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และเพิ่มโอกาสในการลงทุนของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยเน้นกิจการผลิตสินค้าและบริการซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศ เพื่อนบ้านหรือกิจการที่ใช้พืชผลการเกษตร

ในบริเวณนั้นเป็นวัตถุประสงค์ในการแปรรูปเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค และนักธุรกิจในท้องถิ่นมีศักยภาพที่สามารถ ดำเนินธุรกิจได้ ทั้งนี้ กลุ่มกิจการเป้าหมายฯ ในแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับศักยภาพ ข้อจำกัด และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ดังนี้

กิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

13 กลุ่มกิจการเป้าหมาย

1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
2. เซรามิกส์
3. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
4. อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
5. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
6. การผลิตเครื่องมือแพทย์
7. อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์
9. การผลิตพลาสติก
10. การผลิตยา
11. กิจการโลจิสติกส์
12. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
13. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

ประเภทกิจการเป้าหมายที่ประกาศเพิ่มเติม

กลุ่มที่ BOI ให้การส่งเสริมในปัจจุบัน

1. กิจการออปติคและโซโล
2. กิจการผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร
3. กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม
4. กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป

กลุ่มที่ BOI ยกเลิกการส่งเสริมแล้ว แต่นำกลับมาให้ใหม่เฉพาะใน SEZ

1. กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์
2. กิจการผลิตวัสดุก่อสร้างและกิจการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรงสำหรับงานสาธารณูปโภค
3. กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประติณร่างกาย เช่น สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน เครื่องสำอางค์
4. กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค เช่น บรรจุภัณฑ์พลาสติก
5. กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อหรือกระดาษ เช่น กล่องกระดาษ
6. กิจการพัฒนาอาคารสำหรับโรงงาน หรือคลังสินค้า

สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (ประกาศ กกท. ที่ 8/2558 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2558) ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามประกาศ กกท. ที่ 4/2557 โดยมีเงื่อนไขสำหรับ SMEs ประกอบด้วย

ต้องมีเงินลงทุนขั้นต่ำของแต่ละโครงการไม่น้อยกว่า 500,000 บาท ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน

ต้องมีบุคคลธรรมดาสัญชาติไทย ถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน

ต้องมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 3 ต่อ 1

เมื่อรวมกิจการทั้งหมดทั้งที่ได้รับการส่งเสริมและไม่ได้รับการส่งเสริมแล้ว ผู้ขอรับการส่งเสริมต้องมีสินทรัพย์ถาวรสุทธิ หรือเงินลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียนไม่เกิน 200 ล้านบาท

อนุญาตให้นำเครื่องจักรใช้แล้วในประเทศมาใช้ในโครงการที่ขอรับการส่งเสริมได้ ซึ่งมีมูลค่าไม่เกิน 10 ล้านบาท โดยจะคำนวณราคาเครื่องจักรใช้แล้วในประเทศ โดยมูลค่าตามบัญชี และต้องลงทุนใหม่ในเครื่องจักรหลักเป็นสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของมูลค่าเครื่องจักรที่ใช้ในโครงการ

มาตรการภาษีด้านภาษีและสินเชื่อ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim Bank) จัดวงเงินสินเชื่อระยะยาว 15 ปี อัตราดอกเบี้ยพิเศษในปีที่ 1 เท่ากับ Prime Rate - 2.50% ต่อปี ในปีที่ 2-8 เท่ากับ Prime Rate - 1.50% ต่อปี และปีที่ 9-15 เท่ากับ Prime Rate - 1.00% ต่อปี และภายใต้บริการนี้ จะได้รับวงเงินหมุนเวียนระยะสั้นเพิ่มด้วย

กรมสรรพากรให้สิทธิประโยชน์สำหรับกิจการทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามประกาศ กกก. ในการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 20 เหลือ ร้อยละ 10 เป็นระยะเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชี

กรมศุลกากร ลดทุนจดทะเบียนของผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปจาก 10 ล้านบาท เหลือ 5 ล้านบาท

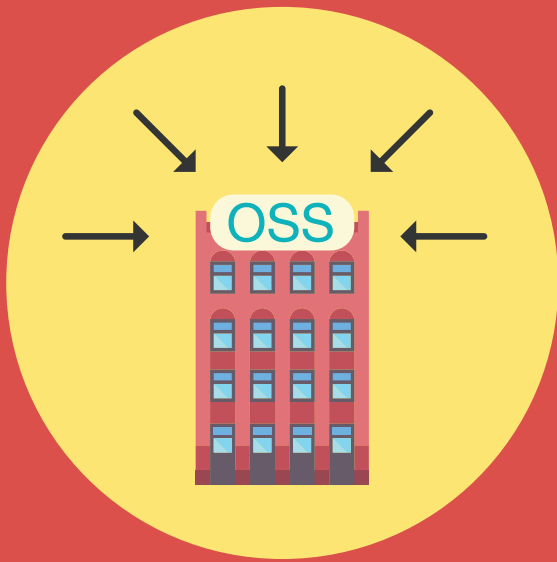
สิทธิประโยชน์ด้านการเช่าที่ดินในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

สิทธิประโยชน์ด้านการเช่าที่ดินสำหรับนักลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดให้เช่าที่ดินได้ในระยะเวลา 50 ปี และอาจต่อสัญญาเช่าได้อีก 50 ปี โดยมีอัตราค่าเช่าและค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ราชพัสดุ ดังนี้

จังหวัด	อัตราค่าเช่าปีแรก (บาท/ไร่/ปี)	ค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่า (บาท/ไร่/50ปี)	หมายเหตุ
ตาก	36,000	200,000	<ul style="list-style-type: none"> อัตราค่าเช่า: ระยะเวลาการเช่า 50 ปี และอาจเช่าต่อได้อีก 50 ปี อัตราค่าเช่าปรับขึ้นร้อยละ 15 ทุก 5 ปี ค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่า : 160,000-300,000 บาท ผ่อนชำระ 5 ปี โดยจ่ายปีที่ 6-10
สระแก้ว	32,000	225,000	
ตราด	24,000	160,000	
มุกดาหาร	24,000	160,000	
หนองคาย	24,000	160,000	
สงขลา	40,000	300,000	
นครพนม	8,400	140,000	<ul style="list-style-type: none"> อัตราค่าเช่า: ระยะเวลาการเช่า 50 ปี และอาจเช่าต่อได้อีก 50 ปี อัตราค่าเช่าปรับขึ้นร้อยละ 9 ทุก 3 ปี ค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่า : 20,000-140,000 บาท ผ่อนชำระ 5 ปี โดยจ่ายปีที่ 6-10
กาญจนบุรี	1,200	20,000	

4. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (OSS)

ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และ 2 รวม 10 พื้นที่ (ตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา เชียงราย กาญจนบุรี นครพนม หนองคาย และนราธิวาส) มีการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service: OSS) ขึ้นมาในแต่ละพื้นที่ เชื่อมโยงกับศูนย์ประสานการบริการด้านการลงทุน (One Start One Stop Investment Center: OSOS) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่อาคารจามจุรีสแควร์ กรุงเทพมหานคร

5. การจัดระบบแรงงานข้ามชาติ

รัฐบาลได้ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดท้องที่ สัญชาติ ประเภทหรือลักษณะงาน ช่วงระยะเวลาหรือฤดูกาล หรือเงื่อนไขที่คนต่างชาติดำเนินการขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างชาตินี้เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2558 พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด ทำให้แรงงานกัมพูชาและเมียนมาร์ สามารถเข้ามาทำงานในลักษณะไป-กลับ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างชาตินี้ พ.ศ. 2551 ได้ โดยมีแรงงานกัมพูชาได้รับอนุญาตให้ทำงานในสระแก้ว สำหรับแรงงานเมียนมาร์ ได้รับอนุญาตทำงานในลักษณะไป-กลับ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย ตาก และกาญจนบุรี

กรมการจัดหางานได้ประสานจังหวัดในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 จังหวัด จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน ครอบคลุมงานด้านสาธารณสุข ตรวจคนเข้าเมือง การจัดสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน และการให้บริการจดทะเบียนแรงงาน

ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดมาตรการตรวจสอบสุขภาพและประกันสุขภาพแรงงานต่างชาตินี้ สำหรับคนต่างชาตินี้ 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) คนต่างชาตินในประเทศไทย พร้อมผู้ติดตาม 4 สัญชาติ คือ เมียนมา ลาว กัมพูชา และเวียดนาม และ (2) คนต่างชาติ ตามแนวชายแดนแบบไป-กลับ พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขให้แรงงานต่างชาตินี้ไทยทุกราย ต้องตรวจสอบสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งโดยสถานบริการของรัฐ และทำประกันสุขภาพ ในช่วงระยะเวลาไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่อนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย รวมทั้งมีการออกประกาศกำหนดอัตราค่าบริการการตรวจสอบสุขภาพและประกันสุขภาพของแรงงานต่างชาตินี้ในกลุ่มเป้าหมาย

6. การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร

รัฐบาลเห็นชอบแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร ปี 2557-2565 รองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนระยะที่ 1 และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และได้เร่งดำเนินการตั้งแต่ปี 2558 รวมถึงได้จัดเตรียมแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร ปี 2558-2567 รองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนระยะที่ 2 ปัจจุบันมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาโครงการสำคัญในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ระยะที่ 1

พื้นที่จังหวัดตาก

ได้แก่ โครงการก่อสร้างทางเลี่ยงเมืองแม่สอดพร้อมสะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2 โครงการก่อสร้างทางหลวงหมายเลข 12 (ตาก-แม่สอด) ตอน 3 โครงการปรับปรุงท่าอากาศยานแม่สอด โครงการก่อสร้างด้านบุคลากรแม่สอดแห่งที่ 2 และโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

พื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

ได้แก่ โครงการทางหลวงหมายเลข 12 กาฬสินธุ์-บรรจบทางหลวงหมายเลข 12 (บ.นาไคร้) และโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายบ้านไผ่-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด มุกดาหาร-นครพนม

พื้นที่จังหวัดสงขลา

ได้แก่ โครงการด้านบุคลากรสะเดาแห่งใหม่ โครงการปรับปรุงด้านบุคลากรสะเดา โครงการปรับปรุงอาคารที่ทำการด้านบุคลากรปาดังเบซาร์ และโครงการก่อสร้างทางหลวง พิเศษระหว่างเมือง (Motorway) สายหาดใหญ่-ชายแดนไทย/มาเลเซีย (สะเดา)

พื้นที่จังหวัดสระแก้ว

ได้แก่ โครงการก่อสร้างถนนแยกทล. 348-บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ โครงการก่อสร้างทางหลวงสายอรัญประเทศ-ชายแดนไทย/กัมพูชา (บ้านหนองเอี่ยน-สตึงบท) โครงการก่อสร้างลานตรวจสินค้าด้วยระบบ X-Ray เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรที่ด่านบ้านคลองลึก โครงการปรับปรุงอาคารที่ทำการและภูมิทัศน์ด้านพรมแดนคลองลึกใหม่ (CIQ) และโครงการพัฒนาด้านบุคลากรอรัญประเทศ (หนองเอี่ยน-สตึงบท)

พื้นที่จังหวัดตราด

ได้แก่ โครงการทางหลวงหมายเลข 3 ตราด-หาดเล็ก โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรืออเนกประสงค์คลองใหญ่ โครงการถนนสายทางเข้าท่าเทียบเรืออเนกประสงค์คลองใหญ่

พื้นที่จังหวัดหนองคาย

ได้แก่ โครงการทางหลวงหมายเลข 212 อ.โพนพิสัย-บึงกาฬ ตอน 1 และโครงการก่อสร้างด้านบุคลากรหนองคายและลานตรวจสินค้าแห่งใหม่พร้อมสิ่งปลูกสร้างประกอบ

2) การพัฒนาโครงการสำคัญในพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ระยะที่ 2

พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ได้แก่ โครงการเชื่อมต่อเส้นทาง Motorway (บางใหญ่-กาญจนบุรี) กับด่านบ้านพุน้ำร้อน โครงการพัฒนาด่านศุลกากรบริเวณจุดผ่านแดน ถาวรบ้านพุน้ำร้อน และโครงการรถไฟทางคู่ (แหลมฉบัง-บ้านพุน้ำร้อน-ทวาย)

พื้นที่จังหวัดเชียงราย

ได้แก่ โครงการทางหลวงหมายเลข 1129 เชียงแสนเชียงของ ตอน 1-2 โครงการศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งเชียงของ โครงการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด่านศุลกากรแม่สาย และโครงการก่อสร้างอาคารที่ทำการด่านศุลกากรเชียงแสนแห่งใหม่พร้อมสิ่งปลูกสร้างประกอบ

พื้นที่จังหวัดนครพนม

ได้แก่ โครงการทางหลวงหมายเลข 22 สกลนคร นครพนม ตอน 1 และโครงการศูนย์การขนส่งชายแดนจังหวัดนครพนม

พื้นที่จังหวัดนราธิวาส

ได้แก่ โครงการสะพานตากใบ โครงการปรับปรุงบริเวณเพิ่มเติมด้านศุลกากรสุโหงโก-ลก และโครงการพัฒนาพื้นที่ส่วนขยายรอบบริเวณ ด้านศุลกากรสุโหงโก-ลก

7. การจัดทำผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

คณะอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ ได้ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดทำผังเมืองรวมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนครอบคลุมพื้นที่ในตำบลและอำเภอที่ได้ประกาศเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ระยะที่ 1 และ 2 มีการจัดทำผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และผังคมนาคมขนส่ง รวมทั้งการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ได้แก่ การกำหนดโซนนิ่งระดับย่าน พร้อมวางระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และออกแบบรายละเอียดโครงการ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสอดคล้องตามศักยภาพพื้นที่ และสอดคล้องกับโอกาสขยายตัวในอนาคต

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

พื้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน

การดำเนินนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดน 10 จังหวัด รัฐบาล คสช. ใช้อำนาจในการออกคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ คำสั่งที่ 76/2557 เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้เป็นกลไกเชิงสถาบันในการขับเคลื่อนนโยบายสำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และมีคำสั่ง คสช.ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเน้นการหาที่ดินของรัฐ เช่น พื้นที่ป่าไม้ ที่ดินสาธารณะประโยชน์ มาใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่นำร่องสำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ อาทิ ด้านศุลกากร และนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้หน่วยงานรัฐใช้ประโยชน์ หรือ ให้เอกชนเช่า รวมทั้งคำสั่ง คสช.ที่ 3/2559 เรื่อง การยกเว้นการบังคับกฎหมายผังเมืองและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้การดำเนินการและการบริหารจัดการพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 จังหวัด สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ รัฐบาล คสช. เตรียมประกาศใช้ ร่าง พ.ร.บ.เขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.... ในอนาคตอันใกล้ ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษจากที่เป็น คำสั่ง คสช. ไปสู่การยกระดับเป็นกฎหมายระดับ พ.ร.บ. อำนาจในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะขึ้นอยู่กับคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่ากรมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในพื้นที่จังหวัดที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่อำนาจในการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษยังมีลักษณะสั่งการจากบนลงล่างเช่นเดิม ไม่เปิดกว้างให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเท่าใดนัก

ยุทธศาสตร์การดำเนินการที่สำคัญของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ การที่รัฐบาลเป็นผู้ลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ถนนและด้านศุลกากร เพื่อเอื้ออำนวยต่อการขนส่งสินค้าข้ามประเทศ การจัดหาที่ดินราคาถูกให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนเช่าในอัตราค่าเช่าที่ไม่แพง การปรับแก้กฎระเบียบให้แรงงานข้ามชาติสามารถเข้ามาทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้สะดวกขึ้น รวมทั้งการออกประกาศให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรการเช่าที่ดินในระยะยาวแก่นักลงทุนทั้งจากภายในประเทศและจากต่างประเทศ การดำเนินยุทธศาสตร์เหล่านี้เป็นไปเพื่อหวังผลให้เกิดการลงทุนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อันจะส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่คาดไม่ถึงที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้คนในท้องถิ่นในมิติเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร และสุขภาพเท่าใดนัก

รู้จัก

พื้นที่เขตพัฒนา

เศรษฐกิจพิเศษชายแดน

2

1. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

1.1 แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้มีมติเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2557 เห็นชอบให้มีการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในระดับตำบลที่อยู่ติดชายแดนและไม่ทับซ้อนพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดตาก จำนวน 14 ตำบล รวม 886,875 ไร่ (1,419 ตารางกิโลเมตร) ในพื้นที่ อ.แม่สอด อ.พบพระ และ อ.แม่ระมาด ดังนี้

•อำเภอแม่สอด ครอบคลุมพื้นที่ 7 ตำบล ได้แก่

- 1) ตำบลแม่สอด
- 2) ตำบลแม่ตาว
- 3) ตำบลท่าสายลวด
- 4) ตำบลพระธาตุผาแดง
- 5) ตำบลแม่กาษา
- 6) ตำบลแม่ปะ
- 7) ตำบลแม่กุ และ
- 8) ตำบลมหาวัน มีพื้นที่ 529,264 ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ 32,234 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6 ของพื้นที่ทั้งหมด

•อำเภอพบพระ ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล ได้แก่

- ตำบลพบพระ ตำบลช่องแคบ และตำบลวาเลย์ รวมมีพื้นที่ 261,961 ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ 22,972 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9 ของพื้นที่ทั้งหมด

•อำเภอแม่ระมาด ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล ได้แก่

- 1) ตำบลแม่จะรา
- 2) ตำบลแม่ระมาด
- 3) ตำบลชะเนงจ้อ รวมพื้นที่ 244,797 ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ 43,548 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18 ของพื้นที่ทั้งหมด

พื้นที่ อ.แม่สอด แม่ระมาดและพบพระ เป็นพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเมียนมาร์ มีการค้าชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมาร์มาตั้งแต่อดีต ลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ต้องการดำเนินการ คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone) ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษรูปแบบหนึ่งที่มีเขตพื้นที่ติดชายแดน โดยจะมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป รวมทั้งอุตสาหกรรมอื่นๆ การจัดตั้งศูนย์บริการด้านศุลกากร แบบ One Stop Service เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการส่งออกและนำเข้าสินค้าชายแดน คลังสินค้า และอาคารพาณิชย์ และส่งเสริมสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษีเช่นเดียวกับนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Estate) การยกเว้นภาษีนำเข้า การยกเว้นภาษีเงินได้ การตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนและศูนย์กระจายสินค้าด้านโลจิสติกส์ รวมทั้งมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น การขยายถนนเส้นทางคมนาคมและสนามบินแม่สอด เป็นต้น

พื้นที่แม่สอดจะเป็นพื้นที่ศูนย์กลางการพัฒนาที่สามารถเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี (Myawady Trade Zone) ของเมียนมาร์ ซึ่งตั้งอยู่ห่างออกไปเพียง 10 กิโลเมตร และมีพื้นที่ตั้งอยู่ปลายแนวเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ (East-West Economic Corridor : EWEC) มีศักยภาพในการทำการค้าชายแดนระหว่างไทยและเมียนมาร์ สามารถพัฒนาเป็นฐานการผลิตในแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East – West Economic Corridor) สามารถเชื่อมโยงการผลิตไปยังประเทศเมียนมาร์และกลุ่มประเทศเอเชียใต้ผ่านเมืองเมียวดี และเชื่อมโยงไปยังประเทศจีน สปป.ลาว และเวียดนาม นอกจากนี้พื้นที่แม่สอดยังอยู่ในตามแนวเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ North-South Economic Corridor (NSEC) เป็นประตูสู่อันดามัน และประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงคือ พม่า จีน และสามารถเชื่อมโยงกับเส้นทางการค้าชายแดนเป็นประตูสู่ยุโรปได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดบทบาทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก เป็น “ศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศ/ เครือข่ายอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น” โดยกำหนดสัดส่วนโครงสร้างเศรษฐกิจของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากให้มีภาคบริการร้อยละ 51.5 ภาคการเกษตรร้อยละ 24.9 และภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 16.9 มีกิจการเป้าหมาย 13 ประเภทกิจการและกิจการอื่นๆ ที่ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเห็นชอบ

ในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากในระยะแรก รัฐบาลได้จัดหาที่ดินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ถนน สะพาน ด้านศุลกากรและนิคมอุตสาหกรรม จำนวน 2 แปลง แปลงที่ 1 จำนวน 1,346-0-77 ไร่ และแปลงที่ 2 จำนวน 836-2-87 ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการออกโฉนด เดิมเป็นพื้นที่ป่าสงวน ป่าไม้ถาวร และที่ดินสาธารณะประโยชน์ แต่มีชาวบ้านถือครองเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินมาตั้งแต่อดีต โดยที่ผ่านมารัฐไม่ได้เข้ามาสำรวจและออกเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมายให้ชาวบ้าน ทำให้เกิดปัญหาการประกาศเขตที่ดินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทับที่ดินทำกินของชาวบ้านในตำบลท่าสายลวด อ.แม่สอด รัฐบาลพยายามผลักดันชาวบ้านออกจากที่ดิน โดยเจรจาจ่ายค่าชดเชยให้กับชาวบ้าน แต่มีชาวบ้านบางส่วนไม่ยินยอมและเรียกร้องให้รัฐบาลจัดหาที่ดินทำกินให้ใหม่ ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจรจา

1.2 สภาพเศรษฐกิจสังคมของจังหวัดตาก

กำลังแรงงาน

ณ ไตรมาส 4 ปี 2558 จังหวัดตากมีกำลังแรงงานจำนวน 267,646 คน

ทำงานในจังหวัดจำนวน 266,231 คน

แบ่งเป็นผู้ทำงานในภาคเกษตร 120,271 คน

- ผู้ทำงานนอกภาคเกษตร 145,960 คน

- ผู้ทำงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต 23,956 คน

- ที่เหลือทำงานในภาคบริหารอื่นๆ

- นอกจากนี้จังหวัดตากยังมีแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมา ลาว กัมพูชา จำนวน 65,730 คน ทำงานในสถานประกอบการ 1,792 แห่ง
- สะท้อนให้เห็นว่าแรงงานจังหวัดตากส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตรและบริการ ส่วนในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานข้ามชาติ

ประชาชน

จังหวัดตากมีประชากรจำนวนรวม 628,260 คน เป็น ชาย 318,367 คน หญิง 309,893 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 207,597 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่สอด อ.เมืองตาก และอ.ท่าสองยาง

การประกอบอาชีพ

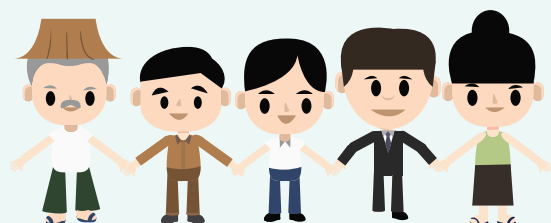
- ประชากรจังหวัดตากส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ที่สำคัญ ได้แก่ การทำไร่ ทำนา และทำสวน
- โดยมีการปลูกพืชผักผลไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว มันสำปะหลัง อ้อย กะหล่ำปี ฯลฯ
- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดและเลี้ยงวัวพันธุ์เนื้อ รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างและค้าขาย

โครงสร้างเศรษฐกิจ

โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดตากส่วนใหญ่ขึ้นกับภาคการเกษตร โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตาก ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่า 44,340 บาท ผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาการเกษตรมีมูลค่ามากที่สุดคือ 11,912 ล้านบาท (ร้อยละ 26.9) รองลงมาคือ สาขาอุตสาหกรรมมูลค่า 7,011 ล้านบาท (ร้อยละ 15.8) และการขายส่ง ขายปลีก และซ่อมแซมยานยนต์มูลค่า 6,072 ล้านบาท (ร้อยละ 13.7) และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวประชากร มีค่าเท่ากับ 86,506 บาท ต่อคนต่อปี

การค้าขายชายแดน

สถานการณ์การค้าชายแดนไทย-เมียนมา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในช่วงปี 2550-2559 มีแนวโน้มของมูลค่าการค้าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับ ปี 2559 มีมูลค่าการส่งออก 79,241.37 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้า 3,841.59 ล้านบาท ประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้า เท่ากับ 75,399.78 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.32 ของปีที่ผ่านมา

13 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

1. อุตสาหกรรมเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
2. เซรามิกส์
3. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
4. อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
5. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
6. การผลิตเครื่องมือแพทย์
7. อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
9. การผลิตพลาสติก
10. การผลิตยา
11. กิจการโลจิสติกส์
12. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
13. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

2. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ **มุกดาหาร**

2.1 แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้ประชุมครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2557 มีมติเห็นชอบให้จังหวัดมุกดาหาร เป็นจังหวัดชายแดนที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของประเทศไทย ต่อมาเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2557

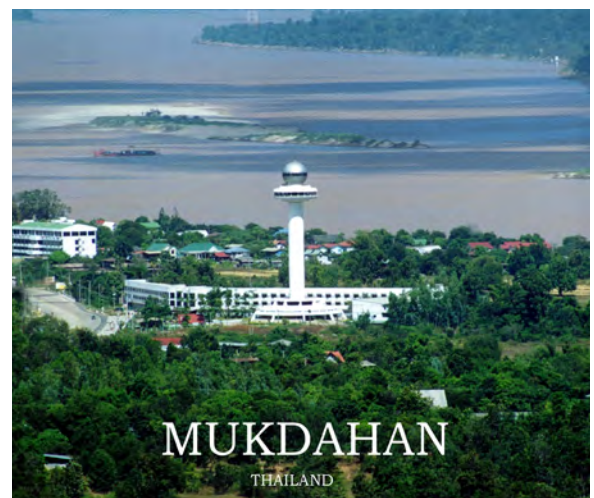
ได้มีมติเห็นชอบขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร 3 อำเภอ 11 ตำบล เนื้อที่ 361,524 ไร่ หรือ 578.5 ตารางกิโลเมตร ในเขตพื้นที่ อ.เมืองมุกดาหาร ประกอบด้วยตำบลคำอาฮวน ตำบลนาสีนวน ตำบลบางทรายใหญ่ ตำบลมุกดาหาร และตำบลศรีบุญเรือง อ.ห้วยใหญ่ ประกอบด้วย ตำบลชะโนด ตำบลบางทรายน้อย ตำบลโปงขาม ตำบลห้วยใหญ่ และ อ.ดอนตาล ประกอบด้วย 1) ตำบลดอนตาล 2) ตำบลโพธิ์ไทร ซึ่งพื้นที่เหล่านี้อยู่บริเวณชายแดนติดกับแม่น้ำโขง

จังหวัดมุกดาหารได้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากทำเลที่ตั้งของจังหวัดอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) เริ่มจากเมืองมาเซาะแห่งใหม่ของประเทศเมียนมาร์ผ่านเข้าประเทศไทยที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผ่านจังหวัดขอนแก่นมายังมุกดาหาร ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 ไปยังแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามเส้นทางหมายเลข R9 ที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ สะหวัน-เซโน เชื่อมโยง เขตเศรษฐกิจพิเศษลาว บาว ในเวียดนาม เชื่อมสู่ท่าเรือดานัง และสามารถขึ้นไปยังเวียดนามตอนเหนือ เข้าสู่จีนตอนใต้ สู่อุตสาหกรรมพิเศษของจ้าว มลฑลกวางสี เขตปกครองตนเอง กว่างซีจ้วง มีนครหนานหนิงเป็นเมืองหลัก ประชากรกว่า 100 ล้านคน ซึ่งจะเป็แหล่งรองรับสินค้าขนาดใหญ่ของมุกดาหาร

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหารจะเป็นจุดเชื่อมโยงการผลิต การค้า การลงทุน กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สะหวัน-เซโน ผ่านข้อตกลงในระดับพื้นที่ ด้วยการเป็นเมืองคู่แฝด (Sister City) การยกระดับมาตรฐานด้านการขนส่ง อาทิเช่น ด้านศุลกากร พิธีการศุลกากร ความมั่นคงด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร จะเป็นเสมือนประตูด้านการขนส่งเพื่อสนับสนุนการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการส่งออกในประเทศไทยในระยะยาว ในขณะที่ยุทธศาสตร์

การพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร ก็มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมสีเขียว ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และใช้แรงงานน้อย เช่น อุตสาหกรรม กลางน้ำ และปลายน้ำ ในพื้นที่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการส่งออก ในอนาคตเพื่อรองรับตลาดที่มีขนาดใหญ่ในจีนตอนใต้ สเปนลาว และเวียดนาม

สำหรับการจัดหาที่ดินเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหารในระยะแรกนั้น รัฐบาลได้จัดหาที่ดินจำนวน 2 แปลงรวม 1,085-2-57 ไร่ ในพื้นที่ตำบลคำอาฮวน อ.เมืองมุกดาหาร เพื่อนำมาจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมหรือให้เอกชนเช่า พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร แห่งที่ 2 และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์มุกดาหาร แห่งที่ 2

2.2 สภาพเศรษฐกิจสังคมของจังหวัดมุกดาหาร

ประชากร

ปี 2558 มุกดาหารมีประชากรของจังหวัดทั้งสิ้น 348,101 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 174,394 คน เพศหญิง จำนวน 173,707 คน จำนวน 104,721 ครั้วเรือน

ความหนาแน่นของประชากร 79.35 คนต่อตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอคำชะอีและอำเภอนิคมน้ำอ้อย

การประกอบอาชีพ

- ชาวมุกดาหารส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- อาชีพทำนา จำนวน 49,653 ครั้วเรือน
- อาชีพทำไร่ จำนวน 2,352 ครั้วเรือน
- อาชีพทำสวน จำนวน 775 ครั้วเรือน
- อาชีพรับจ้าง จำนวน 5,765 ครั้วเรือน
- อาชีพรับราชการ จำนวน 2,675 ครั้วเรือน
- อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 215 ครั้วเรือน
- อาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 210 ครั้วเรือน
- อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 580 ครั้วเรือน

กำลังแรงงาน

- จังหวัดมุกดาหารมีผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด 214,456 คน
- มีงานทำจำนวน 213,812 คน คิดเป็นร้อยละ 99.69
- โดยส่วนใหญ่ผู้มีงานทำประกอบอาชีพด้านการเกษตรและการประมงจำนวน 125,501 คน คิดเป็นร้อยละ 58.69
- รองลงมาได้แก่ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด จำนวน 31,892 คน คิดเป็นร้อยละ 14.91
- และผู้ทำงานด้านความสามารถทางฝีมือธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง จำนวน 16,372 คิดเป็นร้อยละ 7.65 ของผู้มีงานทำ

โครงสร้างเศรษฐกิจ

- โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร ส่วนใหญ่ขึ้นกับสาขาเกษตร โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมุกดาหาร ณ ราคาประจำปี พ.ศ.2557 ขึ้นอยู่กับกิจกรรมการผลิต 4 สาขาที่สำคัญ คือสาขาเกษตรกรรม มีมูลค่า 6,535 ล้านบาท
- สาขาการผลิตอุตสาหกรรมมีมูลค่า 3,350 ล้านบาท
- สาขาการศึกษา มีมูลค่า 3,059 ล้านบาท
- สาขาขนส่ง ขยายปลีกฯ มีมูลค่า 2,630 ล้านบาท
- โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.3, 15.0, 13.6, และ 11.8 ตามลำดับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมุกดาหารต่อหัวประชากร เท่ากับ 63,718 บาทต่อคน

จากข้อมูลจะเห็นว่าภาคเกษตรกรรมเป็นภาคการผลิตหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา รองลงมาเป็น กิจกรรมด้านการค้า (การขายส่ง และขายปลีก)

การค้าขายชายแดน

- มูลค่าการค้าชายแดนไทย-ลาว ด้านจังหวัดมุกดาหาร ปี 2558 มีมูลค่าการค้ารวม 80,882 ล้านบาท
- สินค้าส่งออก ได้แก่ สินค้าประเภทหน่วยประมวลผล อิเล็กทรอนิกส์ แท็งก์ แผงวงจรพิมพ์ น้ำมันเชื้อเพลิง
- สินค้านำเข้า ได้แก่ สินค้าประเภททองแดง บริสุทธี แผ่นทองแดง เครื่องประมวลผลพลังงานไฟฟ้า
- มีมูลค่าการส่งออก 34,923 ล้านบาท
- มีมูลค่าการนำเข้า 45,959 ล้านบาท
- ขาดดุลการค้า 11,036 ล้านบาท
- ขาดดุลเพิ่มขึ้นจากปี 2557 รวม 13,999 ล้านบาท หรือขาดดุลร้อยละ 472.46

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคอาหาร “ศูนย์ค้าส่งและขนส่งต่อเนื่อง หลายรูปแบบ”

- 5 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคอาหาร**
1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
 2. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
 3. กิจการโลจิสติกส์
 4. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
 5. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
- และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อ.เมือง อ.ห้วยใหญ่ และ อ.ดอนตาล รวม 11 ตำบล พื้นที่รวม 361,542 ไร่

ศักยภาพ

- ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก
- สามารถเป็นประตูและช่องทางขนส่งสินค้าเชื่อมโยงลาว เวียดนามและจีนตอนใต้
- สามารถดำเนินกิจการอุตสาหกรรมร่วมกับเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน
- มีการขยายตัวด้านการค้าชายแดนอย่างต่อเนื่อง

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านการค้าชายแดน
- เน้นอุตสาหกรรมสีเขียวที่ใช้แรงงานน้อย
- เน้นด้านศูนย์ขนส่ง
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการทางหลวงหมายเลข 12 กาฬสินธุ์-บรรจบทองหลวงหมายเลข 12 (บ.นาโคร์)
- โครงการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ด้านมุกดาหาร
- โครงการก่อสร้างทางรถไฟสายบ้านไผ่-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ดมุกดาหาร-นครพนม

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่เน้นการจ้างงานคนในพื้นที่
- ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการช่วยยกระดับรายได้เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่ของพื้นที่
- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการหรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์ พื้นที่ป่าไม้และที่ดินของหน่วยงานรัฐ

3. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ **สระแก้ว**

3.1 แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้เห็นชอบการจัดตั้งพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วครอบคลุมพื้นที่จำนวน 4 ตำบล 207,500 ไร่ (332.9 ตารางกิโลเมตร) ได้แก่ ตำบลบ้านด่าน ป่าไร่ และท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และตำบลฝักขะ อำเภอวัฒนานคร โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดบทบาทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็น **“ศูนย์อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”** กิจกรรมทางเลือกที่จะมีในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น ทางด้านการค้า (Duty Free) นิคมอุตสาหกรรม ศูนย์กลางโลจิสติกส์ ทางด้านการท่องเที่ยวและ/หรือกิจกรรมความบันเทิง ทางด้านการเงิน/การธนาคาร ทางด้านสุขภาพ (การแพทย์)

เหตุผลสำคัญที่ทำให้จังหวัดสระแก้วได้รับการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพราะจังหวัดสระแก้วตั้งอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจทิศใต้ (Southern Economic Corridor : SEC) ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างไทย – กัมพูชา – เวียดนามตอนใต้ ตามเส้นทางอรัญประเทศ-พนมเปญ-โฮจิมินห์ และเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา สูงที่สุดของประเทศ คิดเป็นประมาณร้อยละ 60 ของมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมดระหว่างไทยกับกัมพูชา ชายแดนสระแก้วอยู่ติดกับเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของกัมพูชาอย่างบันเตีย เมียนเจย

อีกทั้งยังมีเส้นทางเชื่อมโยงสามารถขนส่งสินค้าต่อไปยังกรุงพนมเปญ เมืองหลวงของกัมพูชาที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจกำลังเติบโตได้อย่างสะดวก เส้นทางนี้ยังสามารถเชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบังได้อีกด้วย ขณะเดียวกันบริเวณเมืองชายแดนของกัมพูชาที่ติดกับจังหวัดสระแก้ว มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3 แห่ง ได้แก่ ปอยเปต – โอนีเยง ซันโค – ปอยเปต และบริเวณเมืองศรีโสภณ

นอกจากการกำหนดให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีบทบาทด้านการคมนาคมขนส่งสินค้าเชื่อมโยงกับกัมพูชาแล้ว รัฐบาลยังได้ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ในพื้นที่นี้ด้วย โดยการผลักดันให้มีโครงการนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มีกิจการอุตสาหกรรมเป้าหมาย 12 ประเภทกิจการ ที่ใช้แรงงานเข้มข้น อาทิ

- กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูป
- อุตสาหกรรมสิ่งทอ
- อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และพลาสติก
- อุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะหรือเครื่องจักร
- อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ
- กิจการขนส่งและกระจายสินค้า เป็นต้น

3.2 สภาพเศรษฐกิจสังคมจังหวัดสระแก้ว

ประชากร

เดือนมีนาคม 2559 ประชากรจังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 557,549 คน เป็นชาย 279,662 คน หญิง 277,887 คน

อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ :

อำเภอเมืองสระแก้ว จำนวน 110,402 คน

อำเภออรัญประเทศ จำนวน 88,188 คน

และอำเภอวัฒนานคร จำนวน 81,486 คน

ภาพโดย กิณเพลิน เด็นเทียว facebook.com/9aooddy.travel

การประกอบอาชีพ

- อาชีพหลักของชาวสระแก้ว คือ การทำเกษตรกรรม ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ พืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง อ้อย โรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปลูกพืชผักผลไม้ เช่น แคนตาลูป
- ส่วนการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ ซึ่งมีการเลี้ยงมากที่สุดที่อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ และอำเภอตาพระยา และโคนมเลี้ยงมากที่สุดที่อำเภอวังน้ำเย็น และอำเภอวังสมบูรณ์

โครงสร้างเศรษฐกิจ

- โครงสร้างการผลิตของจังหวัดสระแก้วพิจารณาได้จาก ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี 2557 มีมูลค่าเท่ากับ 35,997 ล้านบาท
- การผลิตที่สำคัญ 5 อันดับแรก คือ
 - สาขาการเกษตรมีมูลค่า 10,252 ล้านบาท
 - สาขาอุตสาหกรรม 6,232 ล้านบาท
 - สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ 5,027 ล้านบาท
 - สาขาการศึกษา 3,202 ล้านบาท
 - สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศฯ 2,694 ล้านบาท
- ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 28.48, 17.31, 13.97, 8.90, และ 7.48 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ตามลำดับ

การค้าขายชายแดน

- สำหรับการค้าชายแดนสระแก้ว ในปี 2559 มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุด จากทั้ง 7 จังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกัมพูชา (บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี จันทบุรี ตราด และสระแก้ว)
- โดยในปี 2559 มีมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาด้านจังหวัดสระแก้ว
- รวมทั้งสิ้น 70,143.28 ล้านบาท
- มูลค่าการส่งออก 54,093.29 ล้านบาท
- มูลค่าการนำเข้า 16,049.98 ล้านบาท
- ได้เปรียบดุลการค้า 38,043.31 ล้านบาท

กำลังแรงงาน

- จังหวัดสระแก้ว มีผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน 314,643 คน เป็นผู้มีงานทำ จำนวน 296,647 คน ที่เหลือเป็นผู้ว่างงานและผู้ไม่พร้อมจะทำงาน
- ผู้ทำงานส่วนใหญ่ทำงานภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 35.11
- ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 64.89
- โดยผู้ที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่ทำงานใน
 - สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ฯ ร้อยละ 19.59
 - สาขาการผลิต ร้อยละ 13.07
 - สาขาการก่อสร้าง ร้อยละ 8.5
 - สาขากิจกรรมโรงแรมและอาหาร ร้อยละ 6.85
 - สาขาการบริหารและการสนับสนุนการบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ ร้อยละ 5.21 นอกจากนั้นกระจายอยู่ในประเภทอุตสาหกรรมอื่น ๆ

10 อันดับสินค้าส่งออกสำคัญ

- เครื่องยนต์/อะไหล่
- ตู้วนข้าว/โรงสีข้าวอุปกรณ์
- อะไหล่รถยนต์/จักรยานยนต์
- รถยนต์/รถบรรทุก
- รถแทรกเตอร์/รถดถนน/รถเครน/รถยก
- ปูนซีเมนต์
- รถไถนา/ อะไหล่/โครง/เครื่องมือสำหรับใช้ในการเกษตร
- สุกรมีชีวิต
- ของใช้ต่างๆ ทำด้วยพลาสติก
- อาหารสัตว์

10 อันดับสินค้านำเข้าสำคัญ

- กล้อง/อุปกรณ์ถ่ายภาพ
- น้ำมันปะหลัง/สด/ขึ้น/ผลิตภัณฑ์
- เศษอลูมิเนียมและของทำด้วยอะลูมิเนียม
- ถังแก๊ส/แท็งค์เปล่า/ไอโซแท็งค์
- อาหารสุนัข/กระตุก ของเล่นสัตว์เลี้ยง
- เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์
- เสื้อผ้าสำเร็จรูป/เครื่องนุ่งห่ม
- มอเตอร์กระแสดตรง/มอเตอร์ ไฟฟ้ากระแสดตรง
- เสื้อผ้าสำเร็จรูป/เครื่องนุ่งห่มเก่าใช้แล้ว
- ถั่วเหลือง

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว “ศูนย์อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและ การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

12 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
 2. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
 3. อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
 4. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
 5. การผลิตเครื่องมือแพทย์
 6. อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
 7. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
 8. การผลิตพลาสติก
 9. การผลิตยา
 10. กิจการโลจิสติกส์
 11. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
 12. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
- และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

ครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ คือ อ.อรัญประเทศ และ อ.วัฒนานคร รวม 4 ตำบล พื้นที่รวม 207,500 ไร่

ศักยภาพ

- ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้
- สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงไปยังพนมเปญและเวียดนามตอนใต้
- มีแรงงานในฝั่งกัมพูชาจำนวนมาก
- มีการขยายตัวด้านการค้าชายแดนอย่างต่อเนื่อง
- สามารถร่วมดำเนินกิจการอุตสาหกรรมร่วมกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพิเศษปอยเปต-โอเนียง

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านการค้าชายแดน
- เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการก่อสร้างถนนแยก ทล.348-บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ
- โครงการก่อสร้างทางหลวงสายอรัญประเทศ ชายแดนไทย/กัมพูชา (บ้านหนองเอียน-สติงบต)
- โครงการก่อสร้างถนนสายแยก ทล.33ตำบลบ้านคลองลึก
- โครงการก่อสร้างลานตรวจสินค้าด้วยระบบ X Ray เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรที่ตำบลบ้านคลองลึก
- โครงการพัฒนาด้านศุลกากรอรัญประเทศ (หนองเอียน-สติงบต)
- โครงการนิคมอุตสาหกรรม

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่เน้นการจ้างงานคนในพื้นที่
- ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการช่วยยกระดับรายได้เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่ของพื้นที่
- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการหรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้

4. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด

4.1 แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตราด

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้ประกาศจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตราดในระยะที่ 1 ครอบคลุมพื้นที่ 1 อำเภอ คือ อ.คลองใหญ่ 3 ตำบล คือ ต.คลองใหญ่ ต.ไม้รูดและ อ.หาดเล็ก รวมพื้นที่ 31,375 ไร่ (50.2 ตารางกิโลเมตร) โดยพิจารณาว่าจังหวัดตราดตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) สามารถเข้าถึงท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ด้วยระยะทางประมาณ 340 กิโลเมตร รวมทั้งสามารถเดินทางไปท่าเรือสีหนุวิลล์ ประเทศกัมพูชา ประมาณ 250 กิโลเมตร มีฐานการท่องเที่ยวในพื้นที่ และสามารถเชื่อมโยงกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกาะกง (กัมพูชา) ซึ่งมีการลงทุนจากต่างชาติ เช่น โรงงานรถยนต์เกาหลี (Hyundai) โรงงานผลิตลูกวอลเลย์บอล (Mikasa) และผลิตสายไฟในรถยนต์ (Yazaki) จากญี่ปุ่น เป็นต้น ผังชี้แจงการพัฒนาของรัฐบาลได้กำหนดให้พื้นที่คลองใหญ่พื้นที่รองรับและอำนวยความสะดวก การขนส่งสินค้าระหว่างเขต เศรษฐกิจพิเศษเกาะกงกับฐานการผลิตชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทย ตลาดการค้าชายแดน และพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ชายฝั่งทะเล

สำหรับแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราดนั้น มุ่งพัฒนาพื้นที่โดยรอบด่านชายแดน ให้เป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศูนย์การขนส่ง ต่อเนื่องหลายรูปแบบ เชื่อมโยงทางบก-ทะเล และการค้าชายแดนแบบปลอดภาษี กิจกรรมหลักของพื้นที่ ได้แก่ เขตการค้าปลอดภาษี ตลาดการค้าชายแดนที่มีความทันสมัยและมีระบบการจัดการที่มีมาตรฐาน และพื้นที่อำนวยความสะดวกของการขนส่งสินค้าระหว่างไทยและกัมพูชาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจชายฝั่งตอนใต้ รวมทั้งการปรับปรุงและจัดสรรพื้นที่เลียบชายฝั่งทะเลสำหรับกิจกรรมท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบกิจกรรมย่อยเพื่อรองรับกิจกรรมหลัก คือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ย่านกิจกรรมรองรับการท่องเที่ยว ย่านการค้าปลอดภาษี โรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านศุลกากร ศูนย์การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ และคลังสินค้าและท่าเรือชายฝั่ง

นอกจากนี้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้เสนอโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด โดยกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมการบริการโลจิสติกส์ ศูนย์ถ่ายเปลี่ยนสินค้าและยานพาหนะคลังสินค้า อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป กิจกรรมเพื่อสนับสนุนบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริการฟื้นฟูสุขภาพ และบริการอื่นๆ ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับพื้นที่นำร่องการพัฒนาในระยะแรก ตั้งอยู่ในเขตตำบลไม้รูด อ.คลองใหญ่ พื้นที่ 888.68 ไร่ เดิมเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ แต่รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นพื้นที่ราชพัสดุ และให้กรมธนารักษ์ จัดสรรให้บริษัทเอกชนเช่าเพื่อพัฒนาเป็นนิคมบริการในเชิงท่องเที่ยว

4.2 สภาพเศรษฐกิจสังคมจังหวัดตราด

การค้าขายชายแดน

มูลค่าการค้าชายแดนมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2554 จนถึงปัจจุบัน พบว่าในปี 2559 มีมูลค่าการค้ารวม 35,114.50 ล้านบาท

- มูลค่าการส่งออก 30,534.93 ล้านบาท
- มูลค่าการนำเข้า 4,579.56 ล้านบาท
- ได้เปรียบดุลการค้า 25,955.37 ล้านบาท

สินค้านำเข้าที่สำคัญ คือ ชุดสายไฟฟ้ารถยนต์สำเร็จรูป, เสื้อผ้าสำเร็จรูป, มะพร้าวผล และปลาทะเลสดทั้งตัวแช่เย็น สินค้าส่งออกที่สำคัญ คือ เครื่องดื่ม, น้ำตาลทราย, นมและอาหารเสริม, รถจักรยานยนต์, ของใช้ต่าง ๆ ทำด้วยพลาสติก และชุดสายไฟฟ้า

การประกอบอาชีพ

อาชีพหลักของชาวตราดคือการทำเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดตราดคือไม้ผล อาทิ ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง สับปะรด และกลุ่มพืชอุตสาหกรรม เช่น ยางพารา และปาล์มน้ำมัน รวมทั้งเป็นแหล่งทำประมงทางทะเลขนาดใหญ่ มีรายได้จากพืชเกษตรกรรมปีละกว่า 6,544 ล้านบาท

สำหรับการทำประมงของจังหวัดตราดนั้นสามารถจับสัตว์น้ำจากการทำประมงทะเลกว่า 107,729 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,423.82 ล้านบาท นอกจากนั้นยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ทั้ง กุ้ง ปลา หอย และปู โดยรายได้จากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ส่วนใหญ่ได้จากการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล (กุ้งขาวแวนนาไม) มีผลผลิตปีละ 42,673.229 ตัน คิดเป็นมูลค่ากว่า 2,354.90 ล้านบาท อีกทั้งยังมีการแปรรูปจากผลิตภัณฑ์จากสัตว์ทะเลจำนวนมาก อาทิ กะปิ กุ้งแห้ง ปลาเค็ม ฯลฯ

ประชากร

จังหวัดตราดมีประชากรทั้งหมด 229,408 คน เป็นชาย 115,175 คน หญิง 115,233 คน ความหนาแน่นของประชากรมีการกระจายตัวสูงสุดที่ อำเภอเมืองตราด ร้อยละ 40.82 รองลงมาได้แก่ อำเภอเขาสมิง ร้อยละ 19.62 อำเภอบ่อไร่ ร้อยละ 15.52 อำเภอคลองใหญ่ ร้อยละ 11.06 อำเภอแหลมงอบ ร้อยละ 8.43 อำเภอเกาะช้าง ร้อยละ 3.48 อำเภอเกาะกูด ร้อยละ 1.07

โครงสร้างเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดตราด ณ ราคาประจำปี 2557 มีมูลค่ารวม 36,999 ล้านบาท มาจากภาคการเกษตร 17,756 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งจังหวัด แบ่งเป็นการผลิตทางการเกษตร 12,571 ล้านบาท และการประมง 5,185 ล้านบาท ขณะที่การผลิตนอกภาคเกษตรมีมูลค่า 19,243 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52

สาขาที่สำคัญ ได้แก่ การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน มีมูลค่า 4,485 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.1 สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม 3,597 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.7 สาขาโรงแรมและภัตตาคาร มีมูลค่า 1,875 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.1 สำหรับสาขาอุตสาหกรรมมีมูลค่า 1,597 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.3 เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวประชากรเท่ากับ 140,763 บาทต่อคน จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าการเกษตรและการประมงเป็นภาคการผลิตหลักของจังหวัดตราด

กำลังแรงงาน

ประชากรและกำลังแรงงาน จังหวัดตราด มีประชากรผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

- จำนวน 225,363 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงานรวม
- จำนวน 165,847 คน เป็นผู้ทำงานทำจำนวน 165,611 คน (ร้อยละ 99.86)
- ผู้ว่างงานจำนวน 236 คน (ร้อยละ 0.14)

ผู้มีส่วนทำส่วนใหญ่ทำงานในสาขาการเกษตร สาขา การขายส่ง การขายปลีก สาขากิจกรรมโรงแรมและ อาหาร ตราดประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานใน ภาคการเกษตร ต้องพึ่งแรงงานข้ามชาติจากกัมพูชา ในการทำสวนผลไม้และการประมง

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด “ศูนย์กลางการค้าส่ง ขนส่งต่อเนื่อง ระหว่างประเทศและศูนย์กลางให้บริการ การท่องเที่ยวระดับภูมิภาค”

ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล ใน อ.คลองใหญ่ พื้นที่รวม 31,375 ไร่

ศักยภาพ

- ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้
- สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงไปท่าเรือแหลมฉบังและ ท่าเรือสีหนุวิลล์ในกัมพูชา
- มีแรงงานในฝั่งกัมพูชาจำนวนมาก
- มีการขยายตัวด้านการค้าชายแดนอย่างต่อเนื่อง
- มีฐานการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษ เกาะกง กัมพูชา

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านการค้าชายแดน
- เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการทางหลวงหมายเลข 3 ตราด-หาดเล็ก
- โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือเนกประสงค์คลองใหญ่
- โครงการถนนสายทางเข้าท่าเทียบเรือเนกประสงค์ คลองใหญ่
- โครงการก่อสร้างขยายพื้นที่ลานตรวจคอนเทนเนอร์ สินค้าผ่านศุลกากรคลองใหญ่
- การจัดหาที่ดินให้ภาคเอกชนเข้าทำกิจการการท่องเที่ยว

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการช่วยยกระดับรายได้เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่ของพื้นที่
- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการหรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่ สาธารณะประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้

4 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด

1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
2. กิจการโลจิสติกส์
3. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
4. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

5. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

5.1. แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ประกาศให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจสงขลา ในระยะที่ 1 ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล คือ ตำบลสะเดา ตำบลปาดังเบซาร์ ตำบลสำนักขาม และตำบลสำนักแก้ว ในเขตอำเภอสะเดา รวมพื้นที่ 430 ตร.กม. 552.3 ตร.กม. (345,187 ไร่) พื้นที่อำเภอสะเดามีชายแดนติดกับเมือง บุกิตกาฮูอิติ้ม รัฐเกดะห์ ประเทศมาเลเซีย ถือว่าเป็นประตูทางใต้ของประเทศไทย ที่สามารถเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในบริเวณแนวพื้นที่ภาคเหนือ (Northern Corridor Economic Region NCER) ของมาเลเซีย รวมทั้งเป็นจุดเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงข่ายคมนาคมขนส่ง และระบบสาธารณูปโภคระหว่างประเทศ ตามแนวพื้นที่สะพานเศรษฐกิจสงขลา-ปีนัง-เมดาน (Seamless Songkhla - Penang - Medan Economic Development Corridor) เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจหลัก ที่สนับสนุนและกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่อเนื่องตามแผนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย คือ อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle : IMT - GT) และกรอบความร่วมมือเพื่อพัฒนาชายแดนไทย-มาเลเซีย (Joint Development Strategy for Border Areas

นอกจากนี้พื้นที่อำเภอสะเดายังอยู่ใกล้พื้นที่ อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบสำคัญของภาคใต้ คือ ยางพารา สำหรับอุตสาหกรรมผลิตถั่วมีอย่างของ มาเลเซีย และระยะทางไม่ไกลจากท่าเรือปีนังและ ท่าเรือกลางของมาเลเซีย ซึ่งปัจจุบันไทยได้ส่งออก สินค้าสำคัญหลายชนิดผ่านท่าเรือดังกล่าวออกไปสู่ ผู้ซื้อปลายทางหลายประเทศ จึงง่ายต่อการส่งออก สินค้าสำคัญเช่น ยางแผ่นดิบ และน้ำยางข้น เป็นต้น

การพัฒนาที่สำคัญในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ในบริเวณอำเภอสะเดา คือ การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ถนนหนทาง การพัฒนาด้านศุลกากรสะเดา ที่ตั้งอยู่ ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเดา ตรงข้ามกับรัฐเคดาห์ และด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ ตั้งอยู่ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา ตรงข้ามกับรัฐเปอร์ลิส มาเลเซีย และการ พัฒนานิคมอุตสาหกรรม โดยการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย(กนอ.) ได้เสนอให้มีการจัดตั้งนิคม อุตสาหกรรมที่ ต.สำนักขาม อ.สะเดา จ.สงขลา พื้นที่ 1,196-2-20 ไร่

ในภาพรวมมีอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ส่งเสริม การลงทุนในพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมยางพาราและ ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับยางพารา อุตสาหกรรมเกษตร และอาหารแปรรูปอาหารฮาลาล อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง การให้บริการโลจิสติกส์ ศูนย์ขนส่งสินค้าและคลังสินค้า และอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การประกอบอาชีพ

ประชาชนในจังหวัดสงขลาประกอบอาชีพใน 3 ด้านหลักๆ คือ

- ด้านเกษตรกรรม
- ด้านธุรกิจการค้าและการบริการ
- ด้านอุตสาหกรรม

สำหรับด้านเกษตรกรรมมีผู้ประกอบอาชีพ การเกษตร 161,691 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.52 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ส่วนใหญ่ เพาะปลูก ยางพารา ทำนา และปลูกไม้ผล และยังมีประชาชนที่ประกอบอาชีพด้านการ ประมงอีกเป็นจำนวนมาก

5.2 สภาพเศรษฐกิจสังคมจังหวัดสงขลา

ประชากร

จังหวัดสงขลา มีประชากร ณ เดือนธันวาคม 2558 จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,410,577 คน เป็นเพศชาย 688,462 คน คิดเป็นร้อยละ 48.81 เพศหญิง 722,115 คน คิดเป็นร้อยละ 51.19 จำนวนครัวเรือน 508,600 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอหาดใหญ่ อำเภอเมือง อำเภอสะเดาและอำเภอจะนะ

การค้าขายชายแดน

การค้าชายแดนของจังหวัดสงขลา ปี 2558 มีมูลค่าการค้ารวม 652,784 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 28.59 เป็นมูลค่าการส่งออก 304,929.82 ล้านบาท และ มูลค่าการนำเข้า 347,854.18 ล้านบาท ขาดดุลการค้าจำนวน 42,924.36 ล้านบาท โดยด่านศุลกากรสะเดา มีมูลค่าการค้ารวมมากที่สุด รองลงมาคือ ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์

โครงสร้างเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา ปี 2557 มีมูลค่าเท่ากับ 219,329 ล้านบาท มีขนาดเศรษฐกิจเป็นอันดับ 1 ของภาคใต้ และเป็นอันดับที่ 13 ของประเทศ

โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสงขลา ขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยมีมูลค่า 44,758 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 20.41 ประกอบด้วย อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากยางพารา และอุตสาหกรรมแปรรูปและถนอมสัตว์น้ำ รองลงมาคือสาขาการเกษตร มีมูลค่า 29,998 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 13.68 สาขาการทำเหมืองแร่ มีมูลค่า 29,565 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 13.48 สาขาขายปลีก ขายส่ง ซ่อมแซมยานยนต์และของใช้ มีมูลค่า 23,756 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.83 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวประชากรเท่ากับ 144,209 บาท/คน/ปี

กำลังแรงงาน

- ในปี 2558 ผู้มีงานทำของจังหวัดสงขลา มีทั้งสิ้นจำนวน 836,816 คน
- เป็นแรงงานนอกระบบ จำนวน 435,000 คน คิดเป็นร้อยละ 51.98 ของแรงงานทั้งหมด
- แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่จะทำงานนอกภาคเกษตร มีจำนวน 250,848 คน ร้อยละ 57.67
- ในภาคเกษตรกรรมมีจำนวน 184,152 คน ร้อยละ 42.33
- ในภาคอุตสาหกรรมมีแรงงานนอกระบบสูงสุด คือ การขายส่ง การขายปลีก จำนวน 112,008 คน ร้อยละ 44.65 ของผู้มีงานทำนอกภาคเกษตรทั้งหมด

เมื่อพิจารณาแรงงานนอกระบบตามอายุพบว่าส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 40-44 ปี มากที่สุด จำนวน 67,896 คน (ร้อยละ 15.61) สำหรับด้านการศึกษา พบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 105,622 คน (ร้อยละ 24.28) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน จังหวัดสงขลาประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานค่อนข้างมาก จึงต้องใช้แรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์จำนวนหลายหมื่นคน เพื่อทำงานในอุตสาหกรรม การเกษตรและการประมงบางประเภท

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา “อุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อการส่งออก การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

6 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
2. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
3. อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเรือน
4. กิจการโลจิสติกส์
5. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
6. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล ใน อ.สะเตา พื้นที่รวม 345,187.5 ไร่

ศักยภาพ

- มีด่านการค้าขนาดใหญ่
- สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงไปท่าเรือปีนังและท่าเรือกลางของมาเลเซีย
- เป็นพื้นที่โครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย สามารถเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษมาเลเซีย

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านการค้าชายแดน
- เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการด้านศุลกากรสะเตาแห่งใหม่
- โครงการปรับปรุงด่านศุลกากรสะเตา
- โครงการปรับปรุงอาคารที่ทำการด้านศุลกากรปาดังเบซาร์
- โครงการก่อสร้างถนนสาย สข.1027 ปาดังเบซาร์
- โครงการก่อสร้างแยกทางหลวงหมายเลข4 ด่านสะเตา แห่งที่ 2
- โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง(Motor way) สายหาดใหญ่-ชายแดนไทย/มาเลเซีย(สะเตา)
- โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการหรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้

6. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ **เชียงราย**

6.1 แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้ประกาศจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะที่ 2 โดยประกาศขอบเขตพื้นที่ครอบคลุม 3 อำเภอ 21 ตำบล คือ อ.แม่สาย ต.เกาะช้าง ต.ด้าย ต.โป่งผา ต.โป่งผา ต.แม่สาย ต.เวียงพางคำ ต.ศรีเมืองชุม และ ต.ห้วยไคร้, อ.เชียงแสน ต.บ้านแซว ต.ป่าสัก ต.แม่เงิน ต.โยนก ต.เวียงและ ต.ศรีดอนมูล, อ.เชียงของ ต.ศรี้ง ต.บุญเรือง ต.ริมโขง ต.เวียง ต.ศรีดอนชัย ต.สถาน ต.ห้วยซ้อ รวมพื้นที่ 1,523.6 ตร.กม. หรือ 952,266.5 ไร่

การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายเป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของรัฐบาลที่ต้องการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ขยายโอกาส ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 ตามสภาพปัญหาความต้องการของพื้นที่ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และได้กำหนดตำแหน่งการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย (Positioning) ใน 3 ด้าน คือ

- (1) เป็นเมืองส่งเสริมการค้าชายแดนเพื่อรองรับการค้าและการลงทุน เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอาเซียนและ GMS
- (2) เป็นเมืองเกษตรกรรม รองรับตลาดอาหารสุขภาพ เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหาร และสินค้าเกษตรของภูมิภาค และยกระดับมาตรฐานสู่ผู้บริโภคระดับบน
- (3) เป็นเมืองท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่กลุ่มประเทศอาเซียนและ GMS โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์/เชิงเกษตร, เชิงประวัติศาสตร์/ศิลปวัฒนธรรม/ชาติพันธุ์ และเชิงสุขภาพ

สำหรับกรอบแนวคิดการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดเชียงรายตามแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงรายได้เสนอให้ 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ มีบทบาทแตกต่างกันดังนี้

อำเภอแม่สาย เป็นศูนย์กลางทางการค้า การบริการ ก่อตั้งรวมไปถึง การเป็นศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (Trading City)

อำเภอแม่สาย เป็นอำเภอที่มีจุดแข็งในด้านการค้าชายแดน เป็นประตูแรกที่มุ่งไปสู่ระบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ มีด่านพรมแดนถาวรแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก เป็นแหล่งการค้าและการท่องเที่ยว โดยพื้นที่นำร่องการพัฒนาในระยะแรก คือ พื้นที่ 870-3-5 ไร่ บริเวณที่บ้านน้ำจាំ ต.โป่งผา อ.แม่สาย ซึ่งจะมีการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่การค้าของผู้ประกอบการท้องถิ่น ร้านค้าปลอดภาษี ธุรกิจการเงินระหว่างประเทศ ศูนย์ข้อมูลการค้าการลงทุน พื้นที่รวบรวมและกระจายสินค้า พื้นที่แสดงสินค้าท้องถิ่น/นานาชาติ และพื้นที่ห้องประชุมสัมมนา

อำเภอเชียงแสน เป็นเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และเมืองโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทางแม่น้ำโขง (Port City)

โดยอำเภอเชียงแสน มีข้อได้เปรียบทางทำเลที่ตั้งติดแม่น้ำโขง ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในการขนส่งสินค้าที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้อำเภอเชียงแสนยังเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และยังมีสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ สามเหลี่ยมทองคำ ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาของเชียงแสนคือ การเป็นเมืองแห่งท่าเรือและการท่องเที่ยว (Port City) พื้นที่นำร่องการพัฒนาคือ บริเวณบ้านหนองบัว ต.เวียง อ.เชียงแสน จำนวน 232 ไร่ ซึ่งจะมีการพัฒนาเป็นพื้นที่การค้าของผู้ประกอบการท้องถิ่น พื้นที่ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ พื้นที่แสดงศิลปวัฒนธรรม/หัตถกรรม พื้นที่ศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ พื้นที่โรงแรมโฮมสเตย์ พื้นที่ศูนย์การค้าและอาหาร ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานและวิชาชีพขั้นสูง เป็นต้น

เรือบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ในแม่น้ำโขง ล่องจากท่าเรือเชียงแสน ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงรายไปส่งสินค้ายังประเทศเพื่อนบ้าน

อำเภอเชียงของ เป็นเมืองโลจิสติกส์และบริการขนส่ง และเมืองแวะผ่าน สำหรับนักท่องเที่ยว (Logistics City)

อำเภอเชียงของมีจุดแข็งในด้านการเป็นที่ตั้งของสะพานข้ามแม่น้ำโขง และถือเป็นหนึ่งในเส้นทางเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ เป็นจุดผ่านแดนถาวรระหว่างไทยและลาว ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาของเชียงของคือ การเป็นเมืองศูนย์กลางการเปลี่ยนถ่ายและกระจายสินค้า (Logistic City) ต่อมา มีการกำหนดบทบาทของเมืองเชียงของใหม่ เป็น ศูนย์โลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศและการแปรรูปสินค้าเกษตร ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ศูนย์กระจายสินค้าและคลังสินค้า ศูนย์ขนส่งมวลชน และเป็นที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมต่างๆ พื้นที่นำร่องการพัฒนาคือ บ้านทุ่งจิว ต.บุญเรือง อ.เชียงของ จำนวน 531-3-27 ไร่ ซึ่งจะมีการพัฒนาเป็นพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมโลจิสติกส์และพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

ในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เชียงรายมีโครงข่ายถนนเส้นทาง R3 คือเส้นทางเชื่อมโยงตามระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้จากกรุงเทพมหานครสู่จีนตอนใต้ ผ่านพม่า และลาว ประกอบด้วย 2 เส้นทางย่อย คือ เส้นทาง R3A หรือ R3E : เชื่อมโยงระหว่าง ไทย-ลาว-จีน จากประเทศไทย (เชียงราย-เชียงของ) ข้ามแม่น้ำโขงไปยังประเทศลาว (บ่อแก้ว-เวียงภูคา-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น) และเข้าสู่ประเทศจีน (บ่อหาน-เชียงรุ่ง-คุนหมิง) รวมระยะทาง 1200 กิโลเมตร และเส้นทาง R3B หรือ R3W: เชื่อมโยงระหว่าง ไทย-พม่า-จีน จากประเทศไทย (เชียงราย-แม่สาย) ผ่านประเทศพม่า (ท่าซี้เหล็ก-เชียงตุง) และเข้าสู่

ประเทศจีนที่ต้าลี่ ก่อนเชื่อมโยงกับเส้นทาง R3A ที่เชียงราย และคุนหมิง รวมระยะทางจากแม่สายถึงเชียงรุ่ง 380 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 ตั้งอยู่ ข้ามแม่น้ำจากฝั่งไทย (เชียงของ) ไปยังลาว(บ่อแก้ว) เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่าง เชียงรายกับคุนหมิง ผ่านประเทศลาว ตามแนวเส้นทาง R3 ด้วยระยะทาง 430 กิโลเมตร โครงข่ายถนนและสะพานเหล่านี้จะช่วยสร้างการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม การค้าการลงทุน การเกษตรและภาคบริการ เชื่อมโยงใน 3 ประเทศ (ไทย-ลาว-จีน)

6.2 สภาพเศรษฐกิจสังคมจังหวัดเชียงราย

ประชากร

เชียงรายมีประชากร ณ เดือน กันยายน 2559 รวมทั้งสิ้น 1,311,100 คน เป็นชาย 618,050 คน หญิง 693,050 คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่อำเภอเมืองเชียงรายมีจำนวน 292,332 คน รองลงมาได้แก่อำเภอพาน มีจำนวน 123,453 คน และอำเภอแม่จัน มีจำนวน 101,692 คน สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ อำเภอแม่สาย 411.61 คน/ตร.กม. รองลงมาได้แก่อำเภอเมืองเชียงราย 206.52 คน/ตร.กม. และอำเภอแม่จัน 184.56 คน/ตร.กม.

การค้าขายชายแดน

- ในปี 2558 การค้าขายแดนด้านจังหวัดเชียงราย กับ ประเทศจีน (ตอนใต้) เมียนมาร์ และลาว
- มีมูลค่าการค้ารวม 45,026.70 ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน 3,837.55 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.32
- โดยมูลค่าการนำเข้ารวม 5,381.99 ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน 807.47 ล้านบาท หรือร้อยละ 17.65 สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ สินค้าการเกษตร ไม้ซุง ถ่านหินลิกไนท์
- มูลค่าการส่งออกเท่ากับ 39,644.71 ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน 3,030.08 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.28 ได้เปรียบดุลการค้า 34,262.72 ล้านบาท

การประกอบอาชีพ

ประชาชนเชียงรายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร รองลงมาทำงานในภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม สำหรับการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมส่วนใหญ่มีการทำนา การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การปลูกไม้ผล อาทิ ลำไย ลิ้นจี่และสับปะรด ไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา การปลูกชาและกาแฟ โดยเชียงรายเป็นแหล่งปลูกชาและกาแฟที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้ยังมีการทำประมงน้ำจืด ทั้งการหาจับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติและการเพาะเลี้ยง

โครงสร้างเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่ารวม 95,995 บาท มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวประชากรเท่ากับ 82,899 บาท/คน/ปี สาขาการผลิตที่สำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่

- ภาคการเกษตรมีมูลค่า 37,202 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.75
- สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน มีมูลค่า 13,270 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.82
- สาขาการศึกษา มีมูลค่า 10,202 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.63 สาขาตัวกลางทางการเงิน มูลค่า 6,530 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.80
- สาขาการผลิตอุตสาหกรรม มูลค่า 5,028 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.24 จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจเชียงรายขึ้นอยู่กับการผลิตในภาคการเกษตรเป็นหลัก

กำลังแรงงาน

ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในไตรมาสที่ 4 ปี 2558 พบว่า จังหวัดเชียงรายมีจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำจำนวน 678,122 คน เป็นผู้ทำงานในภาคการเกษตรมากที่สุดคือ 361,636 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.33 รองลงมาทำงานเป็นพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าจำนวน 109,753 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.18 ที่เหลือทำงานในภาคบริการและอุตสาหกรรมอื่นๆ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย
“ฐานการท่องเที่ยว แหล่งผลิตอาหาร สินค้าเกษตร
ศูนย์กลางการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ
การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ครอบคลุมพื้นที่ 21 ตำบล 3 อำเภอ ได้แก่ อ.เชียงของ อ.เชียงแสน และอ.แม่สาย พื้นที่รวม 952,266.46 ไร่

ศักยภาพ

- อยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ สามารถเชื่อมโยงไปจีนตอนใต้ คือ มณฑลยูนนาน ทั้งทางบกและทางน้ำตามแม่น้ำโขง เชื่อมโยงเมียนมาร์และลาวตอนบน ทั้งในด้านการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยว
- มีด้านการค้าชายแดนขนาดใหญ่

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านศุลกากร
- เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการทางเลี่ยงเมืองเชียงรายด้านตะวันตก ส่วนที่ 1
- โครงการทางหลวงหมายเลข 1290 เชียงแสน-เชียงของ ตอน 3
- โครงการศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งเชียงของ
- โครงการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรแม่สาย
- โครงการก่อสร้างอาคารที่ทำการ ด้านศุลกากรเชียงแสนแห่งใหม่พร้อมสิ่งปลูกสร้างประกอบ

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่มีความชัดเจนในการยกระดับรายได้เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่
- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการหรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความจำเป็นต้องใช้พื้นที่สาธารณประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้

10 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
2. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
3. อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเรือน
4. อุตสาหกรรมการอัญมณีและเครื่องประดับ
5. เครื่องมือแพทย์
6. การผลิตพลาสติก
7. การผลิตยา
8. กิจการโลจิสติกส์
9. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
10. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

7. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

7.1 แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) มีมติเห็นชอบให้จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดชายแดนที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ในพื้นที่ 2 อำเภอ 13 ตำบล ประกอบด้วย อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน 12 ตำบล อำเภอสระใคร จำนวน 1 ตำบล รวมพื้นที่ 473.7 ตร.กม. หรือ 296,042 ไร่ แม้ว่าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายจะอยู่ในระยะที่ 2 แต่รัฐบาลกลับเร่งดำเนินการพัฒนาพื้นที่ไปพร้อมๆ กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจระยะที่ 1

จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ติดแนวชายแดน สปป. ลาว และใกล้กับ นครเวียงจันทน์ซึ่งเป็นเมืองหลวงของ สปป.ลาว และเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการของ สปป.ลาว เมืองหนองคายจึงมีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้และระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก ตามกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region : GMS) มีความได้เปรียบด้านการลงทุนและการค้าชายแดน นอกจากนี้จังหวัดหนองคายยังเป็นเมืองคู่แฝดของนครหลวงเวียงจันทน์ มีด่านศุลกากรหนองคาย ด่านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย เป็นด่านถาวรที่อำเภอเมืองหนองคาย ทำให้เป็นประตูการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวสามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้าเพื่อการส่งออกหรือการค้ากำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

รัฐบาลได้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายอย่างเร่งด่วนโดยการกำหนดประเภทกิจการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย 5 กลุ่มกิจการและประกาศเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ มีการจัดเตรียมพื้นที่ให้เอกชนและหน่วยงานภาครัฐใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจำนวน 1 แปลง คือ ที่เสี้ยวสัตว์ บ้านไชยาสาธารณประโยชน์ หมู่ที่ 4 ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร เนื้อที่ถอนสภาพ 718-0-0 ไร่ นอกจากนี้ จังหวัดยังได้จัดเตรียมพื้นที่เพื่อให้เอกชนเช่าและหน่วยงานภาครัฐ ใช้ประโยชน์ในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย อีก 4 แปลง ประกอบด้วย

(1) แปลงสถานีรถไฟนาทา ต.หนองกอมเกาะ อ.เมืองหนองคาย เนื้อที่ 219-0-0 ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับเป็นสถานที่ในการรวบรวมและกระจายสินค้าจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ไปยังตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จะมีการก่อสร้างศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และจะมีการก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าเพื่อเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าระบบล้อและระบบรางเข้าด้วยกัน คาดว่าจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างระหว่างปี พ.ศ.2561-2562 และจะเริ่มเปิดให้บริการ ปี พ.ศ.2563

(2) พื้นที่แปลงสถานีรถไฟหนองคาย ต.หนองกอมเกาะ อ.เมืองหนองคาย เนื้อที่ 152-0-0 ไร่ จัดเตรียม

พื้นที่สำหรับเป็นสถานที่รองรับการขนส่งผู้โดยสารและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ โดยจะนำระบบแบบพิธีการศุลกากรแบบ CIQ มาบริการประชาชนเหมือนท่าอากาศยาน

(3) พื้นที่แปลงสถานีรถไฟหนองคาย (เก่า) ต.มีชัย อ.เมืองหนองคาย เนื้อที่ 100-0-0 ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับใช้เป็นที่รองรับการคมนาคมขนส่ง และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

(4) พื้นที่แปลงนิคมอุตสาหกรรม ต.โพนสว่าง อ.เมืองหนองคาย เนื้อที่ 2,960-0-0 ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับใช้เป็นที่รองรับโรงงานอุตสาหกรรม

7.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ประชากร

จากการสำรวจข้อมูลประชากร ปี 2559 พบว่า จังหวัดหนองคายมีประชากรรวมทั้งสิ้น 519,491 คน แยกเป็นชาย 259,303 คน คิดเป็นร้อยละ 49.91 และหญิง 260,188 คน คิดเป็นร้อยละ 50.08 อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอสังคม

การค้าขายชายแดน

มูลค่าการค้าชายแดน ที่ผ่านด่านศุลกากรหนองคายในปี 2559 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 66,602.118 ล้านบาท

- แยกเป็นมูลค่าสินค้านำเข้า 7,080.416 ล้านบาท
- และมูลค่าสินค้าส่งออก 57,789.810 ล้านบาท
- สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์นั่งปรับอากาศ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องดื่มต่างๆ อาหารสัตว์ รถบรรทุก รถจักรยานยนต์และปวงซิเมนต์ เป็นต้น
- สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ พลังงานไฟฟ้า รถยนต์ ชุดสายไฟสำเร็จรูป ส่วนประกอบรองเท้า หม้อแปลงไฟฟ้า รถบรรทุก และเครื่องดื่ม เป็นต้น

โครงสร้างเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่า 34,621 ล้านบาท มีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวของประชากรเท่ากับ 76,669 บาท/คน/ปี โครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ 5 สาขาการผลิตที่สำคัญ ดังนี้

- สาขาการเกษตร สัดส่วนร้อยละ 25.4
- สาขาอุตสาหกรรม สัดส่วนร้อยละ 15
- สาขาการศึกษา สัดส่วนร้อยละ 14.3
- สาขาการขนส่งชายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ฯ สัดส่วนร้อยละ 11.2
- สาขาตัวกลางทางการเงิน สัดส่วนร้อยละ 11.2

การประกอบอาชีพ

ประชาชนจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน รองลงมาจะเป็น อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน พริก ยาสูบ สับปะรด ข้าวโพดหวาน และกล้วย เป็นต้น มีการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ 5 ชนิด คือ สุกร โคเนื้อ ไก่ไข่ กระบือ และไก่พื้นเมือง

กำลังแรงงาน

ปี 2558 จังหวัดหนองคายมีประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) จำนวน 351,971 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงานรวม 217,287 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มิงานทำจำนวน 214,787 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 98.85 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน เมื่อจำแนกอัตราการมีงานทำตามโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัด ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคการขนส่งและชายปลีก พบว่าอัตราการมีงานทำภาคเกษตรกรรมอยู่ที่ร้อยละ 44.97 รองลงมาเป็นภาคการขนส่งและชายปลีกอยู่ที่ร้อยละ 15.77 และภาคอุตสาหกรรมการผลิตอยู่ที่ร้อยละ 6.78 และอื่นๆ อยู่ที่ร้อยละ 32.48

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย “การค้าระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ครอบคลุมพื้นที่ 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ ได้แก่ อ.เมือง
อ.หนองคาย และอ.สระใคร พื้นที่รวม 296,042 ไร่

ศักยภาพ

- เป็นช่องทางการค้าชายแดนกับลาว เชื่อมโยงกับนครหลวงเวียงจันทน์
- หนองคายเป็นเมืองนำอยู่สามารถพัฒนาเป็นที่พักอาศัยของนักลงทุนทั้งไทยและต่างชาติ

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านศุลกากร
- เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการทางหลวงหมายเลข 212 อ.โพนพิสัย-บึงกาฬ ตอน 1
- โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรหนองคายและลานตรวจสินค้าแห่งใหม่ พร้อมสิ่งปลูกสร้างประกอบ

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการช่วยยกระดับรายได้เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่
- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการหรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้

5 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
2. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
3. กิจการโลจิสติกส์
4. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
5. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

8 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ **นครพนม**

8.1 แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ประกาศให้จังหวัดนครพนมเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ 13 ตำบล ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม 10 ตำบล และอำเภอท่าอุเทน 3 ตำบล มีเนื้อที่รวม 794.79 ตารางกิโลเมตร หรือ 495,743.75 ไร่ โดยมีการกำหนดลักษณะเขตเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับศักยภาพของจังหวัดนครพนม คือ

1) ศูนย์กลางการขนส่งและโลจิสติกส์ เนื่องจากจังหวัดนครพนมตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ทางการค้า เป็นเมืองเปิดสู่เส้นทาง R8 และ R12 ในลาวเชื่อมโยงเวียดนามและจีนตอนใต้ เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดเหมาะที่จะเป็นศูนย์กลางการค้าส่งและตลาดกลางสินค้าสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของนครพนมเป็นศูนย์กลางของประเทศในอนุภาคอินโดจีน อยู่ในเส้นทางเชื่อมโยงเศรษฐกิจ East – West Economic Corridor ใช้ถนน หมายเลข 8 – สปป.ลาว-ท่าเรือเกอลอ จังหวัดเงอานของประเทศเวียดนาม ระยะทาง 290 กิโลเมตร หรือ ใช้ถนนหมายเลข 12 – สปป.ลาว – ท่าเรือหุงอาง จังหวัดฮาทินห์ของประเทศเวียดนาม ระยะทาง 330 กิโลเมตร โดยมีสะพานมิตรภาพ 3 นครพนม – คำมวน เป็นจุดเชื่อมภูมิภาคแถบนี้

2) เมืองผลิตอาหารปลอดภัย และอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร จังหวัดนครพนมมีความอุดมสมบูรณ์ด้านการเกษตร การเพาะปลูก และการปศุสัตว์ มีศูนย์วิจัยและพัฒนาพืชไร่สารพิษ มุ่งเสริมสร้างการค้นคว้าวิจัย เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรด้วยการนำเทคโนโลยี Smart Farming มาปรับใช้

3) เมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวตามลำแม่น้ำโขง การส่งเสริมงานประเพณีไหลเรือไฟและการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม และพระธาตุประจำวันเกิด 7 พระธาตุ

4) การส่งเสริมอุตสาหกรรม 13 กลุ่มกิจการเป้าหมายและอีก 10 ประเภท ที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน

โดยในระยะแรกได้กำหนดพื้นที่นำร่องการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนครพนมในบริเวณพื้นที่โคกภูกระแต พื้นที่รวม 1,400 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่รองรับศูนย์ราชการ พื้นที่รองรับตลาดกลางและศูนย์แสดงสินค้า พื้นที่รองรับนิคมอุตสาหกรรม และพื้นที่แหล่งน้ำโครงการ นอกจากนี้ยังมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน ได้แก่ สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำมวน) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 (นครพนม-ท่าอุเทน) อาคารศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน เพื่อบริการข้อมูลและอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และแรงงาน อาคารคลังตรวจสินค้าและเก็บของกลาง (R8) อาคารคลังสินค้า (R12) และอาคารด่านชายแดน (CIQ)

สำหรับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะดำเนินการในอนาคต ได้แก่ :

อาคารตลาดกลางสินค้าพร้อมระบบสาธารณูปโภค โครงการศูนย์ขนส่งชายแดนจังหวัดนครพนม และโครงการก่อสร้างทางรถไฟรางคู่สายนครพนม – บ้านไผ่ โครงการก่อสร้างถนนทางหลวงแผ่นดินสาย 22 สาย 212 ทางเลี่ยงเมืองนครพนม การยกระดับสนามบินนครพนมเป็นสนามบินนานาชาติ และแหล่งน้ำรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น

8.2 สภาพเศรษฐกิจสังคมจังหวัดนครพนม

ประชากร

จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยกลุ่มชน 8 เผ่า ได้แก่ ไทยลาวเผ่าผู้ไท, เผ่าไทยญ้อ(ญ้อ), เผ่าไทยโส้หรือไทยกะโซ่, เผ่าไทยกะเลิง, ไทยข่า, เผ่าไทแสก, และไทกวน รวมไปถึงชาวไทยเชื้อสายจีนและเวียดนาม อาศัยอยู่ร่วมกันด้วยดี จำนวนประชากรในจังหวัดนครพนมมีทั้งสิ้น 715,399 คน แยกเป็นเพศชาย 357,003 คน เพศหญิง 358,396 คน จำนวนครัวเรือน 213,497 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองนครพนม อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก และอำเภอศรีสงคราม

การประกอบอาชีพ

ประชาชนจังหวัดนครพนมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวน 117,910 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.23 ของครัวเรือนทั้งจังหวัด

โดยส่วนใหญ่ทำนา ปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง สับปะรด และลิ้นจี่ นพ.1 เป็นต้น เกษตรกรนครพนมมีการเลี้ยงปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ โคเนื้อ โคพื้นเมือง โคขุน กระบือ สุกร และไก่

โดยนครพนมเป็นจังหวัดที่ผลิตโคเนื้อลูกผสม โคพื้นเมือง และโคขุนเป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองจากจังหวัดสกลนคร และนครราชสีมา มีโรงงานรองรับวัตถุดิบจากเกษตรกร

นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ สัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ ปลานิล ปลาช่อน ปลาตะเพียน เป็นต้น

โครงสร้างการผลิต

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครพนม ปี 2557 ณ ราคาประจำปี มีค่าเท่ากับ 38,854 ล้านบาท
- โครงสร้างการผลิตหลักคือสาขาการเกษตร มีมูลค่า 12,541 ล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 32.27)
- รองลงมาคือสาขาการศึกษา มีมูลค่า 8,002 ล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 20.6)
- สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์จักรยายนต์ ของใช้ มีมูลค่า 3,656 ล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 9.4)
- สาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่า 2,398 ล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 6.2)
- สาขาการขนส่ง ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวประชากรเท่ากับ 67,847 บาท/คน/ปี

กำลังแรงงาน

ผู้มีงานทำในปี 2558 มีผู้มีงานทำทั้งสิ้น 298,608 คน เป็นแรงงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมจำนวน 179,702 คน คิดเป็นร้อยละ 60.18 ของผู้มีงานทำทั้งหมด

- ส่วนผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวน 118,906 คน คิดเป็นร้อยละ 39.82 ของผู้มีงานทำทั้งหมด
- โดยกลุ่มผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมจะทำงานในสาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้มากที่สุด จำนวน 26,560 คน คิดเป็นร้อยละ 22.34
- รองลงมาคือ การผลิต จำนวน 21,987 คน (ร้อยละ 18.49)
- การก่อสร้าง จำนวน 17,095 คน (ร้อยละ 14.38)
- การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ จำนวน 12,910 คน (ร้อยละ 10.86)
- โรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 12,174 คน (ร้อยละ 10.24) ตามลำดับ

การค้าขายชายแดน

ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดนครพนมมีมูลค่าการค้าชายแดนรวมทั้งสิ้น 109,380.03 ล้านบาท

- มีมูลค่าการส่งออก 62,844.26 ล้านบาท
- มีมูลค่าการนำเข้า 46,535.77 ล้านบาท
- **ได้เปรียบดุลการค้า มูลค่า 16,308.49 ล้านบาท**
- สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ครบชุด และแท็บเล็ต พลังงานไฟฟ้า และแผงวงจรพิมพ์ เป็นต้น
- สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยประมวลผลข้อมูล เครื่องดื่มบำรุงกำลัง ผลไม้สด (ขนุน เงาะ ชมพู่ ทุเรียน ฯลฯ) ผลไม้อบแห้ง ลำไยอบแห้ง มะม่วงอบแห้ง มังคุดอบแห้ง

ภาพโดย esan108.com

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม “ธุรกิจการค้าชายและพื้นที่บริการ โลจิสติกส์”

ครอบคลุมพื้นที่ 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ คือ อ.เมือง และ อ.ท่าอุเทน พื้นที่รวม 495,743.75 ไร่

ศักยภาพ

- อยู่ในเส้นทางเชื่อมโยงเศรษฐกิจระเบียงตะวันออก ตะวันตก เป็นช่องทางเชื่อมโยงไปยังลาว เวียดนาม และจีนตอนใต้
- สามารถเชื่อมเขตเศรษฐกิจพิเศษท่าแขก และเขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียวในลาว
- มีการขยายตัวด้านการค้าชายแดนอย่างต่อเนื่อง

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านการค้าชายแดน
- เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการทางหลวงหมายเลข 22 สกลนครนครพนม ตอน 1
- โครงการศูนย์การขนส่งชายแดนจังหวัดนครพนม

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการช่วยยกระดับรายได้เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่ของพื้นที่
- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการหรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้

13 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษนครพนม

1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
 2. เซรามิกส์
 3. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
 4. อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
 5. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
 6. การผลิตเครื่องมือแพทย์
 7. อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
 8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
 9. การผลิตพลาสติก
 10. การผลิตยา
 11. กิจการโลจิสติกส์
 12. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
 13. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
- และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

9 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี

9.1 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดกาญจนบุรี

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้ประกาศให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2558 ประกอบด้วย 2 ตำบล ในเขตอำเภอเมือง กาญจนบุรี ได้แก่ ตำบลแก่งเสี้ยน และตำบลบ้านเก่า รวมพื้นที่ 552.3 ตร.กม. หรือ 345,187.5 ไร่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดบทบาทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี เป็น “นิคมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การเกษตร และการค้าผ่านแดน” โดยพิจารณาว่ากิจกรรมที่มีศักยภาพ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมซึ่งเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ในเมียนมาร์ (ที่ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น อุตสาหกรรมสนับสนุนอุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และอุตสาหกรรม พลาสติก) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การเกษตร และการค้าผ่านแดน และการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอุตสาหกรรมและ คลังสินค้าพาณิชย์กรรม

จังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพด้านการค้า การลงทุนผ่านแดนและชายแดน หรือมีศักยภาพในการเป็น “เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน” โดยมีตัวเมืองกาญจนบุรีและ กลุ่มเมืองในภาคตะวันตกเป็นศูนย์กลางความเจริญ สนับสนุนการพัฒนาและกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรีเชื่อมโยง ระเบียงเศรษฐกิจ GMS ตอนใต้ ที่เชื่อมโยง ทวาย-กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ-พนมเปญ-โฮจิมินต์

เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรีมีความเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึกทวายในเมียนมาร์ ทำให้สามารถขนส่ง และแปรรูป วัตถุดิบและสินค้าสู่ตลาดโลกได้สะดวกยิ่งขึ้น ทั้งยังเชื่อมต่อกับพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเล ตะวันออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีจะเป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลัก ที่จะกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมต่างๆ ของภาคตะวันตก

การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกทวายจะเปิดประเทศสู่เส้นทาง เดินเรือใหม่ของโลก โดยจะมี Trans-border Corridor มาเชื่อมโยงกับไทยบริเวณบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นโอกาสในการจัดตั้งนิคม อุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรี เพื่อรองรับอุตสาหกรรมหนักในนิคมอุตสาหกรรมทวาย เมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีผนวกกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกทวายจะมีบทบาทสำคัญ ในการแก้ไขข้อจำกัดด้านการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมของประเทศไทยและสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถใน การแข่งขันของประเทศในอนาคต

ปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรีจัดทำกรมอบพื้นที่ราชพัสดุเพื่อจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลบ้านเก่า และตำบลแก่งเสี้ยน โดยมอบจำนวน 8,193 ไร่ ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธีของหน่วยกองพลทหารราบที่ 9 ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเขตเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีต่อไป

9.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดกาญจนบุรี

ประชากร

- ปี 2558 จังหวัดกาญจนบุรีมีประชากรรวมทั้งสิ้น 883,585 คน ชาย 444,662 คน หญิง 438,923 คน
- อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี มีจำนวน 98,821 คน
- รองลงมาได้แก่ อำเภอลาดบัวหลวง จำนวน 92,087 คน และอำเภอท่าม่วง มีจำนวน 57,399 คน
- อำเภอที่มีจำนวนบ้านมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี มีจำนวน 36,783 ครัวเรือน รองลงมาได้แก่ อำเภอลาดบัวหลวง มีจำนวน 28,380 ครัวเรือน และอำเภอทองผาภูมิ มีจำนวน 26,041 ครัวเรือน

การประกอบอาชีพ

- จากการเก็บข้อมูลของสำนักงานสถิติจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าผู้มีงานทำในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร จำนวน 135,000 คน
- รองลงมาคือผู้ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ ในด้านการขายและการให้บริการจำนวน 92,550 คน
- เป็นพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดจำนวน 85,800 คน
- ช่างฝีมือจำนวน 62,750 คน
- คนงานในอุตสาหกรรม 27,250 คน
- ที่เหลือประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น ข้าราชการ เสมียน นักวิชาการและช่างเทคนิค เป็นต้น

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

- จังหวัดกาญจนบุรีมีผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2557 เท่ากับ 87,101 ล้านบาท
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวประชากรเฉลี่ย 108,602 บาท/คน/ปี
- โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการผลิตสาขาต่างๆ ได้แก่
 - สาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่ามากที่สุดคือ 23,470 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.95
 - รองลงมาคือ สาขาเกษตรกรรมและประมง มีมูลค่า 21,146 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.28
 - สาขาการขนส่งขายปลีก มีมูลค่า 9,2768 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.65 เป็นต้น
 - ที่เหลือเป็นสาขาต่างๆ ในภาคบริการ อาทิ การบริการราชการแผ่นดิน การศึกษา การขนส่ง และตัวกลางทางการเงิน เป็นต้น

สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรีขึ้นอยู่กับภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรมมากกว่าภาคการเกษตร

กำลังแรงงาน

จากข้อมูลแรงงานไตรมาสปี 2559 จำนวนประชากรผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 644,369 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงานรวม 469,944 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 72.9 และเป็นผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน คือ ทำงานบ้าน เรียนหนังสือ และอื่น ๆ จำนวน 174,425 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 โดยประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้มีงานทำจำนวน 465,516 คน คิดเป็นร้อยละ 72.2 และเป็นผู้ว่างงาน จำนวน 3,264 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5 ผู้มีงานทำในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพด้านการเกษตรและการประมง รองลงมาคือผู้ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการ และพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด

กาญจนบุรีเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่พึ่งพาแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านสูง ในปี 2558 มีจำนวนแรงงานข้ามชาติที่เป็นชาวพม่า 35,123 คน , ชาวลาว 557 คน , ชาวกัมพูชา 1,345 คน รวมทั้งสิ้น 37,025 คน สถานการณ์ปัญหาแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มระดับความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากมีความจำเป็นในการใช้แรงงานเหล่านี้ในภาคการผลิตต่างๆ เป็นจำนวนมาก

การค้าชายแดน

การค้าชายแดนกับเมียนมาร์ ด้านจังหวัดกาญจนบุรี ปีงบประมาณ 2558 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 89,415.78 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2557 จำนวน 9,594.78 ล้านบาท (ปีงบประมาณ 2557 มีมูลค่า 79,821 ล้านบาท) การค้าชายแดนที่จุดนี้ไทยขาดดุลการค้ามาโดยตลอด โดยในปีงบประมาณ 2558 ขาดดุลการค้า จำนวน 87,736.66 ล้านบาท เนื่องจากเป็นจุดชายแดนที่มีการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ มูลค่าหลายหมื่นล้านบาทจากเมียนมาร์มาใช้ในการผลิตไฟฟ้าและการอุตสาหกรรมของประเทศไทย สำหรับสินค้าสำคัญที่ส่งออก ได้แก่ เบียร์ , หมากแห้ง , น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว , ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและนม และ เครื่องปรุงรส ส่วนสินค้าสำคัญที่นำเข้า ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ , โค-กระบือ , แร่พลวง , เม็ดding และซีลี้อย

ด่านถาวรบ้านน้ำพุร้อน อ.เมืองกาญจนบุรี จุดเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายในเมียนมาร์

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี “นิคมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การเกษตร และการค้าผ่านแดน”

ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล ใน อ.เมืองกาญจนบุรี
พื้นที่รวม 345,187.5 ไร่

ศักยภาพ

- เป็นช่องทางเชื่อมโยงไปเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ในเมียนมาร์กับบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก
- สามารถขนส่งสินค้าไปทางท่าเรือทวายเชื่อมไปสู่ประเทศตะวันออกกลางและยุโรป

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านการค้าชายแดน
- เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการเชื่อมต่อเส้นทาง Motorway (บางใหญ่-กาญจนบุรี) กับตำบลบ้านน้ำร้อน
- โครงการพัฒนาด้านศุลกากรบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านน้ำร้อน
- โครงการรถไฟทางคู่ (แหลมฉบัง-บ้านน้ำร้อน-ทวาย)

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่มีความชัดเจนในการยกระดับรายได้เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่
- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการหรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้

13 กิจกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี

1. อุตสาหกรรมบริการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
 2. เซรามิกส์
 3. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
 4. อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
 5. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
 6. การผลิตเครื่องมือแพทย์
 7. อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
 8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
 9. การผลิตพลาสติก
 10. การผลิตยา
 11. กิจการโลจิสติกส์
 12. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
 13. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
- และกิจการเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 10 ประเภทกิจการ

10 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ **นราธิวาส**

10.1 แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) มีมติเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2558 เห็นชอบนราธิวาสเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 พื้นที่ 236.193 ตารางกิโลเมตร หรือ 147,620.625 ไร่ ครอบคลุม 5 ตำบลใน 5 อำเภอ ประกอบด้วยตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส ตำบลละหาร อำเภอเย็งอ ตำบลเง๊ะเห อำเภอตากใบ ตำบลสุโหลงโก-ลก อำเภอสุโหลงโก-ลก และตำบลลิ๊ะจูด อำเภอแว้ง

แนวคิดในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาสถูกออกแบบมาให้เชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle : IMT-GT) โดยการขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส จะดำเนินการใน 4 ด้านที่สำคัญ คือ การเชื่อมโยง (Connectivity) การค้าชายแดน (Border Trade) การท่องเที่ยวชายแดน (Border Tourism) และ การค้าและการลงทุน (Trade and Investment)

ด้านการเชื่อมโยง (Connectivity)

เน้นการพัฒนาด่านศุลกากรไทย-มาเลเซีย ด้านที่สำคัญได้แก่ ด่านสุโหลงโก-ลก ต.สุโหลงโก-ลก อ.สุโหลงโก-ลก กับ ด่านรันเตาปันจิง รัฐกลันตัน มาเลเซีย ตั้งอยู่บริเวณสะพานไทย-มาเลเซีย ข้ามแม่น้ำโก-ลก มีพื้นที่ประมาณ 61 ไร่ เป็นศูนย์กลางในด้านการคมนาคมขนส่ง มีความสะดวกทั้งทางด้านรถยนต์และทางรถไฟ เพื่อรองรับโครงข่ายคมนาคมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้สัมพันธ์กับการขยายตัวของชุมชน และส่งเสริมในเรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวบริเวณชายแดนภาคใต้ โดยจะพัฒนาให้เป็นด่านแห่งนี้ให้เป็นประตูการค้าเชื่อมกับประเทศมาเลเซีย และเป็นศูนย์กลางเขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส ซึ่งจะส่งผลให้ เมืองสุโหลงโก-ลกมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นการศูนย์กลางการท่องเที่ยวชายแดน

สำหรับด่านศุลกากรตากใบ

เป็นด่านศุลกากรทางทะเล อยู่ติดเขตแดนไทยกับมาเลเซียมีพื้นที่ทั้งหมด 34 ไร่เศษ อยู่ตรงกันข้ามกับท่าเป็งกาลันกูโบว์ รัฐกลันตัน มาเลเซีย โดยมีแม่น้ำโก-ลกเป็นเส้นกั้นเขตแดน จะมีการผลักดันให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำโก-ลกแห่งใหม่ขึ้นบริเวณตำบลเกาะสะท้อน อำเภอตากใบ ซึ่งจะทำให้เมืองตากใบมีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า การคมนาคมและขนส่ง และการท่องเที่ยว ส่งผลให้ เมืองตากใบมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและขนส่ง มีศักยภาพเป็นประตูเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและสนับสนุนให้เกิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาสในภาพรวม

ด้านชายแดนบูเก๊ะตา

ตั้งอยู่บริเวณสะพานไทย-มาเลเซียมีพื้นที่ประมาณ 49 ไร่ ข้ามแม่น้ำโก-ลก ในเขตบ้านบาโอะ ตำบลบูเก๊ะตา อำเภอแว้ง โดยมีชุมชนต่อเนื่องใกล้เคียงคือ ชุมชนชายแดนบูเก๊ะตา (บ้านบาโอะ) ซึ่งเป็นชุมชนชายแดนริมแม่น้ำโก-ลก ฝั่งไทย และชุมชนชายแดนริมแม่น้ำโก-ลก ฝั่งมาเลเซีย คือ ชุมชนบ้านบูเก๊ะตาบูหงา รัฐกลันตัน จะมีการส่งเสริมให้ด่านชายแดนบูเก๊ะตามีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นศูนย์โลจิสติกส์เพื่อรองรับการเดินทางและการคมนาคมและขนส่งไม่ระหว่างไทย-มาเลเซีย-สิงคโปร์ ซึ่งจะเปิดใช้ในอนาคตอันใกล้ส่งผลให้ เมืองบูเก๊ะตามีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์โลจิสติกส์และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เพื่อสนับสนุนเขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาสในภาพรวมอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านการค้าชายแดน (Border Trade)

จะมีการจัดตั้งเขตปลอดอากร ให้ตั้งศูนย์กลางท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มาท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าการท่องเที่ยวของจังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นแหล่งซื้อ-ขายสินค้า (ส่งและปลีก) ราคาถูกทั้งของคนในประเทศและคนต่างประเทศ

โดยกำหนดพื้นที่สำหรับจัดตั้งเป็นเขตปลอดอากร (Free Zone) ที่ควบคุมได้ มีพื้นที่ตั้งที่บริเวณโครงการบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ ต.สุโหงโกลก ขนาดเนื้อที่ 25 ไร่

ด้านการค้าและการลงทุน (Trade and Investment)

จะมีการจัดตั้งศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจของนราธิวาส (Economic Hub of Narathiwat) ณ บ้านทุ่งคา ตำบลละหาร อำเภอยี่งอ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นสำหรับนักลงทุน ด้วยการจัดหาที่ดินที่มีศักยภาพ ทั้งด้านการลงทุน ศูนย์กลางคมนาคม มีความปลอดภัย มีสาธารณูปโภคพร้อมเพื่อจัดตั้งเป็นพื้นที่พัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) จะทำการซื้อที่ดินของเอกชน จำนวน 2,277 ไร่ กิจกรรมที่จะดำเนินการ ที่สำคัญ ได้แก่

(1) Rubber City

เพื่อเป็นศูนย์กลางยางพาราของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไปสู่ผู้ส่งออกนานาชาติ รวมทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่ายางพาราในเชิงธุรกิจอุตสาหกรรม เช่น โรงงานถลุงมือยาง โรงงานผลิตยางเครปยางแท่ง โรงงานน้ำยางข้น และโรงงานแปรรูปยางก้อนถ้วย เป็นต้น

(3) พลังงานทดแทน

เพื่อให้มีแหล่งพลังงานทดแทนไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและแก้ไขปัญหาไฟดับ เช่น โรงงานฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ โรงไฟฟ้าชีวมวล โรงไฟฟ้าพลังงานขยะ และโรงไฟฟ้าถ่านหิน

(2) Halal Park Industry

เพื่อเป็นศูนย์กลางผลิตภัณฑ์ฮาลาล ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไปสู่ผู้ส่งออกนานาชาติ รวมทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ฮาลาลในเชิงธุรกิจอุตสาหกรรม ทั้งสิ่งที่เป็นอาหารและไม่ใช่อาหาร

นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาต่างๆ อีก เช่น โครงการพัฒนาตลาดกลางการเกษตรเพื่อการส่งออกจังหวัดภาคใต้ชายแดน การตั้งสถานีขนส่งสินค้าชายแดนจังหวัดนราธิวาส โครงการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม/ศูนย์กระจายสินค้า “โคกจะโก” และการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่บริเวณบ้านฮูเตหวอ เป็นต้น

10.2 สภาพเศรษฐกิจสังคมจังหวัดนราธิวาส

ประชากร

ประชากรตามหลักฐานทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 จำนวนรวมทั้งสิ้น 787,082 คน จำแนกเป็นผู้ชาย 391,631 คน ผู้หญิง 395,451 คน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอระแงะ อำเภอสุไหงโก-ลก และอำเภอตากใบ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนราธิวาส ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่าเท่ากับ 37,982 ล้านบาท
- ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวประชากรเท่ากับ 55,601 บาท/คน/ปี
- โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดนราธิวาส ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรร้อยละ 36.03 มีมูลค่า 13,684 ล้านบาท
- ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 6.53 มีมูลค่า 2,480 ล้านบาท ภาคบริการร้อยละ 56.13 มีมูลค่า 21,319 ล้านบาท

กำลังแรงงาน

- ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 324,220 คน กำลังแรงงานปัจจุบัน ประกอบด้วย ผู้มีงานทำ จำนวน 312,825 คน ผู้ว่างงาน จำนวน 5,327 คน
- สำหรับผู้มีงานทำ พบว่า ทำงานในภาคการเกษตรและประมงมากที่สุดถึงร้อยละ 42.72 รองลงมาเป็นพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด ร้อยละ 21.45 ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ร้อยละ 14.98 และผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่างๆ ร้อยละ 6.67 และอื่นๆ ร้อยละ 14.10

การประกอบอาชีพ

- ประชาชนนราธิวาสส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลองกอง ทุเรียน เงาะ และมังคุด ตามลำดับ
- รองลงมาเป็นการทำประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่น การเลี้ยงปลากะพง
- นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด สัตว์ที่นิยมเลี้ยงมากที่สุด คือ ไก่ เป็ด โค และ แพะ ตามลำดับ ส่วนใหญ่จะเลี้ยงเพื่อบริโภคและจำหน่ายในพื้นที่

การค้าขายชายแดน

- นราธิวาสมีชายแดนติดกับมาเลเซียบริเวณรัฐกลันตัน โดยมีด่านชายแดน ที่สำคัญ 3 แห่ง ประกอบด้วย ด่านชายแดนสุไหงโก-ลก ด่านชายแดนบูเกะตา และด่านชายแดนตากใบ ปี 2558
- มีมูลค่าการค้าชายแดน เท่ากับ 3,353.43 ล้านบาท โดยผ่านทางด่านชายแดนสุไหงโก-ลกร้อยละ 88 ด่านตากใบร้อยละ 10 และด่านบูเกะตาร้อยละ 2 ตามลำดับ
- มีสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ไม้แปรรูป มะพร้าว ผล หนังกุ้งแห้งหมักเกลือ และแป้งสาลี ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เศษยางจากต้นยางบุหรี แป้งมันสำปะหลัง และพลาสติก เป็นต้น

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษราษีวาสน์ “การค้าชายแดน อุตสาหกรรม และ การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ครอบคลุมพื้นที่ 5 ตำบล ใน 5 อำเภอ ได้แก่
อ.เมือง อ.ตากใบ อ.ยี่งอ อ.แว้ง และ อ.สุโหงโกลก
พื้นที่รวม 147,620.625 ไร่

ศักยภาพ

- มีจุดผ่านแดนเชื่อมโยงกับมาเลเซีย 3 แห่ง คือ
สุโหงโกลก ตากใบ และบูเก๊ะตา รองรับการค้า
ชายแดนและการท่องเที่ยวไทย-มาเลเซีย
- มีวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมเกษตร

ทิศทางการพัฒนา

- การพัฒนาด้านการค้าชายแดน
- เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- การจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาโครงการที่สำคัญ

- โครงการสะพานตากใบ
- โครงการปรับปรุงบริเวณด้านศุลกากรสุโหงโกลก
- โครงการพัฒนาพื้นที่ส่วนขยายรอบบริเวณ
ด้านศุลกากรสุโหงโกลก
- โครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม

ข้อจำกัดด้านการพัฒนา

- ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการช่วยยกระดับรายได้
เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่
- ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมกิจการ
หรือผู้ประกอบการในพื้นที่
- ราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการใช้
พื้นที่สาธารณประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้

กิจการเป้าหมาย

- ใช้สิทธิประโยชน์ที่ได้รับภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุน
เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ซึ่งครอบคลุมกิจการทุกประเภทในบัญชีท้ายประกาศ
คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 2/2557
- กิจการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ชายแดน(เพิ่มเติม) อีก 10 ประเภท

3

ผลกระทบจากการ
พัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษชายแดน

ผลกระทบ

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

แม้ว่านโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจะมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่เชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดน และแก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน แต่ในขั้นตอนของการดำเนินนโยบายกลับก่อให้เกิดผลกระทบที่คาดไม่ถึงหลายประการทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ เนื่องจากกระบวนการกำหนดนโยบายเป็นไปอย่างเร่งด่วน เน้นการขับเคลื่อนนโยบายโดยอาศัยหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนบางส่วนในพื้นที่โดยไม่เปิดให้ประชาชนหรือภาคประชาสังคมในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา

รัฐบาลมีการประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนเป็นบริเวณกว้างทั้ง 10 พื้นที่ มีการทุ่มงบประมาณในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน ด้านศุลกากร ระบบไฟฟ้าและประปา เป็นต้น มีการประกาศส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมหลายประเภท และมีการรวบรวมที่ดินสาธารณประโยชน์และพื้นที่ป่าเพื่อให้นักนิคมอุตสาหกรรมหรือภาคเอกชนเช่าเพื่อดำเนินกิจการ รวมทั้งการอนุญาตให้ผู้ประกอบการใช้แรงงานข้ามชาติได้ ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่บางส่วนได้รับผลกระทบโดยตรงจากการดำเนินนโยบายและประชาชนในพื้นที่ที่มีความกังวลถึงผลกระทบที่คาดไม่ถึงอันอาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนา

ความขัดแย้งจากการแย่งยึดที่ดิน

หลังจากรัฐบาลประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนทั้ง 10 พื้นที่ ส่งผลให้ราคาที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่เหล่านี้มีราคาพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้นทุนด้านที่ดินสำหรับนักลงทุนสูงขึ้นและไม่จูงใจให้นักลงทุนหาซื้อที่ดินเพื่อการลงทุนเอง ดังนั้นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและแก้ไขปัญหาการได้มาซึ่งที่ดินสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและการบริหารจัดการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ของรัฐจากข้อเสนอของจังหวัดที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อจัดสรรให้หน่วยราชการและให้เอกชนหรือการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) เช่า ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและภาคเอกชนสามารถลงทุนได้โดยเร็ว

รัฐมีวิธีการจัดหาที่ดินของรัฐ ที่ดินสาธารณประโยชน์และพื้นที่ป่าเพื่อมาใช้พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

1

การออกประกาศเพิกถอนพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและพื้นที่ของหน่วยงานราชการที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ โดยกระทรวงมหาดไทยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อใช้อำนาจตามมาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 เพื่อถอนสภาพที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ แทนการดำเนินงานตามกระบวนการปกติ โดยในระยะแรกได้ออกประกาศ คสช.ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5 แห่ง ได้แก่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด และหนองคาย

2

การกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุและกรมธนารักษ์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินและดำเนินการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินเพื่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3

การกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขการจัดให้เช่าและระยะเวลาการเช่าที่ราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

4

การจัดสรรที่ดินให้หน่วยงานราชการใช้ประโยชน์ การให้นักลงทุนและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) เช่า

อย่างไรก็ตาม การรวบรวมที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในหลายพื้นที่ ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับชาวบ้านในพื้นที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐระดับพื้นที่ไม่ได้มีการสำรวจการใช้ประโยชน์ และการถือครองที่ดินของชาวบ้านในพื้นที่เหล่านั้น และไม่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่ถือครองที่ดินได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดหรือเลือกพื้นที่

ในความเป็นจริง พื้นที่ที่เจ้าหน้าที่รัฐระบุว่าพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมนั้น มีชาวบ้านถือครองใช้ประโยชน์ที่ดินเป็น ที่อยู่อาศัยและที่ทำกินอยู่ก่อนแล้ว แต่ที่ผ่านมารัฐไม่ได้ออกเอกสารสิทธิ์ให้ เช่น กรณีพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ตากและนครพนม บางพื้นที่เป็นพื้นที่ของรัฐ แต่มีชาวบ้านถือครองโดยการเช่าที่ดินใช้ประโยชน์อยู่ เช่น พื้นที่ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงรายและพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา หรือบางพื้นที่ชาวบ้านใช้ประโยชน์พื้นที่ใน แ่งป่าชุมชน เช่น กรณีเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงรายและหนองคาย เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านหลายพื้นที่ เช่น ตาก และเชียงราย ออกมาคัดค้านการจัดหาที่ดินของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

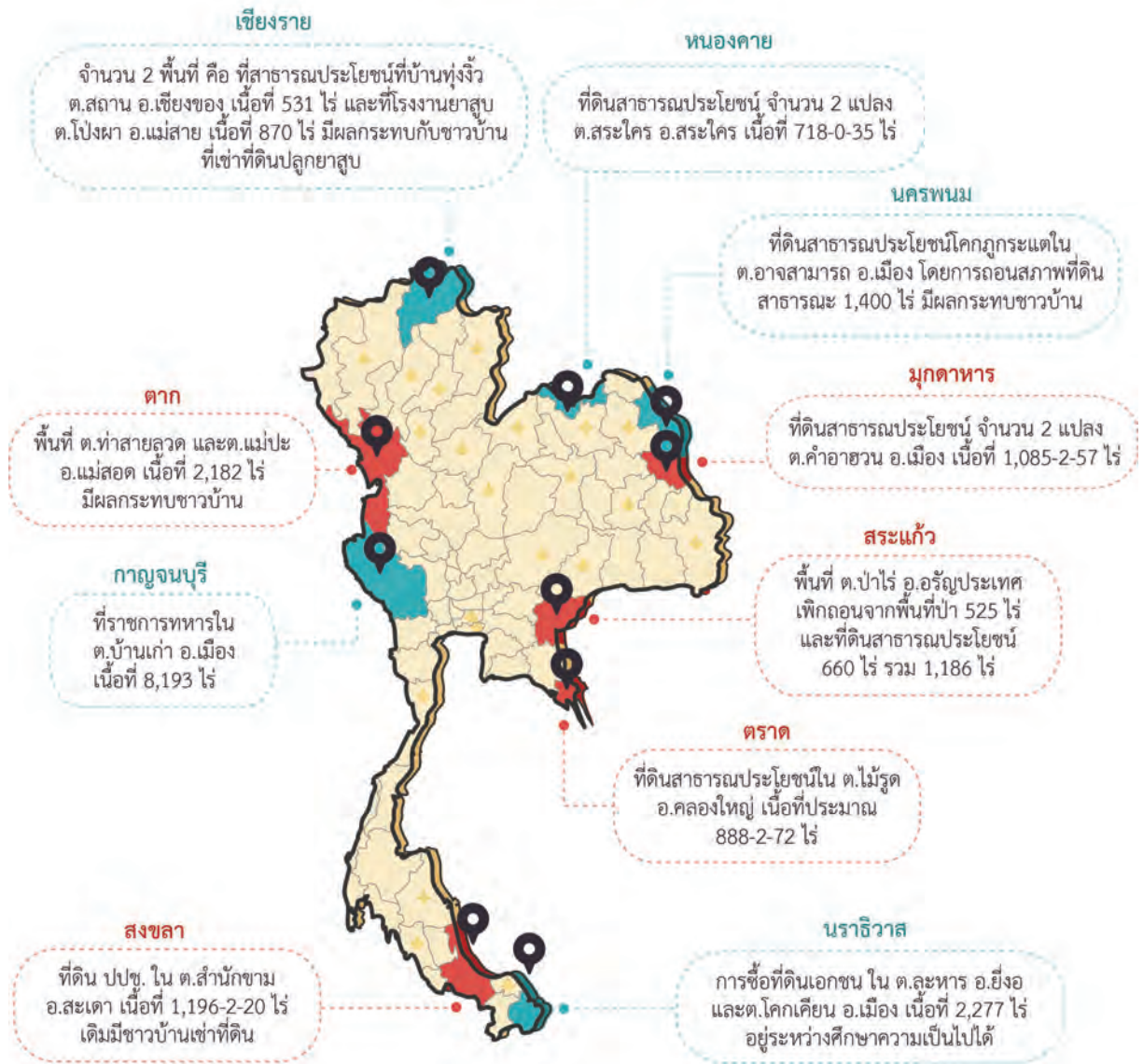
ในช่วงแรก รัฐบาลพยายามกดดันชาวบ้านที่ออกมาคัดค้านด้วยการให้เจ้าหน้าที่ทหารเข้าไปกดดันชาวบ้านให้ออกจากพื้นที่ เช่น กรณีจังหวัดตาก และการฟ้องร้องชาวบ้านในข้อหาบุกรุกที่ดินของรัฐ ในกรณีจังหวัดนครพนม เป็นต้น ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านที่ต้องการรักษากรรมสิทธิ์ ในการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินกับเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ต้องการได้พื้นที่ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเขต เศรษฐกิจพิเศษ

ในปัจจุบัน รัฐได้พยายามเจรจากับชาวบ้านมากขึ้น ในกรณีพื้นที่จังหวัดตากมีการจ่ายค่าชดเชย ให้แก่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบในอัตราที่ชาวบ้าน พอใจ แต่มีชาวบ้านบางรายไม่ต้องการค่าชดเชย ทว่าต้องการให้รัฐจัดหาที่ดินทำกินให้ใหม่ และอยู่ใน ขั้นตอนเจรจากับหน่วยงานรัฐ ขณะที่กรณีการฟ้องร้อง ชาวบ้านที่นครพนม ศาลชั้นต้นได้ยกฟ้องชาวบ้าน ทั้งนี้ เนื่องจากศาลเห็นว่าชาวบ้านจับจองที่ดินทำกินและ อยู่อาศัยมานานแล้ว และไม่ได้บุกรุกที่ดินของรัฐ ตามที่เจ้าหน้าที่รัฐกล่าวหา ขณะที่กรณีจังหวัดเชียงราย เจ้าหน้าที่รัฐก็ชะลอการเร่งรัดจัดหาที่ดินไปก่อน

ความขัดแย้งเรื่องที่ดินระหว่างรัฐกับชาวบ้านใน พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น เกิดขึ้นจากการที่ รัฐพยายามแทรกแซงการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ โดยการจัดหาที่ดิน หรือ “การแย่งยึดที่ดิน” จากการใช้ประโยชน์ของชาวบ้านหรือชุมชนไปให้ หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนใช้ประโยชน์ โดยไม่ให้ ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งผลให้เกิดความ ขัดแย้งในพื้นที่และทำให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนา ขณะที่พื้นที่สระแก้วและตราดซึ่งชาวบ้านมีส่วนร่วมใน การกำหนดพื้นที่ กลับไม่เกิดปัญหาความขัดแย้งด้าน ที่ดินเหมือนพื้นที่อื่นๆ

การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะสอง

ความเชื่อมโยงของทรัพยากรป่าไม้

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนทั้ง 10 จังหวัดที่มุ่งไปสู่การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ด้านศุลกากร อ่างเก็บน้ำและการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ทำให้ต้องการที่ดินเพื่อตอบสนองการพัฒนาเป็นจำนวนมาก ขณะที่พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้ง 10 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ป่าไม้ เมื่อมีการประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทำให้ราคาที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์สูงขึ้น มีการเก็งกำไรที่ดิน และการซื้อขายที่ดินเปลี่ยนมือกันหลายทอด ราคาที่ดินแพงมากขึ้นหลายเท่า ไม่จูงใจให้เอกชนซื้อที่ดินสำหรับการลงทุนเอง

ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงเลือกใช้พื้นที่ของรัฐ และพื้นที่ป่าไม้ทั้งเขตป่าสงวนและป่าเสื่อมโทรมสำหรับเป็นพื้นที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเป็นที่ดินสำหรับให้ภาคเอกชนหรือการนิคมอุตสาหกรรมเช่า โดยไม่คำนึงถึงความสำคัญของพื้นที่ป่าไม้ที่มีต่อระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์ของชาวบ้านและชุมชนในพื้นที่ การดำเนินการดังกล่าวของรัฐบาลขัดกับนโยบายด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ของรัฐบาลเอง ที่มีนโยบายทวงคืนผืนป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งประเทศ

ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชาวบ้านและชุมชนที่ต้องการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ไว้เพื่อความสมดุลของระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์ในระบบเศรษฐกิจชุมชน อาทิ การหาอาหารจากป่า เช่น เห็ด ผักป่าและสมุนไพรต่างๆ และการหารายได้จากป่าในเชิงอนุรักษ์ เช่น การหาของป่า เป็นต้น

ดังนั้น ในบางพื้นที่เมื่อรัฐจะใช้พื้นที่ป่าเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ชาวบ้านจึงรวมตัวกันออกมาคัดค้านและปกป้องพื้นที่ป่าอย่างแข็งขัน เช่น กรณีชาวบ้านในพื้นที่ออกมาคัดค้านการนำพื้นที่ป่าชุ่มน้ำ ใน ต.บุญเรือง อ.เชียงของ จ.เชียงราย จำนวน 3,700 ไร่ ไปพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

ความต้องการใช้ที่ดินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสร้างแรงกดดันต่อพื้นที่ป่าไม้ และที่ดินในเขตป่าไม้อย่างรุนแรง และหากในอนาคตมีขยายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือนิคมอุตสาหกรรมมากขึ้น ก็ยิ่งจะทำให้พื้นที่ป่าไม้และที่ดินในเขตป่าถูกคุกคาม ถูกแปรสภาพให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและอาจถูกใช้เพื่อรองรับมลพิษที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรม เช่น ขยะและน้ำเสีย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้พื้นที่ป่าไม้เสื่อมสภาพไปอย่างถาวร ทำให้ชาวบ้านและชุมชนถูกกีดกันและหมดโอกาสในการใช้ประโยชน์ป่าไม้เพื่อความมั่นคงทางอาหารและสร้างเศรษฐกิจชุมชน ที่ผ่านมามีการเพิกถอนพื้นที่ป่าไม้และมีแนวโน้มจะใช้พื้นที่ป่าไม้เพื่อพัฒนา ดังนี้

เขตเศรษฐกิจมุกดาหาร

เพิกถอนพื้นที่ป่าไม้อาวัวไปแล้ว 187 ไร่ เตรียมเสนอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงหมู่อีกประมาณ 4,300 ไร่ ในอนาคต

เขตเศรษฐกิจหนองคาย

มีความเป็นไปได้ที่จะเสนอให้ใช้พื้นที่ป่าชุมชนบางส่วนเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

พื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดที่ตั้ง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นครพนม

มีการเสนอจะใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดง
เขกา ต.รามราช อ.ท่าอุเทน จำนวน 4,521 ไร่
และป่าสงวนแห่งชาติป่าดงเขกา ต.บ้านผึ้ง อ.เมือง
นครพนม เนื้อที่ 741 ไร่ เพื่อรองรับการพัฒนา
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต

เขตเศรษฐกิจสระแก้ว

การเพิกถอนจากป่าสงวนแห่งชาติและป่า
ไม้ถาวร เนื้อที่ 525-3-00 ไร่

ความขัดแย้งในการจัดการน้ำ

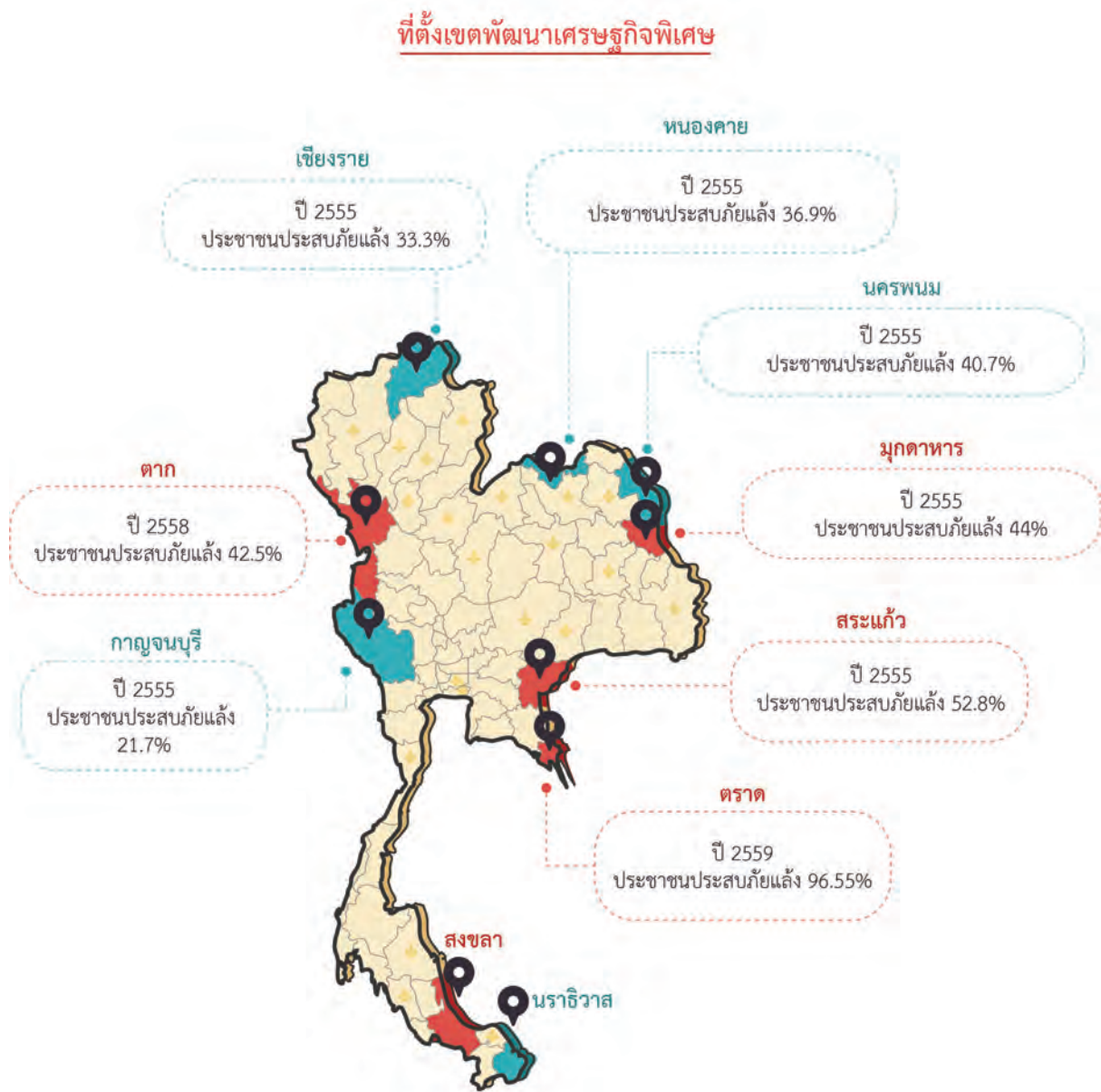
การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งในนิคมอุตสาหกรรม และนอกนิคมอุตสาหกรรม และจะทำให้เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัย รวมทั้งกิจการด้านการบริการอื่นๆ ตามมา เช่น กิจการร้านอาหาร หรือโรงแรม ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น รวมทั้งอาจทำให้เกิดการขยายตัวของเมืองและการใช้ชีวิตแบบคนเมือง ซึ่งจะก่อให้เกิดความต้องการใช้น้ำในกระบวนการผลิตและการอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้น

หากไม่มีการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำและระบบประปาให้มีน้ำเพียงพอตลอดปี อาจทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการแย่งชิงน้ำระหว่างเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับภาคการเกษตรและชุมชนที่อาศัยอยู่เดิมได้ โดยเฉพาะในฤดูแล้งที่ปริมาณน้ำตามธรรมชาติจะลดลง ปัจจุบันทุกพื้นที่ที่มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่างๆ ก็ประสบปัญหาความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำมากขึ้น เนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และฝนฟ้าอากาศแปรปรวนไม่เป็นไปตามฤดูกาล

ดังเช่น กรณีจังหวัดตราดที่เป็นพื้นที่ฝนตกชุกตลอดปี แต่ในปี 2559 กลับประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรง มีประชาชนที่ได้รับผลกระทบกว่าร้อยละ 96.55 สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ ต่างก็มีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาความแห้งแล้งเช่นกัน โดยเฉพาะในปีที่เกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ ซึ่งทำให้ประเทศไทยแทบทุกภาคเกิดความแห้งแล้งรุนแรง และอาจเกิดปัญหาการแย่งชิงน้ำระหว่างผู้ใช้น้ำกลุ่มต่างๆ ได้

ร้อยละของประชากรที่ประสบภัยแล้งในจังหวัดที่ตั้ง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะสอง

ที่มา : ร้อยละของประชากรที่ประสบภัยแล้ง ปี 2555-2559 ในภาคผนวก หน้า 21 รายงานดัชนีความก้าวหน้า
ของคณปี 2560 โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม

การลงทุนอุตสาหกรรมและกิจกรรมการค้าที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะส่งผลให้ความเป็นเมืองและอุตสาหกรรมขยายตัวมากขึ้น นำไปสู่ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ที่มากเกินไป ความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ได้แก่ ปัญหามลพิษทางอากาศ น้ำเสีย ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย รวมทั้งปัญหาสุขอนามัยไม่ดี เนื่องจากแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานมักจะมีการตั้งชุมชน สลัม หรือชุมชนขนาดเล็กที่ไม่ถูกสุขลักษณะอนามัยใกล้แหล่งจ้างงาน

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาทิ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคระบบทางเดินอาหาร โรคผิวหนังอักเสบ ฯลฯ และอาจมีการแพร่กระจายของโรคระบาดหรือ โรคติดต่อจากแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาอยู่อย่างแออัดได้

ทุกจังหวัดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจจะมีปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น ดังนี้

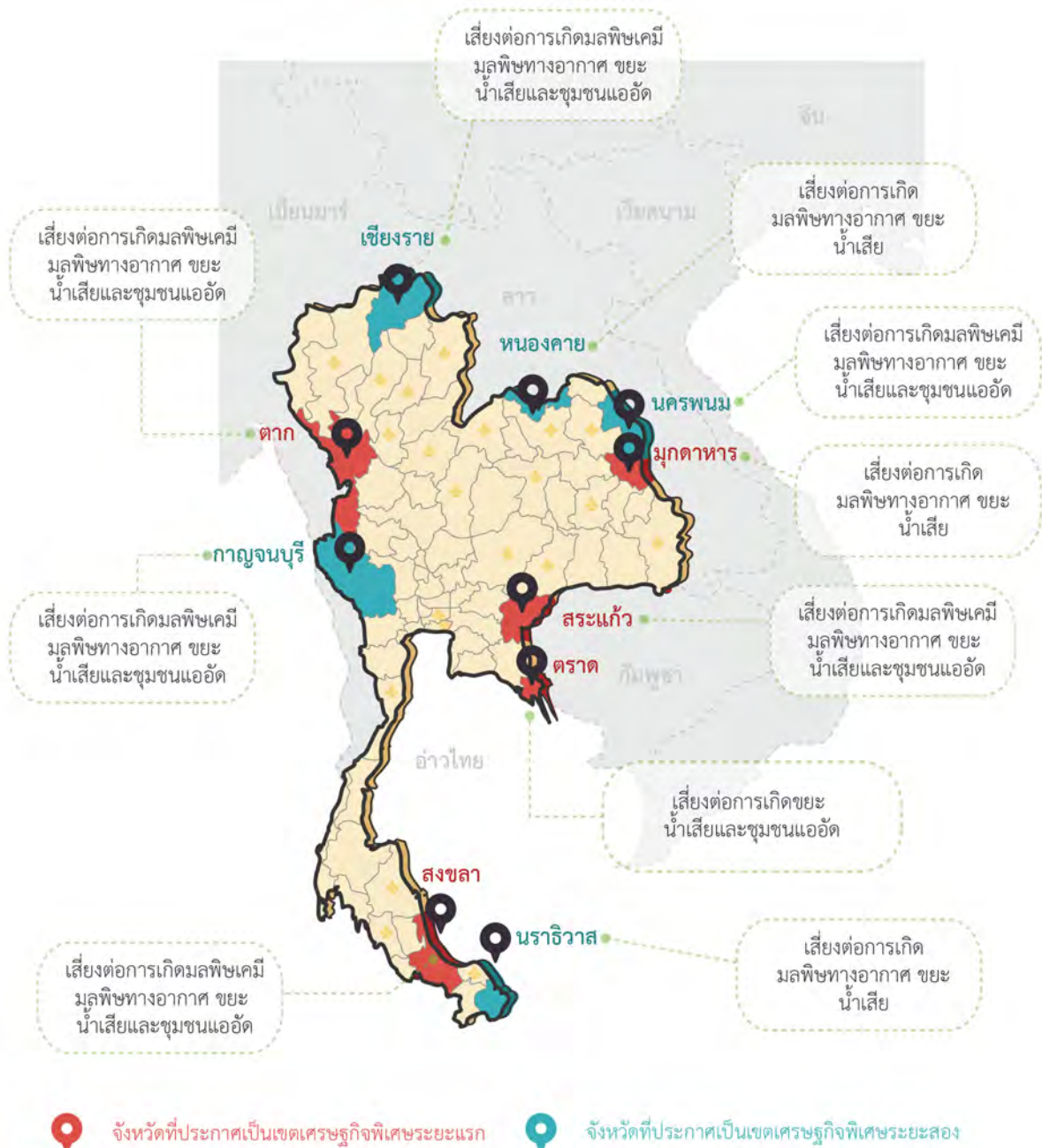

- พื้นที่เสี่ยงต่อสุขภาพจากมลพิษสารเคมีและสารอันตราย เช่น พื้นที่รอบเหมืองเก่า ได้แก่ ตาก และกาญจนบุรี รวมทั้งพื้นที่ที่มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์
- พื้นที่เสี่ยงต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ เช่น หมอก คว้น ทั้งที่มีแหล่งกำเนิดในพื้นที่และที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมาร์ ลาว และอินโดนีเซีย ได้แก่ ตาก เชียงราย นครพนม สงขลา และนราธิวาส
- พื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดชุมชนแออัด ได้แก่ เชียงราย ตราด สระแก้ว ตาก และกาญจนบุรี
- ทุกพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย

ความเสี่ยงภัยหามลพิษ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ปัญหาระบบบริการสุขภาพไม่เพียงพอ

เมื่อพิจารณาสถานบริการสาธารณสุขที่อยู่ในอำเภอที่เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่าประกอบด้วยโรงพยาบาลทั่วไป 8 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 16 แห่งและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมากที่สุดคือ 147 แห่ง

สะท้อนให้เห็นว่าสถานบริการสาธารณสุขที่มีในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังมีข้อจำกัดในการรองรับประชาชนหลากหลายกลุ่มที่เข้ามาในจังหวัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และอาจไม่มีความพร้อมในการรักษาหรือส่งต่อผู้ป่วยในข้ามจังหวัด หากเกิดปัญหารุนแรง เช่น โรคระบาด สารเคมีรั่วไหล ที่ไม่สามารถจัดการเฉพาะพื้นที่ได้

สำหรับกำลังคนด้านสุขภาพใน 4 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และ พยาบาลวิชาชีพ ใน 10 จังหวัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า

ในปี 2557 มีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรอยู่ระหว่าง 1:2,788 – 1:5,644 และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดให้แพทย์ต่อประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 1:4,000 แล้วจะเห็นว่า มี 7 จังหวัดที่สูงกว่าเกณฑ์ คือ ตราด กาญจนบุรี ตาก เชียงราย มุกดาหาร หนองคาย และสงขลา และมี 3 จังหวัดที่ต่ำกว่าเกณฑ์คือ สระแก้ว นครพนม และนราธิวาส

สำหรับอัตราส่วนทันตแพทย์ต่อประชากร อยู่ระหว่าง 1:8,531 – 1:14,760 และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดให้ ทันตแพทย์ต่อประชากรเป็น 1:10,000 แล้วจะเห็นว่า มี 3 จังหวัดคือ ตราด กาญจนบุรี และนราธิวาส ที่สูงกว่าเกณฑ์ จังหวัดที่เหลือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

อัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรอยู่ระหว่าง 1:368 – 1:739 โดยเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดคือ 1: 650 จะเห็นว่า มี 9 จังหวัดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่สระแก้วต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริง ประชาชนในจังหวัดที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่างก็มีระบบบริการสาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์ไม่เพียงพอ ทั้งยังมีประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาใช้บริการสุขภาพในพื้นที่ด้วย ดังเช่น กรณีเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ในปี 2558 เมื่อพิจารณาสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากรจังหวัดตาก พบว่า

- แพทย์ 1 คนต้องดูแลคนตาก 4,095 คน แต่ถ้ารวมประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านที่มาอาศัยอยู่ในตากแล้วพบว่า แพทย์ 1 คน ต้องดูแลประชากรตากและเพื่อนบ้าน 6,746 คน
- ทันตแพทย์ 1 คนต้องดูแลคนตาก 14,823 คน และดูแลคนตากรวมคนจากประเทศเพื่อนบ้าน 24,254 คน
- พยาบาลวิชาชีพ 1 คนต้องดูแลคนตาก 601 คน และดูแลคนตากรวมคนจากประเทศเพื่อนบ้าน 990 คน

สะท้อนให้เห็นว่าสถานบริการสาธารณสุขที่มีในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังมีข้อจำกัดในการรองรับประชาชนหลากหลายกลุ่มที่เข้ามาในจังหวัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และอาจไม่มีความพร้อมในการรักษาหรือส่งต่อผู้ป่วยในข้ามจังหวัด หากเกิดปัญหารุนแรง เช่น โรคระบาด สารเคมีรั่วไหล ที่ไม่สามารถจัดการเฉพาะพื้นที่ได้

โรคติดต่อข้ามพรมแดน

การอนุญาตให้ผู้ประกอบการที่ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถใช้แรงงานต่างด้าวหรือแรงงานข้ามชาติได้ จะทำให้แรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นที่น่ากังวลว่าแรงงานข้ามชาติเหล่านี้อาจนำพาโรคติดต่อบางประเภทที่ประเทศไทยควบคุมได้กลับมาระบาดซ้ำในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โรคติดต่อที่สำคัญ ได้แก่ มาลาเรีย และวัณโรค ซึ่งยังคงเป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่ชายแดน ไทย และการเกิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาจทำให้ปัญหาโรคติดต่อดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น

ไข้มาลาเรีย

ประเทศไทยสามารถควบคุมไข้มาลาเรียได้ดีระดับหนึ่งทำอัตราการเกิดโรคและอัตราการตายลดลง แต่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนไทย-เมียนมา และ ไทย-กัมพูชา ยังพบการระบาดอยู่มาก รวมทั้งปัญหาเชื้อมาลาเรียชนิดค็อยา(เชื้อฟัลซิพารัมค็อยาผสมอนุพันธ์อาร์ติมิซินิน) ที่พบใน 3 จังหวัดอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ ตราด กาญจนบุรี และตาก

โดยจังหวัดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีอุบัติการณ์และอัตราการตายสูงกว่า 31 จังหวัดชายแดน ประมาณ 1 เท่า และสูงกว่าประเทศประมาณ 3 เท่า มีอุบัติการณ์อยู่ที่ 0.57-1.25 ต่อประชากร 1,000 คน จังหวัดที่มีอุบัติการณ์และอัตราการตายสูงคือ จังหวัดตาก กาญจนบุรี และสงขลา และพบผู้ป่วยต่างชาติอยู่ที่ 6,028-10,721 ราย

วัณโรค

องค์การอนามัยโลกได้จัดให้ไทยอยู่ในอันดับที่ 18 จาก 22 ประเทศที่มีปัญหาวัณโรคอยู่ในระดับสูง ใน พ.ศ. 2556 พบว่าประเทศเมียนมาร์และกัมพูชา มีอัตราป่วยวัณโรคสูงที่สุดถึง 377 และ 411 ต่อประชากร 100,000 คน

สำหรับประเทศไทยคาดการณ์ว่าอัตราป่วยวัณโรคของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 119 ต่อ 100,000 ประชากร ใน พ.ศ. 2555 เป็น 170 ต่อ 100,000 ประชากร ใน พ.ศ. 2558 ขณะที่ในจังหวัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพบอัตราป่วยจริงที่ขึ้นทะเบียนอยู่ระหว่าง 75-83 ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งก็ยิ่งต่ำกว่าผู้ป่วยที่มีอยู่จริง สำหรับผู้ป่วยวัณโรคต่างชาติส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา รองลงมาเป็นชายแดนไทย-กัมพูชา โดย ในปี 2555-2558 พบผู้ป่วยวัณโรคต่างชาติ 662-876 ราย

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอชไอวี

หากเกิดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจทำให้ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รุนแรงขึ้น เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายประชากรวัยแรงงานเข้ามาทำงานมากขึ้น ในกรณีคนต่างชาติพบว่ามีผู้ป่วยต่างชาติเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ปีละ 600-900 ราย โดยในปี 2555-2558 มีผู้ป่วยต่างชาติจำนวน 729 , 652 , 711 และ 988 ราย ตามลำดับ และจากผลการสำรวจการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในปี 2553 และ 2555 เฉพาะจังหวัดที่สุ่มคัดเลือกมาพบว่าในปี 2555 จังหวัดตราดมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีสูงที่สุด (ร้อยละ 2.2) รองลงมาเป็นนครพนม (ร้อยละ 1.5) และกาญจนบุรี (ร้อยละ 1.0)

ความเสี่ยงโรคติดต่อข้ามพรมแดนใน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น

นโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อเพิ่มความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงมุ่งส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในพื้นที่เหล่านั้น เพื่อดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนรายใหญ่เข้ามาลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ในกิจการอุตสาหกรรมหลากหลายประเภท โดยให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี จัดหาที่ดินราคาถูกให้นักลงทุนเช่า และอนุญาตให้ใช้แรงงานข้ามชาติได้

การดำเนินการดังกล่าวอาจทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพียงบางส่วน แต่ก็อาจสร้างผลกระทบกับเศรษฐกิจท้องถิ่น ดังนี้

ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจชุมชนและวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น

ชุมชนดั้งเดิมที่อยู่อาศัยหรือทำมาหากินในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษส่วนใหญ่เป็นชุมชนเกษตรกรรม การลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การแย่งยึดที่ดินระหว่างเกษตรกรกับภาครัฐหรือภาคเอกชน เกิดปัญหามลพิษ และเกิดชุมชนเมืองอุตสาหกรรมขึ้น ซึ่งอาจทำให้ชุมชนดั้งเดิมไม่สามารถดำรงวิถีการผลิตแบบเดิมต่อไปได้ และอาจถูกกดดันให้ออกจากที่ดินทำกิน ในกรณีที่มีการขยายพื้นที่การพัฒนาการอุตสาหกรรม กิจการการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

การให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนแก่ผู้ประกอบการข้ามชาติหรือผู้ประกอบการรายใหญ่ จะทำให้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นเสียเปรียบด้านการแข่งขัน จนอาจต้องล้มเลิกกิจการในที่สุด ขณะที่รายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจจะกระจุกตัวอยู่กับผู้ประกอบการไม่กี่กลุ่ม ส่วนประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรอาจมีรายได้จากเพียงค่าจ้างรายวันหรืออาจไม่ได้ผลประโยชน์จากส่วนนี้ หากเจ้าของกิจการเลือกจ้างแรงงานข้ามชาติซึ่งค่าแรงถูกกว่า

การจ้างงานและการกระจายรายได้

การตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนโดยอนุญาตให้ผู้ประกอบการใช้แรงงานข้ามชาติได้ อาจทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานอพยพของแรงงานข้ามชาติเพิ่มขึ้น โดยจะมีการนำคนต่างชาติเข้ามาทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแทนคนในท้องถิ่น เนื่องจากแรงงานข้ามชาติมีค่าแรงถูกกว่า ซึ่งจะส่งผลให้คนในท้องถิ่นว่างงาน ขณะที่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะตกอยู่กับเจ้าของกิจการและแรงงานข้ามชาติ แต่คนในท้องถิ่นเข้าไม่ถึงการพัฒนาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น

4

เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ และเศรษฐกิจ ท้องถิ่นในเขต เศรษฐกิจพิเศษ

นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เป็นการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแบบสั่งการจากบนลงล่าง (Top-down) รัฐบาลมุ่งหวังให้พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจใหม่ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีมาตรการกระตุ้นให้นักลงทุนทั้งจากต่างประเทศและในประเทศ ไปลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่จัดตั้งขึ้น รัฐบาลสนับสนุนการสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการลงทุนและการขนส่งสินค้า และให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ มากมายเพื่อจูงใจนักลงทุน

หากมีการลงทุนในกิจการต่างๆ เกิดขึ้นมากมายตามที่คาดหวัง ก็จะทำให้เศรษฐกิจของพื้นที่ชายแดนและเศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต เมื่อเศรษฐกิจเจริญเติบโตก็จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้ประโยชน์ทั้งจากการจ้างงานโดยตรงและจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ เกิดการค้าขายเพิ่มขึ้น และเกิดการจ้างงานในภาคบริการ เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้ว่ามูลค่าทางเศรษฐกิจจะไหลรินจากกิจการที่เจริญเติบโตของนักลงทุนไปสู่ประชาชนกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ (trickle-down Effect)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมายังก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่มากนัก การลงทุนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐเป็นหลัก ขณะที่การลงทุนโดยตรงจากนักลงทุนยังมีน้อย และนักลงทุนสนใจการจ้างงานแรงงานข้ามชาติมากกว่าแรงงานท้องถิ่น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางลบและความเสี่ยงที่คาดไม่ถึงตามมาหลายประการ อาทิ ปัญหาการจัดการที่ดินมลพิษ ไร้ศักยภาพและผลกระทบต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น เป็นต้น

แม้ว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ความสำคัญแก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อยู่บ้าง แต่ตั้งอยู่บนเงื่อนไขของการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีและการลงทุนเป็นหลัก ไม่มีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รวมทั้งวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง ทั้งที่กลุ่มผู้ประกอบการเหล่านี้คือกลไกสำคัญที่ช่วยค้ำจุนเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ และทำให้เศรษฐกิจท้องถิ่นและเศรษฐกิจไทยยังประคองตัวอยู่ได้ แม้ว่าการลงทุนจากต่างชาติจะลดลงและผู้ประกอบการรายใหญ่หันไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น

หากรัฐบาลปรับเปลี่ยนนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนให้มุ่งไปสู่การสร้างการแข่งขันให้เศรษฐกิจท้องถิ่นสร้างการเติบโตและการพัฒนาเศรษฐกิจจากข้างล่าง (Bottom-up) เน้นการกระจายรายได้และการจ้างงานทั่วหน้า โดยส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน ทั้งกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่ให้มีความเข้มแข็ง บนแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับทุนทางธรรมชาติ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนมนุษย์ที่มีในพื้นที่ รวมทั้งเชื่อมโยงกับเครือข่ายทางวัฒนธรรมและการค้าของผู้ประกอบการในท้องถิ่นกับผู้คนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดต่อกัน สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจท้องถิ่นเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็งและขยายตัวเชื่อมโยงจากท้องถิ่นสู่ระดับชาติ

การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมุ่งส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม เป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นชายแดนให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนไปพร้อมๆ กับการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เกิดขึ้นในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาทิ ปัญหาการจัดการที่ดิน ปัญหามลพิษ ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ปัญหาการต้องพึ่งพาแรงงานข้ามชาติ ปัญหาการขาดแคลนเงินลงทุน ปัญหาสินค้าเกษตรราคาตกต่ำ หรือปัญหาแรงงานนอกระบบที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมหรือการจ้างงานแบบเหมาช่วง เป็นต้น

การนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และวิสาหกิจเพื่อสังคมมาใช้พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

จะช่วยลดช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบทและปัญหาความเหลื่อมล้ำหลายมิติที่ดำรงอยู่ในสังคมไทย โดยอาจนำแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ในการสร้างผู้ประกอบการทั่วไปหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมที่ให้ความสนใจกับการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน (Creative Rural Economy) โดยสร้างโอกาสกับแรงงานทุกกลุ่ม รวมทั้งแรงงานที่ด้อยโอกาส เช่น แรงงานสตรี และคนชรา เป็นต้น ทั้งนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และวิสาหกิจเพื่อสังคมในระดับชุมชนท้องถิ่นสามารถกระทำได้จากแนวคิดเหล่านี้

1) การพัฒนาเชิงพื้นที่ (AreaBase)

ได้แก่ การใช้ทรัพยากรที่แต่ละท้องถิ่นมีอยู่ อาทิ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทรัพยากรเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นฐานและจุดเริ่มต้นของการพัฒนา ต่อยอดไปสู่การประกอบการผลิตสินค้าและบริการ

2) การพัฒนาจากเชิงสินค้า

โดยแต่ละท้องถิ่นจำเป็นต้องผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะและเป็นตัวแทน (Logo) ของในแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ

การยึดจุดใดจุดหนึ่งดังกล่าวนี้เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาสินค้า/บริการในชุมชน และสร้างวิสาหกิจสร้างสรรค์ในระดับท้องถิ่นจะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างงาน สร้างรายได้ และพัฒนาสังคมในระดับชุมชนควบคู่กันไป

“เศรษฐกิจสร้างสรรค์” คือ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่” โดยสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จำแนกประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่

มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ได้แก่ งานฝีมือและหัตถกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ การแพทย์แผนไทย การเกษตรและอาหารไทย

ศิลปะ (Arts) ได้แก่ ศิลปะการแสดงและทัศนศิลป์

สื่อสมัยใหม่ (Media) ได้แก่ ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์ การถ่ายทอด กระจายเสียง และดนตรี

งานสร้างสรรค์และออกแบบ (Functional Creation) ได้แก่ การออกแบบ แฟชั่น สถาปัตยกรรม การโฆษณา และซอฟต์แวร์

ทางเลือกในการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษเกษตรอินทรีย์

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีความรู้และภูมิปัญญาด้านการเกษตรมาอย่างยาวนาน หากมีการยกระดับเกษตรกรเหล่านี้ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ ให้มีความสามารถทั้งในด้านการผลิตและการตลาด จะช่วยเพิ่มคุณค่าและมูลค่าผลผลิตจากไร่นาของเกษตรกรให้สูงขึ้นได้ ผลผลิตสามารถขายได้ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศโดยไม่ถูกกีดกันทางการค้าจากปัญหาสารเคมีปนเปื้อน ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพดีปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร

การเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

โดยในปี 2559 มีการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 21 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2558 การขยายตัวส่วนใหญ่เกิดขึ้นในส่วนของข้าวอินทรีย์ (ร้อยละ28) และพืชผสมผสาน (ร้อยละ187) ในช่วง5 ปีที่ผ่านมา เกษตรอินทรีย์ไทยมีการเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 6.37 การขยายตัวของพื้นที่เกษตรอินทรีย์นี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านนโยบายและตลาด สำหรับตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศและต่างประเทศก็ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีแรงขับเคลื่อนที่สำคัญจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม จากการสำรวจข้อมูล โดยมูลนิธิสายใยแผ่นดิน พบว่า พื้นที่เกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 235,523.35 ไร่ ในปี 2557 เป็น 284,918.44 ไร่ ในปี 2558 (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.97)

สำหรับตลาดสินค้าอินทรีย์ไทยในปี 2557 มีมูลค่ารวม 2,331.55 ล้านบาท เป็นตลาดส่งออก 1,187.10 ล้านบาท (ร้อยละ77.9) และ เป็นตลาดในประเทศ 514.45 ล้านบาท (ร้อยละ 22.06) โดยช่องทางตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศที่ใหญ่ที่สุด คือ โมเดิร์นเทรด (ร้อยละ 59.48) รองลงมาคือ ร้านกรีน (ร้อยละ 29.47) และร้านอาหาร (ร้อยละ 5.85) สำหรับการส่งออกในปี 2557 ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปเป็นสินค้าอินทรีย์ส่งออกที่สำคัญที่สุด มีมูลค่าสูงถึง 1,201 ล้านบาท/ปี (ร้อยละ 66.1) รองลงมาคือ ข้าวอินทรีย์มีมูลค่าส่งออก 552.25 ล้านบาท (ร้อยละ30.4) โดยตลาดเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคยุโรป รองลงมาคือ อเมริกาเหนือ ขณะที่ตลาดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและอาเซียน ก็เริ่มมีความสำคัญมากขึ้น

ความท้าทายในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การเกษตรอินทรีย์มีการขยายตัวและเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วจะเห็นว่าพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ของไทยยังมีไม่มากนัก ทั้งที่มีศักยภาพด้านตลาดสูง ที่ผ่านมานโยบายการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ของภาครัฐที่ดำเนินการผ่านกลไกและหน่วยงานของภาครัฐโดยตรงนั้นยังไม่ได้ผลในทางปฏิบัติเท่าที่ควร จึงนับเป็นโอกาสที่รัฐบาลจะใช้นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นช่องทางเชิงนโยบายในการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ให้เกิดการขยายตัวอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยให้สิทธิประโยชน์และเงื่อนไขพิเศษแก่เกษตรกร เพื่อช่วยยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมให้เข้ามาดำเนินการร่วมกับเกษตรกรในด้านการผลิตและการตลาดเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้ง 10 พื้นที่ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านการผลิต และการตลาดแก่เกษตรกร สร้างความมั่นคงทางอาหารแก่ชุมชนและประเทศ สร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นจากระบบเกษตรอินทรีย์ โดยมุ่งเน้นตลาดภายในท้องถิ่นและประเทศ และตลาดต่างประเทศในประเทศกลุ่มอาเซียน จีน ญี่ปุ่น อินเดีย ยุโรป และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทำได้โดยการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจและสร้างแรงผลักดันเชิงนโยบายให้เกษตรกรในท้องถิ่นหันมาทำเกษตรอินทรีย์และยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ ดร.เดชรินทร์ สุขกำเนิด คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้นำเสนอโมเดลการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกษตรอินทรีย์ ไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

สิทธิประโยชน์สำหรับเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1) การจัดการน้ำสำหรับการเกษตร

ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเกษตรอินทรีย์มีบริการช่วยเกษตรกรออกแบบระบบการจัดการน้ำใน “ไร่นา” ฟรีสำหรับเกษตรกรทุกราย โดยระบบดังกล่าวจะผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิม เช่น โคนง นา การสร้างอาชีพเสริม เช่น บ่อปลา ปลุกผัก และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การสูบน้ำด้วยกังหันลม หรือระบบ อควาโพรนิคส์ เพื่อให้เกษตรกรได้เลือกลงทุนที่เหมาะสมสำหรับตนเอง โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องช่วย ในการจัดหาอุปกรณ์หรือชุดสระในราคาถูก

2) การจัดหาที่ดินสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน

เศรษฐกิจพิเศษมีระบบเช่าซื้อที่ดิน ในอัตราเริ่มต้นเพียงไร่ละ 1,000 บาท/เดือน เพื่อให้เกษตรกรสามารถ เป็นเจ้าของที่ดินของตนเองได้ภายใน 5-15 ปี (ขึ้นกับมูลค่าที่ดิน)

3) การจัดการดิน

เกษตรกรในเขตเศรษฐกิจพิเศษเกษตรอินทรีย์จะได้รับบริการการตรวจวิเคราะห์ดินฟรีปีละ 2 ครั้ง พร้อมเมล็ดพันธุ์พืชเพื่อทำปุ๋ยพืชสด (หากมีการทำปุ๋ยพืชสด) เป็นระยะเวลา 5 ปี รวมถึงเกษตรกรที่ทำ เกษตรอินทรีย์ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ปีละ 5 ตัน/ไร่ เป็นระยะเวลา 5 ปีเช่นกัน

4) การส่งเสริมมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

เกษตรกรในเขตเศรษฐกิจพิเศษเกษตรอินทรีย์จะได้รับการยกเว้นค่าตรวจรับรองแปลง หรือรัฐสนับสนุน งบประมาณเพื่อการตรวจรับรองแปลง ในการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

5) การส่งเสริมการตลาด

เกษตรกรในเขตเศรษฐกิจพิเศษเกษตรอินทรีย์จะสามารถเลือกส่งสินค้าให้กับร้านค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในจุดต่างๆ ในจังหวัด/เมืองใหญ่/กรุงเทพมหานคร ด้วยระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงกัน หรือจะส่งให้ ผู้ประกอบการแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ก็ได้ โดยเกษตรกรจะทราบราคาล่วงหน้า (และวิเคราะห์ ราคาย้อนหลัง) ได้ผ่านทางแอปพลิเคชัน

6) การพยากรณ์อากาศ

เกษตรกรในเขตเศรษฐกิจพิเศษเกษตรอินทรีย์จะได้รับข้อมูลการพยากรณ์อากาศล่วงหน้าสำหรับพื้นที่ของตนเป็นประจำ ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ทั้งข้อมูลรายวัน รายสามวัน รายเจ็ดวัน รายปักษ์ รายเดือน และรายไตรมาส รวมถึงสามารถสอบถาม สอบทานและขอคำแนะนำได้ตลอด 24 ชั่วโมง

7) สำหรับผู้ประกอบการ

ที่เป็นธุรกิจเกษตรเพื่อการตลาดและการแปรรูปผลผลิตเกษตรอินทรีย์ขนาดเล็ก/ขนาดย่อม (ไม่รวมขนาดกลาง/ใหญ่) ให้ได้รับสิทธิประโยชน์และพิเศษการลงทุน การเงิน ภาษี เช่นเดียวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการให้สินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นพิเศษ

สิทธิประโยชน์การลงทุนใน เขตเศรษฐกิจพิเศษ เกษตรอินทรีย์

ไทยแลนด์
แดน
ออร์แกนิก

-

การออกแบบระบบบ่อ
พักน้ำและชลประทาน
ในไร่นา
-

การเช่าซื้อที่ดินสำหรับ
เกษตรกร เริ่มต้น
1,000 บาท/ไร่/เดือน
-

การตรวจวิเคราะห์ดิน
และคำแนะนำในการ
ปรับปรุงดิน
-

การตรวจรับรองมาตรฐาน
สินค้าเกษตร
อินทรีย์
-

ระบบจัดสินค้าสำหรับ
ร้านค้าเกษตรอินทรีย์
ในพื้นที่ต่าง ๆ
-

ระบบการพยากรณ์
อากาศเพื่อการเกษตร
เฉพาะพื้นที่

ที่มา : ดร.เดชรัตน์ สุขกำเนิด

ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีศักยภาพ

ในการพัฒนาสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะสอง

เขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองสมุนไพร

การส่งเสริมธุรกิจและผลิตภัณฑ์สมุนไพร

พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและมีพื้นที่ป่าไม้ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีศักยภาพในการส่งเสริมการปลูกสมุนไพรเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลค่าสูงตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยธุรกิจและผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยรัฐสามารถสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ให้ดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรแบบครบวงจร คือ ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกสมุนไพรแบบอินทรีย์ มีการตั้งโรงงานผลิตยาสมุนไพรร่วมกับสถาบันวิชาการหรือโรงพยาบาล มีการนำผลิตภัณฑ์สมุนไพรไปใช้ในสถานบริการสุขภาพของรัฐและเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งมีการส่งออกวัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรไปสู่อาเซียน โดยประยุกต์การดำเนินธุรกิจตามอภิญญาเบศร์บิสซิเนสโมเดล ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ จ.ปราจีนบุรี ซึ่งเป็นต้นแบบธุรกิจเพื่อสังคมที่ช่วยยกระดับธุรกิจสมุนไพรไทยสู่สากล และส่งเสริมให้ประชาชนไทยใช้สมุนไพรที่ปลอดภัยและมีสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่ผลิตสมุนไพรให้โรงพยาบาล

รัฐบาลสามารถกำหนดให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเหล่านี้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการลงทุนเกี่ยวกับการผลิตยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์อื่นจากสมุนไพร ยกกระดับจังหวัดเหล่านี้เป็นเมืองสมุนไพรตามแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย พ.ศ.2560-2564 ที่ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ

1

ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

2

พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล

3

ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรค และการสร้างเสริมสุขภาพ

4

สร้างความเข้มแข็งของการบริหารและนโยบายภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรไทยอย่างยั่งยืน และรัฐควรให้สิทธิได้รับสิทธิประโยชน์และพิเศษด้านการลงทุนต่างๆ รวมทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดแก่วิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการรายย่อยเกี่ยวกับสมุนไพร ให้สามารถแข่งขันในตลาดได้

ตลาดสมุนไพรยังมีอนาคตสดใสและมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบัน ตลาดสมุนไพรในตลาดโลกมีมูลค่ากว่า 83,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (จากการสำรวจตลาดปี 2550) คาดว่าในปี 2563 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเสริมอาหารและการรักษาด้วยสมุนไพรในตลาดโลกมีมูลค่าเพิ่มสูงเท่ากับ 1.15 แสนล้านเหรียญสหรัฐฯ

สำหรับตลาดสมุนไพรในประเทศ (ไม่รวมเครื่องสำอาง) มีทั้งผลิตภัณฑ์ยารักษาโรคและอาหารจากสมุนไพรปี 2558 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

1

กลุ่มอาหารสมุนไพร (เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร)

มีมูลค่าราว 26,852 ล้านบาท

ขยายตัวร้อยละ 8.3

2

กลุ่มยาสมุนไพร (แก้ไอ แก้แพ้ ทาแก้ปวด ช่วยย่อยอาหาร)

มีมูลค่า 5,850 ล้านบาท หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 7

คาดว่าปีนี้ตลาดรวมมีมูลค่ากว่า
35,000 ล้านบาท

ที่มา : แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย

ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560-2564 กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

อภัยภูเบศร บิสซิเนส โมเดล

“ทำการแพทย์ผสมผสานให้เป็นเลิศในระดับชาติ
รวมถึงมุ่งพัฒนาภูมิปัญญาไทยและสมุนไพรไทยก้าวสู่สากล”

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ได้เตรียมการยกระดับผลิตภัณฑ์สู่ระดับสากล เป็นผู้นำตลาดสมุนไพรของอาเซียนภายใน 3 ปี ด้วย 8 กลยุทธ์คือ

1. เพิ่มช่องทางการกระจายสินค้า
2. เพิ่มการยอมรับในกลุ่มวิชาชีพ
3. พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้แข่งขันได้
4. พัฒนาตลาดโดยบูรณาการกับการท่องเที่ยว
5. ขยายตลาดต่างประเทศร่วมกับเครือข่าย
6. งานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ
7. พัฒนาระบบการตลาดออนไลน์
8. สร้างภาพลักษณ์ อัตลักษณ์ Thailand as Health Hub

ในการพัฒนาเมืองสมุนไพรของจังหวัดปราจีนบุรี มีการดำเนินการจัดการด้านสมุนไพร โดยสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรให้ปลูกสมุนไพรอินทรีย์ปลอดสารเคมีที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ

มีโรงงานแปรรูปผลิตสมุนไพรไทยผ่านมาตรฐาน Good Manufacturing Practice for Pharmaceutical Facility (GMP-PIC/S) ซึ่งเป็นมาตรฐานการผลิตยาขั้นสูงเทียบเท่ายาแผนปัจจุบัน มีการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางไปในประเทศ ญี่ปุ่น เมียนมาร์ และจะขยายไปสู่ตลาดอาเซียน

ในปี 2559 มีมูลค่ายอดจำหน่ายสมุนไพร 380 ล้านบาทเพิ่มจากปี 2558 ที่มีมูลค่า 350 ล้านบาท และปี 2557 มีมูลค่า 330 ล้านบาท และปี 2560 ตั้งเป้าหมายมูลค่ายอดขาย 600 ล้านบาท โดยสัดส่วนยอดจำหน่ายเป็นยา ร้อยละ 50 เครื่องสำอาง ร้อยละ 50

สินค้าอันดับยอดนิยม ได้แก่ ยาแก้ไอมะขามป้อม ขมิ้นชัน ฟาทลายโจร เพชรสังฆาต ไบบัวบก มีพื้นที่เพาะปลูกสมุนไพรให้โรงพยาบาลอภัยภูเบศร 21 จังหวัดทั่วประเทศ เป็นระบบเกษตรพันธสัญญา เน้นปลูกตามความต้องการของประชาชน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

พื้นที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตั้งอยู่บริเวณชายแดนของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้จะมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ และชายฝั่งทะเล ยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมแบบท้องถิ่นและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายแบบอยู่ร่วมกัน ทำให้มีความแปลกตา ทั้งในด้านอาหารการกิน การแต่งกาย การใช้ชีวิตและมีสินค้าต่างๆ แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย

นับเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวสำหรับคนต่างถิ่นทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างประเทศในแต่ละเขตเศรษฐกิจพิเศษได้สะดวก ก็น่าจะทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ขยายตัวมากขึ้น

การพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษฝั่งไทยเชื่อมโยงกับเมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศเพื่อนบ้าน น่าจะเป็นทางเลือกที่ช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวของไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นหรือวิสาหกิจชุมชนของทั้งสองประเทศมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยอาจคิดโปรแกรมการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมของคน 2 ประเทศ เช่น มาท่องเที่ยวเมืองเชียงของแล้วข้ามไปเที่ยวที่เมืองห้วยทราย สปป.ลาวได้สะดวก หรือการเปิดด่านชายแดนให้ผู้ประกอบการเอาสินค้าจากประเทศต่างๆ มาขายในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ตั้งอยู่ใกล้กันได้โดยปลอดภาษี ก็จะเป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงสินค้าของประเทศต่างๆ ได้สะดวกขึ้น

นอกจากนี้ รัฐบาลควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นและชุมชนสามารถเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ทั้งการมีส่วนร่วมในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองและชุมชนให้พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว การเตรียมโครงสร้างพื้นฐานถนน ไฟฟ้า ประปา การจัดการขยะ และสาธารณูปโภคต่างๆ ให้เพียงพอกับนักท่องเที่ยว การสนับสนุนเรื่องเงินทุนสำหรับตั้งกิจการ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาสำหรับผู้ประกอบการและชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวชุมชน เป็นต้น จังหวัดที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

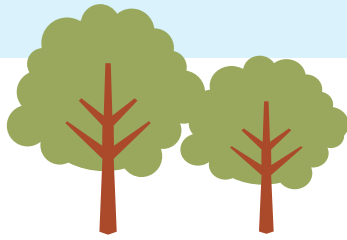
สระแก้ว

มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโบราณสถานแบบอารยธรรมขอม อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์

หนองคาย

มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และศาสนา งานประเพณี และวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถเดินทางไปเที่ยวต่อที่นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาวได้

ตาก

มีการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประวัติศาสตร์ ศิลปะและประเพณี วัฒนธรรม และตลาดริมเมยชายแดนไทย-เมียนมา (ด่าน อ.แม่สอด) สามารถเดินทางไปเที่ยวเมียนมาได้ ปี 2558 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 5,831.73 ล้านบาท มีนักท่องเที่ยว

กาญจนบุรี

มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปี 2558 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 7,570,000 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 18,945.11 ล้านบาท

มุกดาหาร

มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม และตลาดอินโดจีน สามารถข้ามแดนไปลาว และเวียดนามได้ ในปี 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 1,850,495 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 2,648.29 ล้านบาท

เชียงราย

มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีล้านนา สามารถข้ามแดนไปฝั่งเมียนมาและลาวได้ ปี 2558 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 22,848.08 ล้านบาท มีนักท่องเที่ยว 3,078,976 คน

ตราด

มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางทะเล และเกาะ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และทางวัฒนธรรม สามารถเดินทางไปกัมพูชาได้ ปี 2558 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 14,445.05 ล้านบาท มีนักท่องเที่ยว จำนวน 1,864,064 คน

นครพนม

มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของลาว ในปี 2558 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 1,555.73 ล้านบาท มีจำนวนนักท่องเที่ยว 982,620 คน

นราธิวาส

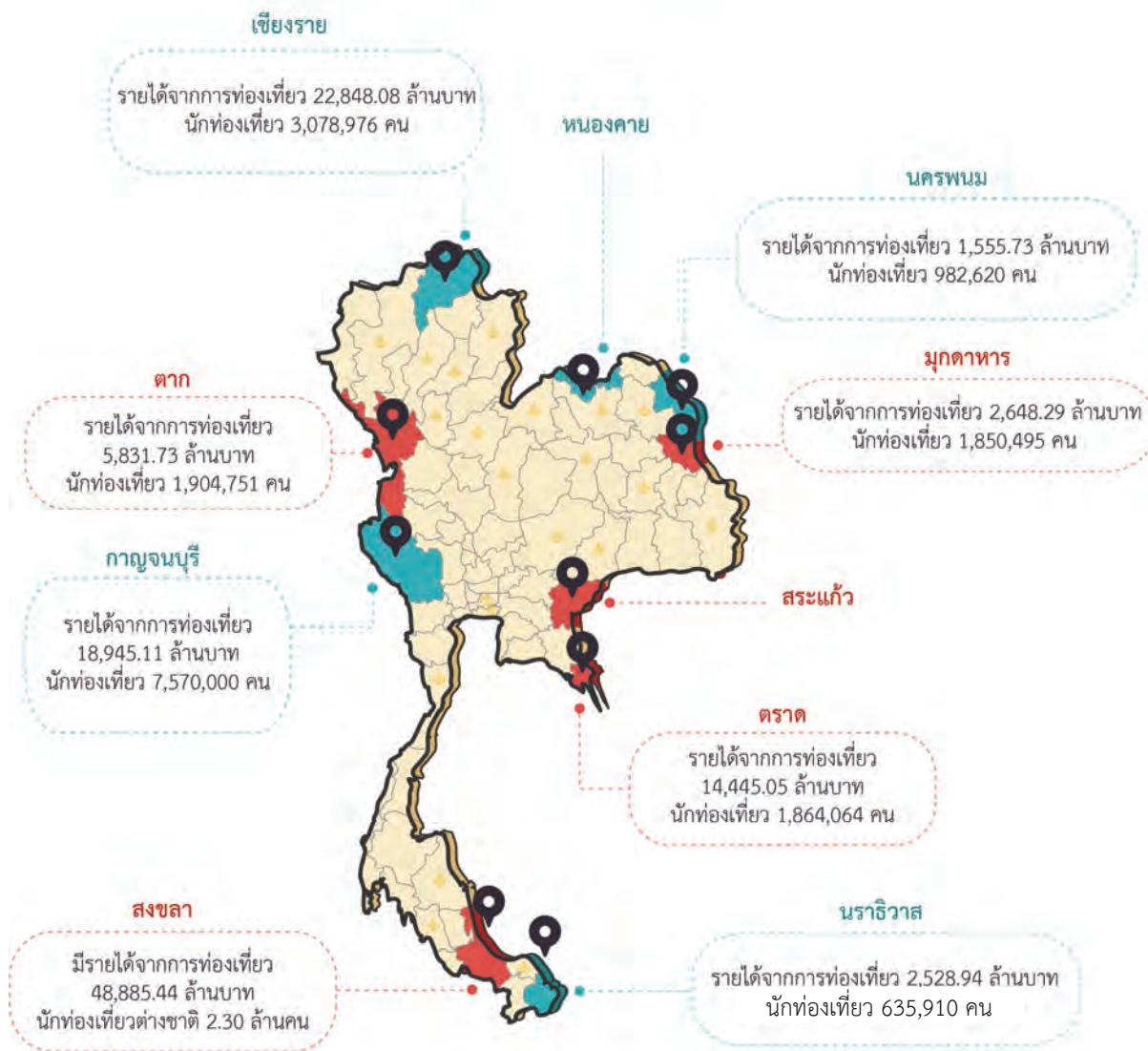
มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศิลปวัฒนธรรม ปี 2558 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 635,910 คน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ มีรายได้จากการท่องเที่ยว 2,528.94 ล้านบาท

สงขลา

มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งศิลปวัฒนธรรม แหล่งประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งจับจ่ายใช้สอย มีศูนย์กลางการท่องเที่ยวอยู่ที่หาดใหญ่ ปี 2558 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 48,885.44 ล้านบาท จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ 2.30 ล้านคน

รายได้จากการท่องเที่ยวปี 2558 ของจังหวัด พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะสอง

การส่งเสริมวิสาหกิจ ร้านค้าชุมชนข้ามพรมแดน

ในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 แห่ง มีจุดผ่านแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอยู่หลายประเภท ทั้งที่เป็นจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า จุดผ่านแดนเหล่านี้เป็นช่องทางให้ประชาชนของทั้งสองประเทศนำสินค้ามาซื้อขายแลกเปลี่ยนกันได้ ทำให้เกิดการค้าขายแดนมูลค่ามหาศาล ในแต่ละปี โดยเฉพาะการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภคนั้น ประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้าประเทศเพื่อนบ้านตลอดมา เพราะสินค้าอุปโภคบริโภคจากประเทศไทยเป็นที่นิยมของประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม มูลค่าการค้าชายแดนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นที่จุดผ่านแดนถาวร เพราะเป็นช่องทางเข้า - ออกประเทศ ที่รัฐบาลทั้งสองประเทศเปิดเพื่ออนุญาตให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยวและยานพาหนะ สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่นๆ มีการดำเนินการเรื่องพิธีการตรวจคนเข้าเมือง และพิธีการศุลกากร ตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เส้นทางคมนาคมสะดวกและมีด่านศุลกากรที่พร้อมรองรับการค้าขายและส่งสินค้าข้ามแดนปริมาณมาก ทว่าจุดผ่านแดนถาวรมีจำนวนไม่มากนัก ทั้งที่ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นแนวยาวหลายพันกิโลเมตร ส่งผลให้การค้าชายแดนกระจุกตัวอยู่ที่จุดผ่านแดนเพียงไม่กี่แห่ง และมีผู้ประกอบการเพียงไม่กี่รายที่ได้ประโยชน์จากการค้าขายผ่านจุดผ่านแดนนี้

หากมีการกระจายจุดการค้าชายแดนให้มากขึ้นตามแนวพรมแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจะช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ผู้ประกอบการรายย่อยในท้องถิ่นมากขึ้น นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนควรส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายย่อยเพื่อการค้าชายแดนให้มากขึ้น โดยสนับสนุนให้มีการค้าชายแดนผ่านจุดผ่านแดนชั่วคราวและจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ที่กระจายตัวอยู่เป็นจำนวนมากตามแนวพรมแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจการค้าของท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายย่อยหรือ

วิสาหกิจร้านค้าชุมชนชายแดนเพื่อการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่ประชาชนในประเทศเพื่อนบ้าน

เมื่อเกิดการกระจายสินค้าอุปโภคบริโภคจากประเทศไทยเข้าถึงตลาดท้องถิ่นในประเทศเพื่อนบ้านได้มากขึ้น ชุมชนท้องถิ่นได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการค้าชายแดนและเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

นอกจากนี้ รัฐบาลควรอาศัยนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการค้าชายแดนระดับท้องถิ่น โดยการพัฒนาค้าชายแดนชั่วคราวและจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าให้ดีขึ้น มีความสะดวกด้านการค้าขาย โดยการพัฒนากองทุนทางระบบสาธารณสุข โภชนาการ การสร้างศูนย์กระจายสินค้าและตลาดการค้าชายแดนให้กระจายไปสู่ท้องถิ่น เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดการค้าชายแดนระดับท้องถิ่นอย่างกว้างขวางในอนาคต

ปัจจุบันมีข้อมูลแสดงให้เห็นว่าสินค้าส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ระหว่างชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านนั้นมีมูลค่ามหาศาล หากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนให้กับผู้ประกอบการเหล่านี้ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดวิสาหกิจชุมชนร้านค้าในท้องถิ่นชายแดนก็ยิ่งจะทำให้มูลค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจจากการค้าชายแดน

จุดผ่านแดนระหว่างไทย – มาเลเซีย

- สินค้าส่งออกระหว่างชายแดนไทยกับมาเลเซียของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ปี 2557 มีมูลค่ารวม 76,664.91 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยางและของทำด้วยยาง ไม้และของทำด้วยไม้ ถ่านไม้ และอุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ
- มีจุดผ่านแดนถาวรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย จุดผ่านแดนสงขลา 3 แห่ง และนราธิวาส 3 แห่ง

จุดผ่านแดนระหว่างไทย – เมียนมาร์

- สินค้าส่งออกระหว่างชายแดนไทย – เมียนมาร์ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ปี 2557 มีมูลค่ารวม 43,282.35 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู ของปรุงแต่ง เบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้ และเครื่องจักร คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์
- มีจุดผ่านแดนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือ จุดผ่านแดนถาวร จำนวนทั้งหมด 4 แห่ง ประกอบด้วย จุดผ่านแดนที่เชียงราย 2 แห่ง ตาก 1 แห่ง และกาญจนบุรี 1 แห่ง จุดผ่านแดนชั่วคราว จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ด่านเจดีย์สามองค์ กาญจนบุรี และจุดผ่อนปรน จำนวนทั้งหมด 6 แห่ง ประกอบด้วย จุดผ่านแดนที่เชียงราย 5 แห่ง และกาญจนบุรี 1 แห่ง

จุดผ่านแดนระหว่างไทย – กัมพูชา

- สินค้าส่งออกระหว่างชายแดนไทย – กัมพูชา ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ปี 2557 มีมูลค่ารวม 35,383.17 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู พลาสติก และของที่ทำด้วยพลาสติก และน้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล
- มีจุดผ่านแดนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือ จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย จุดผ่านแดนที่ตราด 1 แห่ง สระแก้ว 1 แห่ง จุดผ่อนปรนจำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย จุดผ่านแดนที่ตราด 2 แห่ง สระแก้ว 3 แห่ง และจุดผ่อนปรนอื่นๆ ตามแนวชายแดนที่สระแก้วอีก 1 แห่ง

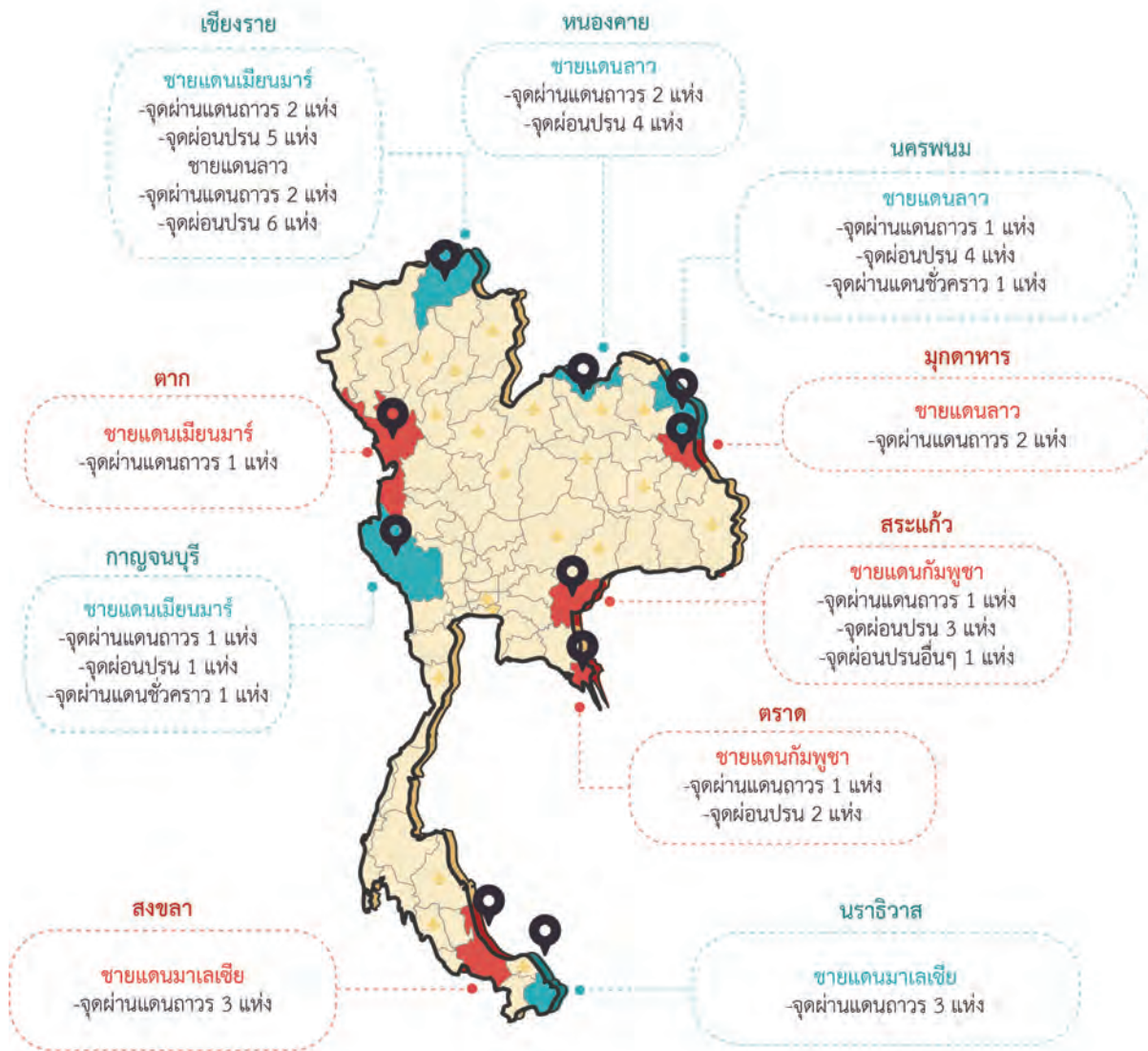
จุดผ่านแดนระหว่างไทย – สปป. ลาว

- สินค้าส่งออกระหว่างชายแดนไทย – สปป.ลาว ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ปี 2557 มีมูลค่ารวม 71,915.63 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ เครื่องจักร คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ผลไม้และลูกนัต เนื้อสัตว์และส่วนอื่นๆของสัตว์ เป็นต้น
- มีจุดผ่านแดนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือ จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 7 แห่ง ประกอบด้วย จุดผ่านแดนที่เชียงราย 2 แห่ง หนองคาย 2 แห่ง นครพนม 1 แห่ง มุกดาหาร 2 แห่ง จุดผ่านแดนชั่วคราว จำนวน 1 แห่ง ที่จุดผ่านแดนสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) นครพนม และ จุดผ่อนปรน จำนวน 14 แห่ง ประกอบด้วย จุดผ่านแดนที่เชียงราย 6 แห่ง หนองคาย 4 แห่ง และนครพนม 4 แห่ง

จำนวนจุดผ่านแดนใน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก

จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะสอง

การส่งเสริมอุตสาหกรรม

การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 พื้นที่มีภาคการเกษตรเป็นฐานการผลิตที่สำคัญมาตั้งแต่อดีต ผู้คนหรือแรงงานในท้องถิ่นมีทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการเกษตร ทั้งยังมีวัตถุดิบด้านการเกษตรเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นพืชอาหาร เช่น ข้าว พืชผักและไม้ผล พืชเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด สัตว์เศรษฐกิจ ปศุสัตว์ อาทิ โค กระบือ สุกร แพะและไก่ และสัตว์น้ำจืดและทะเล กังจากการเพาะเลี้ยงการหาตามธรรมชาติ เป็นต้น

หากมีการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรต่อยอด เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตรเหล่านี้ให้มีมูลค่าและคุณค่าเพิ่มสูงขึ้น ก็จะได้ประโยชน์ทั้งในด้านการกระจายรายได้สู่กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ และเกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น และหากมีการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรไปสู่ขั้นสูง เช่น การผลิตเป็นอาหารและยาเพื่อสุขภาพแบบอินทรีย์สำหรับผู้ป่วย ผู้สูงอายุ วัยแรงงาน นักกีฬา เด็ก และสตรี ก็ยังจะมีมูลค่าสูงยิ่งขึ้น

ตั้งกรณีการศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พบว่า อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย คือ อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากพื้นที่เชียงรายมีวัตถุดิบ คือ ข้าว พืชไร่ ผักและผลไม้ ปศุสัตว์ ไม้ยืนต้น อยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงวัตถุดิบมาจากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่เป็นแหล่งวัตถุดิบการเกษตรขนาดใหญ่ วัตถุดิบทางการเกษตรเหล่านี้ใช้ต่อยอดไปสู่การผลิตในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากพืช อาทิ โรงสีข้าว การทำมันเส้น อุตสาหกรรมอาหาร อาทิ การแปรรูปผักผลไม้ การแปรรูปปศุสัตว์ อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ เช่น ถูมียางและผลิตภัณฑ์จากยางพาราอื่นๆ เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ที่ได้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ในเส้นทาง R3A และ R3B คือ

รัฐฉาน ในเมียนมาร์ แขวงบ่อแก้วใน สปป.ลาว ไปจนถึงมณฑลยูนนานในประเทศจีน ที่มีมูลค่าของสินค้าเกษตรและอาหาร 14,594.71 ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์ที่ได้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ตลาดต่างประเทศต่างๆ ได้ผ่านท่าเรือกรุงเทพ อาทิ

- สินค้าข้าวและธัญพืช มูลค่า 9,655.75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในตลาดฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา ไนจีเรีย ฮองกง แคมเบอร์ โกลดีวีวีร์ ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์
- สินค้ากลุ่มปศุสัตว์ มูลค่า 3,007.85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในตลาด สปป.ลาว สหรัฐราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ เกาหลีใต้ แคนาดา ฮองกง เยอรมัน ญี่ปุ่น สิงคโปร์
- สินค้ากลุ่มผักและผลไม้ มูลค่า 3,762.34 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในตลาด เวียดนาม จีน สหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ ฮองกง ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
- สินค้ายางพาราและผลิตภัณฑ์ มูลค่า 12,087.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในตลาดสหรัฐอเมริกา เยอรมัน ญี่ปุ่น

สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพสูงในเขตเศรษฐกิจพิเศษนครพนม คือ อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากพื้นที่นครพนมมีวัตถุดิบ คือ ข้าว ข้าวโพดหวาน ยางพารา และมันสำปะหลัง ที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงวัตถุดิบคั้นเนื้อมาจากสกลนคร และมุกดาหารได้

วัตถุดิบทางการเกษตรเหล่านี้ใช้ต่อยอดไปสู่การผลิตในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากพืช อาทิ โรงสีข้าว การทำมันเส้น อุตสาหกรรมอาหาร อาทิ การแปรรูปข้าวโพดหวาน การแปรรูปปศุสัตว์ อุตสาหกรรมยาง และผลิตภัณฑ์ เช่น ถูมือยางและผลิตภัณฑ์จากยางพาราอื่นๆ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ที่ได้สามารถเชื่อมโยงไปสู่แขวงคำม่วนในสปป.ลาวเมืองฮาติงห์และวินห์ในเวียดนาม ไปจนถึงมณฑลกว๋างสีในประเทศจีน เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูป ได้แก่ โคนเนื้อแปรรูป มีมูลค่า 1,166.30 ล้านบาท ในตลาด สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนามและญี่ปุ่น มันเส้นมีมูลค่า 51,868.82 ล้านบาท ในตลาดจีน ฮองกง และฟิลิปปินส์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะมีผลดีด้านเศรษฐกิจและกระจายรายได้ไปสู่เกษตรกรผู้ผลิตวัตถุดิบทางการเกษตร แต่ต้องมีการควบคุมและกำกับดูแลอุตสาหกรรมเหล่านี้ให้ดี ไม่ให้ก่อปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างผลกระทบต่อชุมชน มิเช่นนั้น การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรเหล่านี้จะสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะสั้น แต่จะสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชีวิตผู้คนในระยะยาว

ที่มา : รายงานการศึกษาระดับสมบูรณโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดน ที่มีศักยภาพสูงตามนโยบายของรัฐบาล จังหวัดเชียงราย และนครพนม (2559) โดย คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศักยภาพด้านวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมเกษตรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคม ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้ง 10 พื้นที่เดิมเป็นพื้นที่ชายแดน อยู่ชายขอบของการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ มีปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสังคมมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเชื่อมโยงการค้าในกลุ่มประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย จึงทำให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมาเพื่อมุ่งหวังการขยายตัวและเติบโตทางเศรษฐกิจ

การดำเนินนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมามุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการรายใหญ่เป็นหลัก ซึ่งอาจบรรลุผลด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะสั้น แต่อาจจะไม่บรรลุผลด้านการกระจายรายได้ และการลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งยังอาจสร้างปัญหาและผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ตามมาโดยไม่ตั้งใจ

ดังนั้น การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจสังคมในระดับฐานรากหรือระดับท้องถิ่นด้วย โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายย่อย หรือวิสาหกิจเพื่อสังคมเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและเป็น “หุ้นส่วนการพัฒนา” ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในระดับท้องถิ่นไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

รัฐบาลควรปรับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการกระจายรายได้ การส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ๆ หรือการใช้กลไกทางธุรกิจเพื่อการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะผู้ประกอบการทางสังคมหรือธุรกิจเพื่อสังคมขึ้นมาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และส่งเสริมผู้ประกอบการ/วิสาหกิจเพื่อสังคมเหล่านี้สร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยการคิดค้นวิธีการใหม่ๆ ที่สามารถแก้ปัญหาและข้อจำกัดด้านการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน มีการดำเนินงานโดยความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ทั้งในประเทศไทยและกับประเทศเพื่อนบ้าน ในลักษณะของ “หุ้นส่วนการพัฒนา” เพื่อใช้ศักยภาพเฉพาะทางของหน่วยงาน/ภาคส่วนต่างๆ ในการร่วมกันพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไปสู่ความยั่งยืน

แนวทางในการส่งเสริมธุรกิจ เพื่อสังคมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ธุรกิจการจัดการขยะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการพัฒนาและการขยายตัวของเมืองในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เช่น การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้บริการจัดการวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว คัดแยกและรีไซเคิล และการสร้างรายได้จากขยะ

ธุรกิจพลังงานหมุนเวียนจากน้ำเสียในอุตสาหกรรมเกษตร

เช่น การส่งเสริมให้เกิดบริษัทที่ให้คำปรึกษาแก่โรงงานอุตสาหกรรมเกษตรในการผลิตก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียในโรงงานและนำก๊าซที่ได้ไปผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้ในโรงงานหรือขายสู่ระบบไฟฟ้า เป็นต้น

ธุรกิจการผลิตวัสดุชีวภาพจากมันสำปะหลังและชานอ้อย

การส่งเสริมให้มีการลงทุนในการนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่มีเหลือเพื่อในแต่ละพื้นที่ มาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ธุรกิจสถานพยาบาลราคาถูกสำหรับแรงงานข้ามชาติ

การส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจด้านการจัดการสุขภาพแรงงานข้ามชาติไปสู่กิจการเพื่อสังคมลดภาระหน่วยงานให้กับโรงพยาบาลของรัฐในพื้นที่ และช่วยให้แรงงานข้ามชาติสามารถเข้าถึงระบบบริการสุขภาพที่ดี อาทิ การตั้งคลินิกสำหรับแรงงานข้ามชาติ

ธุรกิจให้บริการด้านเครื่องจักรกลและเทคโนโลยีสมัยใหม่แก่เกษตรกรรายย่อย

การผลิตในภาคเกษตรส่วนใหญ่ประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานและค่าจ้างแรงงานสูง ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตรที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรและบริการให้เช่าแก่เกษตรกรในราคาที่เหมาะสม

ธุรกิจการจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับแรงงานและผู้มีรายได้น้อย

การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้เกิดการหลั่งไหลเข้ามาหางานทำของแรงงานผู้มีรายได้น้อยทั้งที่เป็นแรงงานในประเทศและแรงงานข้ามชาติ รวมทั้งอาจมีผู้ประกอบการรายย่อยในเศรษฐกิจนอกระบบเกิดขึ้นมากมาย การจัดการที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมถูกสุขอนามัยสำหรับแรงงานหรือผู้มีรายได้น้อยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อป้องกันปัญหาการเกิดชุมชนแออัด การบุกรุกที่สาธารณะ และสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยให้กับคนกลุ่มนี้

ธุรกิจให้คำปรึกษาด้านหนี้สินและการลงทุนแก่ผู้ประกอบการรายย่อย

การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับผู้ประกอบการรายย่อยทั้งในระบบและนอกระบบนั้นต้องมีความเสี่ยงทางธุรกิจเกิดขึ้นอย่างแน่นอน และอาจเกิดปัญหาหนี้สินเรื้อรังจนล้มละลาย และเกิดการสูญหนี้ไม่เป็นผลดีต่อทั้งผู้ให้กู้และผู้กู้ การจัดตั้งบริษัทที่ปรึกษาด้านหนี้สินและการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการรายย่อยจึงเป็นเรื่องจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการหนี้สินอย่างเหมาะสม ป้องกันปัญหาผู้ประกอบการล้มละลายและปัญหาหนี้สูญ

แนวทางการส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- การจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะ เพื่อผลักดันและสนับสนุนกิจการเพื่อสังคม และช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและคำปรึกษา การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และลดอุปสรรคในการทำงานร่วมกับภาคธุรกิจเอกชนและภาครัฐ
- การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนธุรกิจเพื่อสังคมให้เงินทุนสนับสนุนเริ่มต้นสำหรับกิจการเพื่อสังคม
- การตั้งคณะกรรมการธุรกิจเพื่อสังคมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม และเป็นกลไกสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการ/กิจการเพื่อสังคม

เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

- การพัฒนาที่ใช้พื้นที่เป็นหลัก (Area-Base)
- การพัฒนาที่ใช้ภูมิความรู้และวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเป็นหลัก (Product Base)
- มุ่งวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของคนในท้องถิ่น ลดการย้ายถิ่น สร้างงานให้ชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยให้ภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นผู้ขับเคลื่อนสำคัญ
- โมเดลความสำเร็จการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนจำเป็นที่จะต้องสร้างจุดดึงดูดลูกค้าในลักษณะของการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการสร้างประโยชน์แก่ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย โดยในฝั่งของผู้ซื้อจะได้ประโยชน์จากการเข้ามาซื้อสินค้าที่สดใหม่และสร้างสรรค์จากผู้ผลิตโดยตรง ในขณะที่ผู้ผลิตก็ได้ประโยชน์จากการลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งหรือขายผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน สินค้าที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้น
- ผลประโยชน์ทางสังคมจากการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระดับของชุมชนจะช่วยสร้างทุนทางสังคม ในลักษณะของการสร้างโอกาสของการมีส่วนร่วมและสร้างระบบความคิดของ “การเป็นเจ้าของร่วมกัน”
- ระดับชุมชนที่มีทุนทางสังคมที่เข้มแข็ง สามารถเกิดโอกาสการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ได้ง่าย
- ในด้านของการจ้างงานในท้องถิ่น ผู้ประกอบการรายย่อยในระดับชุมชนเน้นการผลิตที่ไม่ได้ใช้ เทคโนโลยีขั้นสูงมากนัก แต่เป็นการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น โดยผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น รายได้ส่วนใหญ่จึงจะตกอยู่กับแรงงานในท้องถิ่น โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานที่ด้อยโอกาสไม่ว่าจะเป็น กลุ่มแรงงานหญิง ผู้พิการ และคนชรา เป็นต้น

ที่มา : รายงานเรื่อง เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย โดยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

5

บทสรุปการพัฒนา
อย่างสร้างสรรค์
ในเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษ

บทสรุปการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วัตถุประสงค์ของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน คือ เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนา ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงบริเวณชายแดน การดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะเวลา 2 ปีกว่าที่ผ่านมา มีข้อติดขัดหลายประการ ทั้งในส่วนของบริหารจัดการที่ดินที่ขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ ประชาชนกังวลถึงผลกระทบจากมลพิษอุตสาหกรรมและปัญหาสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมและการหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานข้ามชาติ ความกังวลว่าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจะกระจุกตัวอยู่กับคนเพียงไม่กี่กลุ่ม ขณะที่การดำเนินการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมาก็ยังไม่ก่อให้เกิดการลงทุนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างที่คาดหวัง

ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว และลดผลกระทบกับประชาชนในพื้นที่ รัฐบาลควรมีการดำเนินการ ดังนี้

ปรับปรุงนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เป้าหมายหรือ ออกแบบการพัฒนาาร่วมกัน และให้มีกลไกตัวแทนองค์กร เครือข่ายภาคประชาชนมีส่วนร่วมในกลไกการดำเนินงาน ในทุกระดับ

ปรับปรุงแนวทางการจัดการที่ดินในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใหม่ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดหาที่ดินและการกำหนดโซนนิ่งการใช้ประโยชน์ที่ดิน ต้องมีการสำรวจการถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชนและชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษให้ชัดเจนและรับรองสิทธิ์นั้นตามกฎหมาย เพื่อแก้ปัญหาการประกาศพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทับซ้อนกับที่ดินของประชาชน การจัดหาที่ดินสำหรับภาคเอกชนต้องเป็นไปตามกลไกตลาด ไม่ใช่ใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์และพื้นที่ป่าไม้ เพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและผู้ประกอบการ
ในท้องถิ่นอย่างจริงจัง โดยสนับสนุนทั้งผู้ประกอบการ
ขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการรายย่อย
และวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมอย่างเต็มที่
ที่มีมาตรการในการสนับสนุนที่ชัดเจน ทั้งมาตรการด้านเงินทุน
สำหรับการเริ่มกิจการ มาตรการด้านการพัฒนาศักยภาพ
ด้านการผลิต การบริการและการตลาด เพื่อให้ผู้ประกอบการ
เหล่านี้เป็นผู้มีบทบาทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น
ให้ขยายตัวและเติบโตอย่างยั่งยืน

มุ่งเน้นส่งเสริมกิจการที่จ้างงาน
และสร้างงานให้คนในท้องถิ่น
อย่างถ้วนหน้า ทั้งคนวัยแรงงาน สตรี
และผู้สูงอายุ เป็นต้น

พัฒนากลไกธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษ โดยให้ภาคประชาชน นักวิชาการและองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม
และประเมินผลการดำเนินกิจการที่อาจก่อมลพิษ เพื่อป้องกัน
ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากกิจการต่างๆ
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เปิดให้ภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาควิชาการได้มีส่วน
ร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนิน
นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอย่างต่อเนื่อง
เพื่อให้เกิดความร่วมมือของหลายภาคส่วนในการพัฒนา
เขตเศรษฐกิจพิเศษให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการกระจาย
ความเจริญสู่ท้องถิ่น ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนา
เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ มะโนรัมย์.(บก.).(2559). สถานการณ์การแย่งยึดเปลี่ยนมือถือครองและการใช้ที่ดินในพื้นที่ชายแดนอีสาน. ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง: อุบลราชธานี

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2559). แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560–2564. กระทรวงสาธารณสุข : นนทบุรี

กระทรวงสาธารณสุข .(2559). (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2560-2564. ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2560, จาก bps.moph.go.th

กลุ่มจับตาปัญหาที่ดิน. (2559). “รายงานการศึกษาเรื่องการดำเนินการและผลกระทบจากระเบียบเศรษฐกิจอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ธนาคารพัฒนาเอเชีย – นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย: กรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก เชียงราย หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร”. สนับสนุนโดยมูลนิธิไฮนริคเบ็ลล์ (Heinrich BOLL Foundation - HBF) และอเมริกันจิววิชเวิลด์เซอร์วิส (American Jewish World Service - AJWS).

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดเชียงราย. (2559). แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2561 – 2564. .ค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2560, จาก www.chiangrai.net/cpwp/?wpfb_dl=318.

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดสงขลา . (2559). แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา (พ.ศ. 2561 – 2564). ค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.songkhla.go.th>

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง. (2559). โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งการเมืองภาคพลเมืองเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ(ระยะที่ 2). สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง : กรุงเทพฯ

คณะวิจัยโครงการกิจการเพื่อสังคมน้ำดี 50 องค์กร. (2553). กิจการเพื่อสังคมน้ำดี 50 องค์กร. กรุงเทพธุรกิจ Bizbook : กรุงเทพฯ

จังหวัดกาญจนบุรี. (2560). แผนพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี 4 ปี (พ.ศ.2561-2564). . ค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2560, จาก http://kanchanaburi.go.th/au/content/merged_document_33.pdf .

จังหวัดตราด. (2560) . แผนพัฒนาจังหวัดตราด (พ.ศ. 2561 – 2564) . . ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.trat.go.th>.

จังหวัดนครพนม. (2560) . แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม พ.ศ. 2561 – 2564 . . ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.nakhonphanom.go.th/index2.php>

จังหวัดมุกดาหาร . (2560). แผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564) . . ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2560, จาก www.mukdahan.go.th

ประชาชาติธุรกิจ. (2560). ““อภัยภูเบศร” โมเดลเมืองสมุนไพร ลุยตลาด CLMV-เป้า 5 ปีฟันรายได้ 3,000 ล้านบาท” ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2560, จาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1488366436

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2559).รายงานการศึกษาระบบบูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดน ที่มีศักยภาพสูงตามนโยบายของรัฐบาล : จังหวัดเชียงราย และนครพนม. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม : กรุงเทพฯ

วิชัย โชควิวัฒน์(บก.).(2560). วิสาหกิจเพื่อสังคม. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ : กรุงเทพฯ

วิฑูรย์ ปัญญากุล.(2559). ภาพรวมสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย 2559. ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.greennet.or.th/article/411>

วิฑูรย์ รุ่งเรืองผล.(ม.ป.ป.). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำมาตรการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในพื้นที่ชายแดน. ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2560, จาก www.sme.go.th

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการการค้าและการพัฒนา. (2553). เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย. ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2560, จาก <http://e-library.itd.or.th>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560) . ดัชนีความก้าวหน้าของคนปี 2560. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : กรุงเทพฯ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2558) . คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน : กรุงเทพฯ

สำนักงานจังหวัดตาก .(2560). แผนพัฒนาจังหวัดตาก (ปี 2557 – 2560) (ฉบับทบทวน) . ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.tak.go.th>

สำนักงานจังหวัดนราธิวาส . (2560). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส 4 ปี (พ.ศ. 2557 – 2560) (ฉบับทบทวน) . ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.narathiwat.go.th>

สำนักงานจังหวัดสระแก้ว. (2559) . แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. 2561 – 2564) . . ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.sakaeo.go.th>

สำนักงานจังหวัดหนองคาย .(2560). แผนพัฒนาจังหวัดหนองคาย (พ.ศ. 2561 – 2564) . . ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.nongkhai.go.th>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.(2557). สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ . สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : กรุงเทพฯ

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่. (2558) . เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : กรุงเทพฯ

สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข.(2560) “นายกรัฐมนตรีติดตามนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจไทย ด้วยธุรกิจและผลิตภัณฑ์สมุนไพร ที่รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี”. ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2560, จาก http://pr.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=93318

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

